

SUOMEN PANKIN VUOSIKERTOMUS 2020

Julkaisutiedot

Suomen Pankki

Käyntiosoite
Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite
PL 160, 00101 Helsinki

Sähköposti
info@suomenpankki.fi
etunimi.sukunimi@suomenpankki.fi

Puhelinnumero
kansallinen 09 1831
kansainvälinen +358 9 1831

SWIFT
SPFB FI HH

Faksi
(09) 174 872

Aluekonttori

Vantaa
Turvalaaksontie 1, Vantaa,
PL 160, 00101 Helsinki,
puh. 010 8311

Verkkosivustot

Suomen Pankki
suomenpankki.fi

Suomen Pankin vuosikertomus
vuosikertomus.suomenpankki.fi

Euro & talous
eurojatalous.fi

Rahamuseo
rahamuseo.fi

Bofit
bofit.fi

Taidesivusto
kansakunnanomaisuutta.fi

Tämä vuosikertomus on Suomen Pankista annetun lain 19 §:n mukainen toimintakertomus.

Vuosikertomuksen luvut perustuvat helmikuussa 2021 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1456-5773 (verkojulkaisu)

Helsinki 2021

Sisällysluettelo

PÄÄJOHTAJAN TERVEHDYS	4
TOIMINTA JA STRATEGIA	6
SUOMEN PANKKI PÄHKINÄNKUORESSA	8
SUOMEN PANKIN STRATEGIA UUDISTUI VUONNA 2020	9
JOHTOKUNNAN TYÖNJAKO	14
VAHVA ASIAANTUNTEMUS ON VAKAUDEN VALUUTTA	17
SUOMEN PANKIN VUODEN 2021 BUDJETTI JA OPERATIIVISET KUSTANNUKSET	22
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN HALLINTA: KORONA VÄHENSI SUOMEN PANKIN PÄÄSTÖJÄ	28
TOIMINTAKERTOMUS	31
RAHAPOLITIIKKA	32
RAHOITUSVAKAUS	67
RAHA JA MAKSAMINEN	91
VARALLISUUDEN HALLINTA	116
VAIKUTTAMINEN JA YHTEISTYÖ	138
VASTUULLISUUS SUOMEN PANKISSA	164
TILINPÄÄTÖS	168
TASE	169
TULOSLASKELMA	172
JOHTOKUNNAN ESITYS VOITONJAOSTA	174
TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET	175
TASEEN LIITETIEDOT	181
TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	208
TILINPÄÄTÖKSEN LIITTEET	219
RISKIENHALLINNAN LIITETIEDOT	221
TILINTARKASTUSKERTOMUS	227
LAUSUNTO TILINTARKASTUKSESTA	228
ORGANISAATIO	231

Pääjohtajan tervehdys

Vuosi 2020 muistetaan aikanaan historiankirjoissa koronapandemiasta, joka on runnellut koko maailmaa ja koetellut myös meillä Suomessa yhteiskuntamme kestävyyttä. Moni suomalainen on menettänyt työpaikkansa, ja monet yritykset ovat olleet suurissa vaikeuksissa.

Koronakriisissä raha- ja talouspolitiikalta on vaadittu nopeaa reagoitua ja voimakkaasti vaikuttavia toimia. Ilman mittavia elvytystoimia taloudelliset vauriot olisivat olleet huomattavasti pahemmat.

Suomen Pankki on ollut eturintamassa torjumassa koronan vaurioita taloudelle. Maaliskuussa 2020 koronapandemia iski talouteenkin täydellä voimalla. Se kiristi rahoitusoloja ja aiheutti uuden finanssikriisin vaaran. Akuutissa kriisitilanteessa käynnistimme tukiotot suomalaisten yritystodistusten markkinoilla ja päätimme yhdessä Finanssivalvonnan kanssa helpotuksista pankkien myöntämän rahoituksen ehtoihin.

Euroopan keskuspankin neuvostossa päätimme aloittaa pandemiaan liittyvät arvopapereiden ostot, joilla kevennettiin rahapolitiikkaa talouden elvyttämiseksi. Niitä jatketaan, kunnes koronapandemia on taltutettu. Näin pidetään yllä suotuisia rahoitusoloja ja tuetaan kasvua ja työllisyyttä sekä inflaation palautumista noin 2 %:iin keskipitkällä aikavälillä.

* * *

Uudistimme viime vuonna Suomen Pankin strategian. Toiminta-ajatuksemme on samalla sekä ajaton että ajan vaatimusten mukainen: olemme jatkossakin kestävä talouden ja vakauden rakentaja. Tavoitteenamme on pitää yllä hinta- ja rahoitusvakautta kaikissa olosuhteissa kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Strategia pyrkii vastaamaan myös käynnissä oleviin suuriin yhteiskunnallisiin muutoksiin, kuten väestön ikääntyminen, läpikäyvä digitalisaatio ja voimakas velkaantuminen.

* * *

EKP:n rahapolitiikan strategian uudistaminen, jota olemme osaltamme vauhdittaneet, etenikin syksyn mittaan. Analyysityötä on tehty Suomen Pankissa erityisesti inflaatiotavoitteen määritelmän ja rahapolitiikan viestinnän uudistamiseksi. Strategia uudistetaan, jotta se palvelee mahdollisimman hyvin eurooppalaisia nyt ja tulevaisuudessa.

Suomen Pankki edistää myös kansalaisten tietämystä taloudesta. Keskeistä on ymmärrettävän tiedon jakaminen ja vuoropuhelu. Tärkeä kohtaamispaikka talouden teemojen ympärillä on Suomen Pankin rahamuseo.

Keskuspankin leipälaji on rahapolitiikka. Sen lisäksi tarkastelemme jatkuvasti myös muita suuria yhteiskunnallisia kysymyksiä. Suomen Pankki pyrkii huolehtimaan kestävästä kasvusta ja talouden vakaudesta viime kädessä koko yhteiskunnan hyväksi. Ympäristön kestävyys painottuu yhä enemmän sijoitustoiminnassa ja rahoitusvakauden valvonnassa.

* * *

Talouspolitiikassa olisi nyt pystyttävä elämään kahta aikaa rinnakkain: korona kuriin ja talous nousuun. Koronapandemian takia talouspolitiikassa on tarvittu ja tarvitaan yhä nopeita ja voimakkaita toimia, joilla autetaan kotitalouksia ja yrityksiä selviämään pahimman yli. Samalla katse on suunnattava eteenpäin: talouden uudistamiseen, työllisyyden ja tuottavuuden parantamiseen sekä julkisen talouden kestävyYTEEN.

Eikä ole syytä unohtaa – rokotetta odotellessa – että yhä on syytä käyttää kasvomaskia, huolehtia turvaväleistä, pestä käsiä, ja muutenkin noudattaa suosituksia koronaviruksen patoamiseksi. Turnauskestävyyttä tarvitaan siis edelleen meiltä suomalaisilta. Se on edelleen – ja juuri nyt – parasta lääkettä paitsi terveyden myös talouden ja työllisyyden kannalta.

Olli Rehn
johtokunnan puheenjohtaja
Suomen Pankki

Toiminta ja strategia

26.3.2021

Suomen Pankki on Suomen rahaviranomainen ja kansallinen keskuspankki. Samalla se on osa eurojärjestelmää. Suomen Pankki on kestävänsä talouden ja vakauden rakentaja.

Vuonna 2020 Suomen Pankki uudisti strategiansa. Uuden strategian tavoitteena on varmistaa, että Suomen Pankki pystyy tulevaisuudessa toimimaan vakaasti ja tehokkaasti jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Uusi strategia perustuu kattavaan skenaariotyöhön

Suomen Pankki aloitti strategiansa uudistamisen toimintaympäristön huolellisella analyysillä. Tämä skenaariotyö auttaa ennakoimaan, kuinka Suomen Pankin toimintaympäristö muuttuu 2020-luvulla.

Työn tuloksena syntyneitä kolmea skenaarioita hyödynnettiin strategiatyössä pohtimalla, mitkä Suomen Pankin mahdollisuudet, riskit ja strategiset vaihtoehdot ovat niiden mukaisissa toimintaympäristöissä.

Suomen Pankki toteuttaa visiotaan järjestelmällisesti

Suomen Pankin vision mukaan ”Suomen Pankki on vaikuttava ja arvostettu keskuspankki, joka ylläpitää hinta- ja rahoitusvakautta kaikissa olosuhteissa päämääränään kansalaisten hyvinvointi”.

Visio on purettu yhdeksäksi periaatteen, jotka ohjaavat Suomen Pankin toimintaa ja kertovat, miten vision viitoittamaan päämäärään päästään.

Näiden periaatteiden mukaan Suomen Pankki muun muassa luo lisäarvoa asiantuntemuksellaan, tarjoaa luotettavat ja edistykselliset keskuspankkipalvelut, varmistaa toiminnan jatkuvuuden kaikissa olosuhteissa, kehittää työtapojaan pitkäjänteisesti ja pitää yllä vakaata voitonjakoa.

Strategiset painopisteet täydentävät uutta strategiaa

Suomen Pankin uutta strategiaa täydentävät johtokunnan valitsemat strategiset painopisteet. Ne ohjaavat strategian toimeenpanoa toimintasuunnittelukauden 2021–2023 ajan.

Strategian painopisteiden mukaan Suomen Pankki muun muassa arvioi koronapandemian vaikutuksia, osallistuu aktiivisesti Euroopan keskuspankin rahapolitiikan strategian uudistamiseen ja digitaalisen keskuspankkirahan valmisteluun.

Etätyöstä uusi normaali – koronapandemia vaikutti toimintatapoihin

Vuosi 2020 oli haastava kaikille työnantajille ja työntekijöille koronapandemian vuoksi. Pitkittyneen pandemian aikana Suomen Pankki tuki henkilöstönsä kriisinkestävyttä monin eri tavoin.

Keskuspankin vastuullisuus lähtee sen ydintoiminnasta

Suomen Pankin [vastuullisuusohjelmassa](#) painottuvat kestävä kasvun ja hyvinvoinnin edistäminen, tiedon ja yhteistyön avulla vaikuttaminen sekä ilmatoriskien hallinta.

Suomen Pankki pähkinäkuoressa

Suomen Pankki on Suomen rahaviranomainen ja kansallinen keskuspankki. Samalla se on osa eurojärjestelmää, joka vastaa euroalueen maiden rahapolitiikasta ja muista keskuspankkitehtävistä sekä hallinnoi maailman toiseksi suurinta valuuttaa, euroa.

Eurojärjestelmän ja Suomen Pankin päätavoite on hintavakaus, joka tarkoittaa kuluttajahintojen erittäin maltillista nousua.

Suomen Pankilla on sekä kotimaahan että eurojärjestelmään liittyviä tavoitteita.

Suomen Pankki

- valmistelee ja toteuttaa rahapolitiikkaa Suomessa
- valvoo rahoitusjärjestelmän vakautta ja tuottaa tilastoja
- tekee tutkimusta ja osallistuu talouspoliittiseen keskusteluun
- huolehtii pankkien välisten maksujen selvityksestä sekä omasta sijoitustoiminnastaan
- pitää yllä vakaita ja tehokkaita maksujärjestelmiä ja laskee setelit ja kolikot liikkeeseen.

[Lue lisää Suomen Pankin tehtävistä.](#)

Suomen Pankin strategia uudistui vuonna 2020

Suomen Pankki uudisti strategiansa vuonna 2020. Uudistus oli osa laajempaa Visio2030-hanketta. Uusi strategia varmistaa, että Suomen Pankki pystyy toimintaympäristön muutoksista huolimatta saavuttamaan tavoitteensa.

Suomen Pankki uusi strategiansa vuonna 2020. Sen yhteydessä johtokunta määritteli strategian toimeenpanoa ohjaavat painopisteet.

Suomen Pankin toiminta-ajatus: kestävän talouden ja vakauden rakentaja

Suomen Pankin toiminta-ajatus kiteyttää sen työn tarkoituksen ja vastaa kysymykseen ”mitä Suomen Pankki tekee?”.

Uusi toiminta-ajatus on, että ”Suomen Pankki on kestävän talouden ja vakauden rakentaja”. Se tukeutuu lakiin Suomen Pankista sekä Suomen Pankin asemaan kansallisena keskuspankkina ja eurojärjestelmän jäsenenä.

Toiminta-ajatusta täydentää yhteenveto Suomen Pankin ydintehtävistä. Ne ovat

- hintavakauden ylläpito
- rahoitusjärjestelmän vakauden edistäminen
- maksujärjestelmän tehokkuudesta ja turvallisuudesta huolehtiminen
- kestävän kasvun ja korkean työllisyyden tukeminen Suomessa ja EU:ssa.

Skenaariotyöllä rakennettiin vaihtoehtoisia tulevaisuuden kuvia

Suomen Pankin strategian uudistaminen alkoi toimintaympäristön huolellisella analyysillä. Tämän skenaariotyön tarkoituksena oli auttaa ennakoimaan, miten Suomen Pankin toimintaympäristö muuttuu 2020-luvulla.

Lopputuloksena oli kolme kokonaisvaltaista, vaihtoehtoista kuvausta vuoden 2030 toimintaympäristöstä. Ympäristöön vaikuttaa iso joukko eri trendejä ja epävarmuustekijöitä, joiden vaikutuksia hankkeen aikana pohdittiin.

Eri skenaarioille ei laskettu todennäköisyyksiä, vaan ne tehtiin kuvaamaan keskuspankin toimintaympäristön vaihtoehtoisia kehityskulkuja ja tapahtumien syy-seuraussuhteita. Skenaariotyöhön osallistui iso joukko Suomen Pankin eri alojen asiantuntijoita.

Ensimmäinen skenaario on ”vahvistuva valuuttaunioni”. Skenaariossa pandemia ravistelee EU:ta, mutta samalla se vahvistaa yhteistyöhalukkuutta esimerkiksi kauppapolitiikassa ja ympäristökysymyksissä. Keskuspankin kannalta tämä skenaario tarkoittaa muun muassa makrovakauseräpolitiikan tehostumista.

Toinen skenaario on ”omavaraiset saarekkeet”. Sen lähtökohtana on maailmanlaajuinen syvä taantuma, joka murentaa kansainvälistä yhteistyötä ja saa valtiot kääntymään sisäänpäin. Voimakas velkaantuminen ja epävarmuuden kasvu johtavat keskuspankkipolitiikan ja muun talouspolitiikan tehon heikentymiseen.

Kolmas skenaario on ”digitalouden läpimurto”. Siinä talous toipuu pandemiasta ripeästi digitalisaation vetämänä. Hintapaineet voimistuvat, maksamisen tavat pirstaloituvat ja rahoitusmarkkinoiden toiminnan valvominen osoittautuu keskuspankeille ja muille sääntelyviranomaisille entistä haastavammaksi.

Näitä skenaarioita hyödynnettiin Suomen Pankin strategiatyössä pohtimalla, mitkä ovat Suomen Pankin mahdollisuudet, riskit ja strategiset vaihtoehdot niiden mukaisissa toimintaympäristöissä.

Periaatteet viitoittavat tietä vision kuvailemaan päämäärään

Visio toimii kompassina, joka osoittaa pitkän tähtäimen päämäärän. Suomen Pankin vision mukaan ”Suomen Pankki on vaikuttava ja arvostettu keskuspankki, joka ylläpitää hinta- ja rahoitusvakautta kaikissa olosuhteissa päämääränään kansalaisten hyvinvointi.”

Visio on purettu toimintaa ohjaaviksi yhdeksäksi periaatteeksi, jotka kertovat miten, vision kuvailemaan päämäärään päästään. Ne kestävät aikaa ja ovat merkityksellisiä kaikille Suomen Pankin toiminnoille.

Vision ensimmäistä osaa eli Suomen Pankin vaikuttavuutta ja asemaa arvostettuna keskuspankkina tukevat ensimmäiset kolme toimintaa ohjaavaa periaatetta:

1. Luomme lisäarvoa asiantuntemuksella, oivaltavilla ratkaisuilla ja luottamusta rakentavalla yhteistyöllä
2. Perustamme kannanottomme ja päätöksemme tietoon, tutkimukseen ja laadukkaaseen analyysiin.
3. Osallistumme yhteiskunnalliseen keskusteluun, tavoitamme sidosryhmämme ja käymme rakentavaa vuoropuhelua kotimaassa ja eurojärjestelmässä.

Hinta- ja rahoitusvakauden ylläpitäminen kaikissa olosuhteissa vaatii keskuspankilta tehokkaasti yhteiskunnalle tuotettuja keskuspankkipalveluita, varautumista odottamattomaan ja tulevan ennakoimista. Nämä tekijät korostuvat keskimmaisissa kolmessa periaatteessa:

4. Tarjoamme edistykselliset ja luotettavat keskuspankkipalvelut suomalaisen yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.
5. Varmistamme toiminnan jatkuvuuden varautumalla muutos-, häiriö- ja kriisitilanteisiin.
6. Kehitämme osaamistamme ja työtapojamme pitkäjänteisesti ja ennakoiden tulevaisuuden tarpeita.

Vision loppuosa painottaa Suomen Pankin tehtävää kansallisena instituutiona, joka tekee yhteiskunnallisesti merkittävää työtä. Perustehtävien lisäksi tavoitteena on kasvattaa kansalaisten tietämystä taloudesta ja käydä rakentavaa yhteiskunnallista vuoropuhelua.

7. Toimimme vastuullisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
8. Toteutamme tehtävämme tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että vakaa voitonjako valtiolle säilyy vakavaraisuutta vaarantamatta.
9. Edistämme kansalaisten tietämystä taloudesta, Suomen Pankista ja eurojärjestelmästä jakamalla ymmärrettävää tietoa.

Suomen Pankin arvot syntyivät yhdessä

Suomen Pankin arvot toimivat strategiakokonaisuudessa ohjenuorina, jotka kertovat, miten suomenpankkilaiset työskentelevät yhdessä ja miltä pohjalta valintoja tehdään.

Suomen Pankin arvot syntyivät yhdessä, sillä niiden löytämiseksi järjestetyille arvomatkalke kutsuttiin koko pankin henkilökunta.

”Me suomenpankkilaiset
opimme jatkuvasti ja toinen toisiltamme,
arvostamme jokaisen asiantuntijuutta,
toimimme yhdessä ja tasavertaisina,
kannamme vastuuta kestävän talouden ja vakauden rakentamisesta.”

Toimintasuunnittelukauden 2021–2023 strategiset painopisteet ohjaavat päivittäistä työtä

Suomen Pankin uutta strategiaa täydentävät johtokunnan valitsemat strategiset painopisteet. Ne ohjaavat päivittäistä strategian toimeenpanoa koko toimintasuunnittelukauden 2021–2023 ajan.

1. Koronakriisin vaikutusten arviointi ja ratkaisut.
Suomen Pankki arvioi koronakriisin vaikutuksia talouteen, rahapolitiikkaan ja sen toimeenpanoon sekä rahoitusvakauteen ja maksamiseen. Lisäksi Suomen Pankki tukee laaja-alaisesti henkilökunnan työskentelymahdollisuuksia pitkittyneessä pandemiatilanteessa
2. Panostus EKP:n rahapolitiikan strategian arviointiin ja uudistamiseen.
Suomen Pankki osallistuu aktiivisesti ja laajasti rahapolitiikan strategiauudistuksen valmisteluun sekä tukee Suomen Pankin pääjohtajan mahdollisuuksia vaikuttaa siihen.
3. Eurojärjestelmän digitaalisen keskuspankkirahan valmistelu.
Suomen Pankin asiantuntijat osallistuvat eurojärjestelmän yhteisen digitaalisen keskuspankkirahan selvitystyöhön.
4. Tiedolla johtaminen ja vaikuttaminen.
Suomen Pankki uudistaa johtamisjärjestelmää muun muassa prosesseja ja työkaluja kehittämällä sekä laajentaa johtamisessa käytettyä tietopohjaa.
5. Kotimainen talouspoliittinen vaikuttaminen ja talousosaamisen edistäminen.
Suomen Pankki osallistuu kotimaiseen keskusteluun niissä valmistelun ja päätöksenteon vaiheissa, joissa Suomen Pankilla on esimerkiksi tutkimukseen tai kansainväliseen kokemukseen perustuvaa asiantuntemusta. Lisäksi Suomen Pankki koordinoi kotitalouksien talousosaamiseen liittyvää toimintaa ja suunnittelee tälle

työlle myös pidemmän aikavälin kansallista toimintamallia.

Linkejä

[Suomen Pankin toiminta, arvot ja strategia](#)

[Tavoite- ja tuloskehikko 2018–2020](#)

[Suomen Pankin organisaatio](#)

[Vastuullisuusohjelma](#)

[Vastuullisuus Suomen Pankissa](#)

Johtokunnan työnjako

JOHTOKUNNAN PUHEENJOHTAJA
Olli Rehn

Olli Rehn on Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja. Hän on toiminut pääjohtajana 12.7.2018 alkaen. Pääjohtaja Rehn vastaa rahapolitiikan valmistelusta, kotimaan talouspoliittisesta vaikuttamisesta, ulkoisesta viestinnästä, kansainvälisistä asioista sekä sisäisestä tarkastuksesta. Pääjohtaja on Euroopan keskuspankin neuvoston jäsen sekä edustaa Suomea Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) hallintoneuvostossa.

JOHTOKUNNAN VARAPUHEENJOHTAJA
Marja Nykänen

Marja Nykänen on toiminut Suomen Pankin johtokunnan jäsenenä 1.2.2017 alkaen. Nykänen vastaa rahoitusmarkkinakysymyksistä, makrovakauseräpolitiikasta, tilastoista, lakiasioista, talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä turvallisuus- ja kiinteistöasioista. Lisäksi hänen vastuullaan ovat sijoitustoiminnan ja rahapolitiikan riskien valvonta, rahoitusvakauseräprosessi sekä eläkerahaston johtoryhmän toiminta. Marja Nykänen on Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtaja.

JOHTOKUNNAN JÄSEN
Tuomas Välimäki

Tuomas Välimäki on toiminut Suomen Pankin johtokunnan jäsenenä 12.7.2018 alkaen. Välimäki vastaa rahoitusvarallisuuden sijoittamisesta, rahapolitiikan toimeenpanosta ja markkinaoperaatioista sekä akateemisesta tutkimuksesta ja siirtymätalouksien tutkimuksesta. Lisäksi hänen vastuualueelleen kuuluvat rahahuolto ja maksuliike sekä digitalisaatio- ja IT-asiat. Välimäki on myös Euroopan keskuspankin neuvoston varajäsen.

[Lue lisää Suomen Pankin johtokunnasta.](#)

Vahva asiantuntemus on vakauden valuuttaa

Vuosi 2020 oli haastava kaikille työnantajille ja työntekijöille koronapandemian vuoksi. Pitkittyneen pandemian aikana Suomen Pankki tuki henkilöstönsä kriisinkestävyyttä monin eri tavoin. Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki myös uudisti työnantajailmettään ja laati työnantajan arvolupauksen.

Suomen Pankki on vakaa ja vastuullinen työnantaja. Pankissa työskentelee 359 työntekijää monipuolisissa ja yhteiskunnallisesti merkityksellisissä tehtävissä.

Henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen, hyvä johtaminen ja työilmapiiri sekä työn ja vapaa-ajan tasapaino ovat Suomen Pankille tärkeitä henkilöstön hyvinvoinnin painopisteitä.

Esimiehiltä edellytetään ammattimaista johtamisotetta ja sitoutumista johtamisvalmiuksien jatkuvaan kehittämiseen.

Suomen Pankki seuraa johtamisen laatua vuosittain toteutettavalla johtajuustutkimuksella ja kehittää tulosten avulla johtamista, esimiestyötä, toimintakulttuuria ja työprosesseja.

Vuonna 2020 johtajuusindeksi nousi hieman edellisvuodesta ja oli 72,6 asteikolla 0–100. Indeksi ylitti tavoitteen mukaisesti vertailuorganisaatioiden indeksin, joka on 71,7.

Etätyöstä uusi normaali – koronapandemian vaikutukset toimintatapoihin

Turvallisen ja terveellisen työympäristön takaamiseksi Suomen Pankin henkilöstö siirtyi maaliskuun puolivälissä koronapandemian vuoksi pääsääntöisesti etätöihin. Paikanpäällä toimistolla on hoidettu vain sellaiset tehtävät, joiden tekeminen ei etätyönä ole mahdollista. Läsnätyössä kaikki huolehtivat turvaväleistä, käsi- ja yskimishygieniasta sekä maskien käytöstä.

Suomen Pankki perusti alkuvuodesta sisäisen koordinaatioryhmän, jonka tehtävänä oli muun muassa seurata koronapandemian kehittymistä ja antaa viranomaisten linjausten mukaisia toimintaohjeita.

Suomen Pankki tuki henkilöstönsä kriisinkestävyttä muun muassa viestimällä koronapandemian tilannekuvasta ja toimintaohjeista henkilöstölle säännöllisesti, ottamalla joustavasti käyttöön uusia toiminta- ja työskentelytapoja, järjestämällä koulutuksia, tarjoamalla etätyövälineitä ja kehittämällä etätyön työergonomiaa.

Sopeutumista auttoi lisäksi jo ennen pandemiaa saatu kokemus etätyöskentelystä sekä virtuaalokokouksissa käytetyn tekniikan hallinta.

Henkilöstön työhyvinvoinnin kokonaiskuvaa selvitettiin työhyvinvointikyselyllä.

Suomen Pankki on työnantajana #vakaamutteivakava

Suomen Pankki uudisti työnantajailmettään ja työpaikkailmoitteluaan sekä laati työnantajan arvolupauksen.

Suomen Pankin päivitettyssä työnantajailmeessä painottuvat ihmiset ja työskentely keskuspankissa. Suomen Pankki kertoo verkkosivuillaan ja työpaikkailmoituksissaan selkeästi siitä, mitä keskuspankki tekee, millainen työnantaja Suomen Pankki on ja minkälaisia uramahdollisuuksia se tarjoaa.

Työntekijälähtelivät Suomen Pankin eri osastoilta ja eri tehtävistä kertovat lisäksi uratarinoissa itsestään, työstään, osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista, työn kansainvälisestä ulottuvuudesta, kerhotoiminnasta sekä työn ja vapaa-ajan yhdistämisen tavoista.

Työnantajan arvolupaus on osa Suomen Pankin avointa toimintaa vastuullisena työnantajana. Arvolupaus kiteyttää, millainen työnantaja Suomen Pankki on ja mitä se työnantajana henkilöstölleen lupaa.

”Suomen Pankki on yhteiskunnallisesti merkityksellisiä, monipuolisia ja haastavia työtehtäviä tarjoava vakaa ja vastuullinen työnantaja. Panostamme henkilöstömme osaamisen kehittämiseen ja hyvään johtamiseen. Kansainvälinen yhteistyö on arkipäiväämme. Meille henkilöstömme hyvinvointi sekä työn ja vapaa-ajan tasapaino ovat tärkeitä. Arvostamme toinen toisiamme ja meillä on hyvä työilmapiiri.”

Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista ja toiminnan jatkuvuudesta koronan aikana viestimällä aktiivisesti sekä ottamalla joustavasti käyttöön uusia toiminta- ja työskentelytapoja.

Laadimme työnantajan arvolupauksen, joka kiteyttää millainen työnantaja Suomen Pankki on ja mitä se työnantajana henkilöstölleen lupaa.

Suomen Pankin arvot kiteytyivät yhteisellä arvomatalla

Suomen Pankki käynnisti syksyllä arvokeskustelun, johon kaikki suomenpankkilaiset saivat kutsun.

Arvotyön tavoitteena oli päivittää organisaation arvot siten, että ne heijastavat jokaisen näkemystä siitä, millainen työyhteisö Suomen Pankin kuuluisi olla.

Suomenpankkilaisten yhteinen arvomatka toteutettiin muun muassa virtuaalikahtiloiden, kyselyiden ja tiimikeskustelujen avulla. Pankkilaiset osallistuivat arvokeskusteluun aktiivisesti, ja arvomatkan aikana arvot kiteytettiin seuraavaan muotoon:

”Me suomenpankkilaiset
opimme jatkuvasti ja toinen toisiltamme,
arvostamme jokaisen asiantuntijuutta,
toimimme yhdessä ja tasavertaisina,
kannamme vastuuta kestävän talouden ja vakauden rakentamisesta.”

Kuvio 1.

Suomen Pankissa työskenteli vuoden 2020 lopussa 359 ihmistä

SUKUPUOLIJAKAUMA

KESKI-ikä 46,5 v
SAIRAUSPOISSAOLOT 4,2 pv/htv

KORKEAKOULUTETUT

JOHTAJUUSINDEKSI

(suomalainen asiantuntijanormi 71,7 %)

Lähde: Suomen Pankki

Young Professionals -ohjelmasta talouden ammattilaiseksi

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan yhteinen Young Professionals- eli YP-ohjelma päättyi helmikuussa 2020.

Syksyllä 2018 käynnistyneeseen YP-ohjelmaan valittiin avoimen haun kautta yhdeksän harjoittelijaa. He työskentelivät puoleltoista vuoden aikana noin kuuden kuukauden jaksoissa eri osastoilla ja toimistoissa Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa.

YP-ohjelma oli suunnattu nuorille vastavalmistuneille korkeakouluopiskelijoille tai jo muutaman vuoden työelämässä olleille asiantuntijoille.

Ohjelma tarjosi mahdollisuuden kehittyä finanssialan ammattilaiseksi, työskennellä eurojärjestelmän ytimessä, perehtyä keskuspankin ja rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaisen ydintoimintoihin sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimintaan ja eurooppalaiseen valvontayhteistyöhön.

Ohjelmaan osallistujien ja heidän esimiestensä kokemukset ohjelmasta olivat positiivisia. YP-harjoittelijat työllistyivätkin heti ohjelman jälkeen hyvin, ja moni heistä jatkoi uusissa tehtävissä Suomen Pankissa tai Finanssivalvonnassa.

Vastuullista kesäduunia

Suomen Pankki on kaupallisen alan opiskelijoiden suosikkityönantajia ja julkisen sektorin suosituin työnantaja. Suomen Pankille nuorten työllistäminen on tärkeä osa yhteiskuntavastuutyötä ja toimintaa vastuullisena työnantajana.

Suomen Pankki on mukana valtakunnallisessa Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa edistämässä osaltaan nuorten pääsyä vastuullisiin kesätöihin. Koronapandemiasta huolimatta Suomen Pankki tarjosi kesällä 2020 kesätyöpaikan noin 40 opiskelijalle.

Kesätöiden tekeminen ja niihin perehdyttäminen onnistuivat hyvin myös etätyöoloissa. Kesätyöntekijät antoivat kesätyökyselyssä Suomen Pankille kesätyöpaikkana yleisarvosanan 3,7 (asteikolla 1–4). Heidän mielestään parasta kesätyössä olivat vastuulliset ja mielenkiintoiset työtehtävät sekä mukavat työkaverit ja työilmapiiri.

[Vastuullinen kesäduuni](#)

[Suomen Pankin kesätyöblogi](#)

Suomen Pankin vuoden 2021 budjetti ja operatiiviset kustannukset

Suomen Pankin tavoitteena on olla yksi EU-maiden tehokkaimmista keskuspankeista. Tavoitteen saavuttaminen vaatii jatkuvaa määrätietoista talousohjausta, henkilöstösuunnittelua ja investointien arviointia.

Operatiivisia kustannuksia ja kustannustavoitteiden toteutumista seurataan tarkasti muun muassa pankin tehokkuutta ja vastuullisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Johtokunta arvioi tavoitteiden toteutumista neljännesvuosittain.

Suomen Pankin toimintakulut vuonna 2020 olivat 94,4 milj. euroa (2019: 92,0 milj. euroa). Tuottoja kertyi 20,5 milj. euroa. Koronapandemian vuoksi erityisesti henkilösidoon naisten kulujen toteuma pieneni virkamatkojen loputtua käytännössä kokonaan.

Tuottoja kasvattivat Turvalaakson Parkki Oy:n myynnistä realisoituneet 4,1 milj. euron tuotot. Lisäksi Suomen Pankilla oli muita merkittäviä tuottoja, esimerkiksi korkotuloja, jotka eivät vaikuta budjetissa toimintakuluja vähentävästi eivätkä siksi ole mukana taulukossa 1.

Nettomääräisesti Suomen Pankin toimintakulujen loppusumma oli 73,9 milj. euroa. Tarkemmat tiedot kustannuksista ja budjetista löytyvät taulukoista 1 ja 2.

Investointeihin käytettiin 6,9 milj. euroa.

Syksyllä 2020 laadittiin Suomen Pankin budjetit vuosiksi 2021–2023. Näistä johtokunta vahvisti vuoden 2021 budjetin.

Investointien keskipitkän aikavälin suunnitteluun on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota. Investoinnit arvioidaan kustannusten, laadullisten hyötyjen ja operatiivisten riskien näkökulmasta.

Eläkerahasto

Eläkerahaston toimintakulut vuonna 2020 olivat 30,5 milj. euroa (2019: 30,2 milj. euroa). Suurin kuluerä olivat maksetut eläkkeet, 28,4 milj. euroa. Toiminnallisia tuottoja, joita ovat työeläkemaksut ja vuokratuotot, kertyi vuoden aikana 14,1 milj. euroa.

Lisäksi Suomen Pankki maksoi eläkerahastolle 10,0 milj. euron ylimääräisen eläkerahastomaksun.

Tarkempi erittely vuoden 2020 toteumasta ja vuoden 2021 budjetista löytyy taulukosta 3.

Eläkerahasto julkaisee toiminnastaan oman vuosikertomuksensa.

Finanssivalvonta

Suomen Pankin johtokunta vahvistaa Finanssivalvonnan budjetin. Finanssivalvonnan toimintakulut vuonna 2020 olivat 37,1 milj. euroa (2019: 34,8 milj. euroa). Tuottoja oli 39,0 milj. euroa, josta valvonta- ja toimenpidemaksujen osuus oli 34,8 milj. euroa ja Suomen Pankin rahoitusosuus 1,9 milj. euroa.

Tilikauden ylijäämä oli 1,9 milj. euroa. Ylijäämä otetaan huomioon seuraavan tilikauden valvonta- ja toimenpidemaksuja määriteltäessä. Investointeihin käytettiin 0,5 milj. euroa.

Tarkempi erittely vuoden 2020 toteumasta ja vuoden 2021 budjetista löytyy taulukosta 4.

[Finanssivalvonta tekee vuosittaisesta toiminnastaan oman toimintakertomuksensa.](#)

Taulukko 1.

Suomen Pankki	Toteutunut 2020 Milj. euroa	Budjetti 2021 Milj. euroa
Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
Henkilöstökulut	33,9	36,1
Henkilöstösidonnaiset kulut	1,0	3,6
Muut kulut	26,8	33,2
Pankkipalvelumaksut	7,7	7,9
Poistot	7,7	8,5
Yhteensä	77,1	89,3
Setelien hankinta	9,0	8,2
Eläkerahastomaksut	8,3	8,3
Toimintakulut yhteensä	94,4	105,8
TUOTOT		
Pankkipalvelutuotot	3,2	3,8
Kiinteistöjen tuotot	5,4	5,4
Muut tuotot	5,7	0,1
Palvelut Finanssivalvonnalle	6,2	6,7
Tuotot yhteensä	20,5	17,0
Netto	73,9	88,8

Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 2.

Suomen Pankki	Toteutunut 2020 Milj. euroa	Budjetti 2021 Milj. euroa
Investoinnit		
Kiinteistöinvestoinnit	2,7	5,5
Pääkonttorikiinteistöt	1,1	2,0
Vantaan kiinteistö	1,5	3,2
Muut kiinteistöt	0,0	0,3
IT-laitteet ja ohjelmistot	3,4	5,3
Rahankäsittelykoneet	0,0	0,0
Turvallisuuslaitteet	0,7	1,6
Muut	0,1	0,0
Investoinnit yhteensä	6,9	12,4

Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 3.

Eläkerahasto	Toteutunut 2020 Milj. euroa	Budjetti 2021 Milj. euroa
Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
Henkilöstökulut	0,0	0,0
Eläkerahastotoiminnan kulut	0,6	0,9
Eläkerahaston kiinteistökulut	0,5	0,5
Poistot	0,9	1
Maksetut eläkkeet	28,4	29,0
Kulut yhteensä	30,5	31,4
TUOTOT		
Työeläkemaksut	12,4	13,4
Sisäiset vuokrat	1,7	1,7
Eläkerahastomaksut	10,0	10,0
Tuotot yhteensä	24,1	25,1
Netto	6,4	6,3

Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 4.

Finanssivalvonta	Toteutunut 2020 Milj. euroa	Budjetti 2021 Milj. euroa
Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
Henkilöstökulut	22,7	24,6
Henkilösidonnaiset kulut	0,4	1,0
Muut kulut	4,9	6,3
Poistot	1,2	1,0
Palvelut Suomen Pankilta	6,2	6,7
Eläkerahastomaksut	1,7	1,7
Toimintakulut yhteensä	37,1	41,2
TOIMINNAN RAHOITUS		
Valvontamaksut	33,3	35,5
Toimenpidemaksut	1,5	1,7
SP:n rahoitusosuus	1,9	2,0
Edellisen kauden yli- /alijäämä	2,3	2,0
Tuotot yhteensä	39,0	41,2
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	1,9	

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Ympäristövaikutusten hallinta: korona vähensi Suomen Pankin päästöjä

Vuonna 2020 Suomen Pankin päästöjä vähensi erityisesti koronapandemian aiheuttama muutos työtapoihin ja matkustamiseen. Lisäksi päästöjä on vähennetty muuttamalla toimintatapoja ja uudistamalla teknologiaa. Suomen Pankki tekee laajaa yhteistyötä ilmastonmuutosta vastaan.

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan toiminnan suorat ympäristövaikutukset ovat vähäisiä. Ympäristöä rasittavat eniten kiinteistöt, rahahuolto ja matkustaminen.

Suomen Pankki ja Finanssivalvonta voivat vähentää ympäristörasitustaan parhaiten tehostamalla energiankäyttöään. Reilussa kymmenessä vuodessa hiilidioksidipäästöt ovatkin pienentyneet 40 %.

Vuoden 2020 Suomen Pankin suurin päästöjen lähde oli edellisvuosien tapaan kiinteistöjen käyttö: eniten energiaa kuluu tilojen lämmitykseen, viilennykseen ja sähköenergian käyttöön. Toisaalta kiinteistöihin liittyvät päästöt ovat pienentyneet eniten, sillä toimitilarave on vähentynyt ja toimitilojen energiankäyttö supistunut.

Koronapandemian vaikutus matkustuskäytäntöihin saattaa olla pysyvä

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan kaltaisten viranomais- ja asiantuntijaorganisaatioiden toimintaan liittyy paljon kansainvälisiä kokouksia. Työhön kuuluva matkustaminen on ollut aiempina vuosina runsasta, ja siitä syntyvät päästöt jopa kasvoivat hieman edeltävinä vuosina.

Vuonna 2020 koronapandemia kuitenkin esti osallistumiset kansainvälisiin kokouksiin paikan päällä lähes täysin.

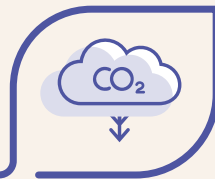
Pandemiaan liittyvien matkustusrajoitusten vuoksi lentoliikenteen päästöt romahtivat. Lentoliikenteen päästöt lasketaan toteutuneiden henkilökilometrien mukaan.

Koronapandemian aikaisilla kokemuksilla voi olla myös pysyviä vaikutuksia työhön liittyviin matkustuskäytäntöihin.

Vuoden alussa tekniset etäyhteyseratkaisut uudistettiin vastaamaan lisääntyvää etätyötä. Vuoden lopussa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan käyttöön saatiin myös sähköinen allekirjoitus tukemaan etätyön tekemistä.

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan henkilöstö käytti ulkoiseen yhteydenpitoon entistä enemmän työaseman videokokousjärjestelmää.

Uuden tekniikan suomien mahdollisuuksien myötä tulevaisuudessa harkitaan entistä kriittisemmin sitä, mihin kansainvälisiin kokouksiin on mahdollista ja välttämätöntä osallistua paikan päällä.

Tavoitteenamme on pienentää hiilijalanjälkeämme. Päästöjen määrä
pieneni koronan myötä 31 hiilidioksidikiloon / 1000 euroa
toimintakuluja.²

² Toimintakuluihin suhteutettu mittari ottaa huomioon energiankulutuksen, henkilöliikenteen, hankinnat ja jätteiden aiheuttamat kasvihuonepäästöt. Seurattavia indikaattoreita on yhteensä 80.

Ympäristöhaasteita ratkotaan yhteistyössä

Suomen Pankki ja Finanssivalvonta seuraavat toimintansa ympäristövaikutuksia toimintakuluihin suhteutetun mittarin avulla, joka huomioi energiankäytön, henkilöliikenteen, hankintojen ja jätteen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt.

Suomen Pankki on ottanut käyttöön 80 toimintojen tehokkuutta mittaavaa indikaattoria. Ympäristövaikutuksia mitataan näiden indikaattorien avulla.

Vuonna 2020 jokaista toimintakulun tuhatta euroa kohti syntyi 31,35 kiloa hiilidioksidia. Vuonna 2019 vastaava luku oli 50,64 kiloa hiilidioksidia.

Päästöjä ei ole kompensoitu päästövähennysyksiköitä ostamalla.

Suomen Pankki teki vuoden 2020 aikana ympäristöyhteistyötä Euroopan muiden keskuspankkien kanssa. Kansallisten keskuspankkien verkostot jakavat tietoa parhaista käytännöistä ja ratkovat yhdessä keskuspankeille ominaisia ympäristöhaasteita.

Hyvät työympäristöt edistävät luovuutta

Vuonna 2019 käynnistetyn työympäristön kehitysprojektin tavoitteena on kehittää työympäristöä vastaamaan nykyaikaisia työskentelytapoja ja kasvattaa vastuullisuutta.

Vuonna 2020 jatkunut käyttäjälähtöinen työympäristön suunnittelu tukee työn tekemisen tarpeita monipuolisesti: se luo työhyvinvointia, parantaa tuottavuutta, kannustaa luovuuteen, mahdollistaa spontaanin vuorovaikutuksen, auttaa keskittymään ja tarjoaa rentoutumispaikkoja.

Kun työntekijällä on valta ja vastuu työn tekemisen paikasta, se vaikuttaa positiivisesti työntekijäkokemukseen. Vastuullisessa työpaikassa poistuvat materiaalit kierrätetään ja erilaisiin työtehtäviin tarkoitettuja tiloja on riittävästi.

Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan henkilöstö kehittää työympäristöä yhdessä. Sananvalta auttaa kaikki omaksumaan uudet työskentelytavat ja voimaan hyvin.

Toimintakertomus

26.3.2021

Suomen Pankki on Suomen rahaviranomainen ja kansallinen keskuspankki. Samalla se on osa eurojärjestelmää.

Eurojärjestelmä vastaa euroalueen maiden rahapolitiikasta ja muista keskuspankkitehtävistä ja hallinnoi maailman toiseksi suurinta valuuttaa eli euroa. Eurojärjestelmän ja Suomen Pankin päätavoite on hintavakaus.

Eurojärjestelmän rahapolitiikan päätavoite on pitää euroalueen hintataso vakaana. Hintavakaus tarkoittaa kuluttajahintojen vuotuista nousuvauhtia, joka on alle 2 prosentin mutta lähellä sitä keskipitkällä aikavälillä. Näin rahan arvo säilyy kutakuinkin muuttumattomana ja ostovoima vahvana.

Suomen Pankki ylläpitää rahoitusvakautta. Se arvioi rahoitusjärjestelmän riskejä, osallistuu makrovakauseräilyyn ja tuottaa rahoitustilastoja.

Suomen Pankki vastaa käteisen saatavuudesta ja liikkeeseenlaskusta Suomessa. Suomen Pankin vastuulla on kotimaisen rahahuollon ohella myös maksujärjestelmien kehitykseen ja turvallisuuteen liittyviä tehtäviä.

Suomen Pankin varallisuudenhallinnan tavoitteena on täyttää keskuspankille asetetut vaatimukset sijoitusten likvidiyydestä, turvallisuudesta ja tuotosta ottaen huomioon sijoitustoiminnan riskit ja vastuullisuusnäkökulmat.

Suomen Pankin vaikuttavuus perustuu asiantuntemukseen ja tutkimustoimintaan. Pankki ottaa kantaa kotimaisiin ja kansainvälisiin talouskysymyksiin riippumattomasti.

Suomen Pankin vastuullisuusohjelman painopisteitä ovat kestävä kasvun edistäminen, tiedolla vaikuttaminen ja ilmatoriskien hallinta.

Rahapolitiikka

- 35 Euroopan keskuspankki käynnisti rahapolitiikan strategia-arvion vuonna 2020
- 41 Euroopan keskuspankin rahapolitiikka ja sen valmistelu vuonna 2020
- 52 Vuonna 2020 rahapolitiikkaa toteutettiin uusin ja vanhoihin välinein
- 64 Rahapolitiikan osto-ohjelmia laajennettiin vuonna 2020

Rahapolitiikka

26.3.2021

Euroalueen yhteisestä rahapolitiikasta huolehtii eurojärjestelmä. Päättävänä on pitää euroalueen hintataso vakaana, jotta rahan arvo säilyy kutakuinkin muuttumattomana ja ostovoima vahvana. Päätöksentekoa ohjaa Euroopan keskuspankin rahapoliittinen strategia, jonka uudistaminen käynnistyi vuonna 2020.

Eurojärjestelmään kuuluvat euroalueen kansalliset keskuspankit ja Euroopan keskuspankki (EKP). Eurojärjestelmän jäsenenä Suomen Pankki osallistuu euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmisteluun, päätöksentekoon ja toimeenpanoon.

Suomen Pankki vastaa eurojärjestelmän rahapolitiikan toteuttamisesta Suomessa.

EKP:n neuvosto ylläpitää hintavakautta rahapoliittisin välinein

Rahapolitiikan päätavoite on hintavakauden ylläpitäminen. Tämä on tärkeää, jotta rahan säilyy arvo jokseenkin muuttumattomana ja ostovoima vahvana.

EKP:n nykyisen määritelmän mukaan hintavakaus vallitsee, kun inflaatio on alle 2 %, mutta lähellä sitä keskipitkällä aikavälillä. Hintavakaus on kestävä talouskasvun perusta.

Eurojärjestelmän keskeisimpiä rahapolitiikan välineitä ovat ohjauskorkojen asettaminen, pidempiaikaiset rahoitusoperaatiot pankeille sekä arvopapereiden ostot. Kun ohjauskorot ovat jo valmiiksi alhaiset, arvopapereiden ostojen merkitys rahapolitiikan toteuttamisessa on korostunut.

Keveän rahapolitiikan avulla autettu yrityksiä ja kotitalouksia kriisin pahimman vaiheen yli

Vuonna 2020 euroalueen talouskasvu ja inflaatio-odotukset supistuivat ja inflaatio hidastui jyrkästi koronapandemian takia.

EKP:n neuvosto reagoi heikkoon taloustilanteeseen keventämällä rahapolitiikkaansa useaan otteeseen ja monin tavoin. Rahapolitiikan tavoitteena on ollut auttaa yrityksiä ja kotitalouksia kriisin pahimman vaiheen yli ja luoda edellytyksiä talouden elpymiseen kriisin jälkeen.

EKP muun muassa piti talletuskoron $-0,5$ prosentissa, kevensi keskuspankkiluottojen vakuusvaatimuksia, kasvatti arvopaperiostoja ja järjesti pankeille pitempiäaikaisia rahoitusoperaatioita entistä edullisemmin ehdoin.

Kohdennetut rahoitusoperaatiot (TLTRO) olivat vuonna 2020 tärkeä osa eurojärjestelmän vastausta koronapandemian aiheuttamaan kriisiin. Operaatioilla oli paljon kysyntää.

Eurojärjestelmän yhteisten päätösten lisäksi Suomen Pankki teki vuonna 2020 kansallisia toimia, joilla se tuki rahapolitiikan vastapuolena toimivien luottolaitosten vakuuksien saatavuutta sekä rahoituksen välittymistä yrityksille ja kotitalouksille.

EKP:n neuvoston ennakkoiva viestintä korosti sitä, että kevyttä rahapolitiikkaa tarvitaan vielä pitkähkö aika. Kevyt rahapolitiikka varmistaa, että euroalueen rahoitusolot pysyvät suotuisina kaikilla talouden sektoreilla.

Euroopan keskuspankki alkoi uudistaa rahapolitiikan strategiaansa

Euroopan keskuspankin neuvosto käynnisti rahapolitiikan strategiansa uudelleenarvioinnin tammikuussa 2020.

Uudelleenarvioinnin tarpeen on synnyttänyt talouden toimintaympäristön muutos. Historiallisen alhainen korkotaso rajoittaa keskuspankin keinoja reagoida taloutta koskeviin negatiivisiin yllätyksiin. Toimintaympäristön muutokseen vaikuttavat väestön ikääntyminen, heikko tuottavuus, digitalisaatio ja ilmastonmuutos.

Uudelleenarvioinnin kohteena ovat hintavakauden määritelmä, rahapolitiikan välineistö ja sen tehokkuus, talouden analyysit sekä EKP:n viestintäkäytännöt.

Muita keskeisiä näkökohtia ovat rahoitusvakaus, globalisaatio, työllisyys ja ympäristön kestävyys.

Rahapolitiikan strategia-arviota tekeviä työryhmiä on toistakymmentä. Niissä jokaisessa on mukana Suomen Pankin edustajia. Suomen Pankin tutkimus on ollut merkittävänä apuna strategiaa pohjustavassa arvioinnissa.

Rahapolitiikan strategia-arviointi tehdään perusteellisen analyysin pohjalta, avoimin mielin ja kaikkia sidosryhmiä kuullen.

Suomen Pankki järjesti vuonna 2020 kolme kaikille avointa kotimaista kuulemistilaisuutta ymmärtääkseen paremmin, mikä ihmisille on rahapolitiikan strategian uudistamisessa tärkeää.

Euroopan keskuspankin rahapolitiikan strategian arvioinnin on määrä olla valmis vuoden 2021 puoliväliin mennessä.

Euroopan keskuspankki käynnisti rahapolitiikan strategia-arvion vuonna 2020

Suomen Pankki on mukana Euroopan keskuspankin rahapolitiikan strategian uudistamistyössä. Kattava kokonaisuus ottaa kantaa niin hintavakauden määritelmään kuin rahapolitiikan välineisiin ja toimintaympäristön muutoksen rahapoliittiseen merkitykseen.

Euroopan keskuspankin (EKP) rahapolitiikkaa koskevan strategia-arvion aloittamisesta päätettiin tammikuussa 2020. Tuolloin työn oli suunniteltu valmistuvan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Koronapandemian aiheuttaman kriisin vuoksi strategia-arvion valmistumista jouduttiin siirtämään puolella vuodella. Sen odotetaan valmistuvan vuoden 2021 puolivälissä.

Strategia-arvio perustuu avoimin mielin tehtyyn analyysiin. Strategia-arvio käsittelee hintavakauden ja inflaatiotavoitteen kvantitatiivista määritelmää, tarkastelee rahapolitiikan välineitä, rahapolitiikan vaikutuksia ja sivuvaikutuksia sekä viestintäkäytäntöjä.

Lisäksi se arvioi digitalisaation, rahoitusmarkkinoiden vakauden, globalisaation ja ilmastonmuutoksen merkitystä rahapolitiikan harjoittamiselle.

Työtä tehdään lukuisissa Euroopan keskuspankkijärjestelmän työryhmissä ja komiteoissa. Strategia-arviota varten perustettuja työryhmiä on toistakymmentä, ja jokaisessa on mukana vähintään yksi Suomen Pankin edustaja.

Kuvio 2.

Euroopan keskuspankin strategia-arvio Miksi, mitä ja miten?

Rahapolitiikan välineet ovat muuttuneet

Talouden toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi sen jälkeen, kun EKP:n neuvosto uudisti strategiaansa edellisen kerran vuonna 2003.

Tuottavuuskasvun hidastuminen, väestön ikääntyminen ja finanssikriisin jälkiseuraukset ovat alentaneet reaalkorkojen tasoa pitkäaikaisesti.

Tämä rajoittaa keskuspankin mahdollisuuksia reagoida taloutta kohtaaviin negatiivisiin yllätyksiin. Jos korkotaso on lähellä nollaa, on sen alentamiseen hyvin vähän mahdollisuuksia.

Rahapolitiikan työkalupakki on muuttunut merkittävästi uusien välineiden myötä. Lisäksi koronapandemia loi rahapolitiikkaan uusia jännitteitä, erityisesti kansantalouksien rajun velkaantumisen takia.

Kuulimme sidosryhmiä rahapolitiikan ympäristövaikutuksista.

Eurojärjestelmä huomioi strategiatyössä myös kansalaisten näkemyksen

Kansalaisten ja sidosryhmien näkemysten kuunteleminen on keskeinen osa rahapolitiikan strategia-arviota.

EKP ja kansalliset keskuspankit käyvät vuoropuhelua muun muassa Euroopan parlamenttiin ja kansallisten parlamenttien, akateemisen yhteisön, tutkijoiden ja analyytikkojen, kansalaisjärjestöjen, paikallisten yhteisöjen ja kansalaisten kanssa.

Suomen Pankki järjesti omalta osaltaan kolme kotimaista strategia-arvioon liittyvää kuulemistilaisuutta sekä [kansainvälistä rahapolitiikkaa käsittelevän verkkoseminaarin](#) marraskuussa 2020.

Kuulemistilaisuudet oli suunnattu ilmasto- ja ympäristövaikuttajille, opiskelijoille sekä talouden eri sektoreiden, kuten finanssialan, ammattiyhdistysten, liike-elämän ja kaupan edunvalvontaryhmien, edustajille.

Kansainvälisen rahapolitiikan verkkoseminaari oli suunnattu tutkijoille ja rahapolitiikan ammattilaisille. Tapahtumia isännöi pääjohtaja **Olli Rehn**.

Kuulemistilaisuuksissa pohdittiin laajasti keskuspankin toimintaympäristön muuttumisen vaikutuksia rahapolitiikkaan. Osallistujat odottivat keskuspankkien ottavan aktiivisen rooli muun muassa ilmastonmuutoksen ja epätasa-arvoistumisen torjunnassa.

Keskustelutilaisuuksissa puhuttivat myös valtioiden ja kotitalouksien velkaantuminen, alhainen korkotaso ja rahapolitiikan liikkumavara sekä pandemian aiheuttama talouskasvun hidastuminen ja sen jälkihoito.

Tulisiko inflaatiotavoitetta muuttaa?

Hintavakaus määriteltiin Euroopan keskuspankin ensisijaiseksi tavoitteeksi jo Maastrichtin sopimuksessa.

Lisäksi EKP:n tehtävänä on hintavakautta vaarantamatta tukea myös unionin yleisen talouspolitiikan tavoitteita. Tätä ei ole tarkoitus muuttaa strategia-arviolla. Sen sijaan tarkoitus on saada selville, miten toimintaympäristön muutokset vaikuttavat rahapolitiikkaan.

EKP:n vuoden 2003 strategia-arviossa päädyttiin nykyiseen hintavakaustavoitteeseen, jonka mukaan inflaation pitäisi olla alle 2 prosenttia mutta lähellä sitä.

EKP:n kaksiosainen määritelmä on epäselvä ja jättää tilaa erilaisille tulkinnoille sekä neuvoston sisällä että sen ulkopuolella

Määritelmä on myös epäsymmetrinen. Sen voi tulkita sallivan inflaation hidastuvan ainakin tilapäisesti jopa lähelle nollaa ja asettavan ehdottoman katon 2 prosenttiin.

EKP:n inflaatiotavoite voidaan siis nähdä tiukempuna kuin muiden keskuspankkien tavoitteet, joissa on usein yksinkertaisesti määritelty tavoitteeksi 2 prosentin inflaatio.

Tällainen selvästi epäsymmetrinen hintavakauden määritelmä toimii hyvin tilanteessa, jossa keskuspankin täytyy torjua tavoitteeseen nähden liian nopeaa inflaatiota.

Sen sijaan tilanteessa, jossa inflaatiopaineet ovat alasuuntaiset, epäsymmetrinen hintavakauden määritelmä voi johtaa tavoiteltua hitaampaan eli reilusti alle 2 prosentin keskimääräiseen inflaatioon.

Minkälainen hintavakauden määritelmä sopii parhaiten tavoitteeksi alhaisen [luonnollisen koron](#) ja inflaation ympäristöön? Varteenotettava vaihtoehto on symmetrinen yksiselitteinen keskipitkän aikavälin inflaatiotavoite. Se poistaisi monet edellä mainitut ongelmat.

Talouden muuttuneet rakenteet osasyynä hitaaseen inflaation

EKP:n rahapolitiikan strategian uudelleenarviointi on entistä tarpeellisempi sekä pitkäaikaisen hitaan inflaation että koronapandemian aiheuttamien vaurioiden vuoksi.

Uudelleen arviointiin ovat syynä myös talouden rakenteiden muutokset. Ne liittyvät muun muassa työttömyyden ja inflaation välisen yhteyden eli niin sanotun Phillipsin käyrän mahdolliseen muuttumiseen sekä yleisen korkotason laskuun eli investointi- ja säästämistasapainoa ylläpitävän niin sanotun tasapainoreaalikoron alentumiseen.

Ensiksi, vaikka taloudessa olisi hyvin alhainen työttömyysaste, tämä ei johda inflaatiopaineen kasvuun samassa määrin kuin ennen. Toisin sanoen Phillipsin käyrä saattaa olla merkittävästi aiempaa loivempi, jolloin nopean inflaation riski on pienentynyt.

Toiseksi, korkotason pitkäaikaisen laskun seurauksena rahapolitiikan liikkumavara on rajallista. Korkojen laskuvaraa on vähemmän, jos korot ovat jo nollassa tai jopa negatiiviset, vaikka tätä rajoitetta on voitu lieventää rahapolitiikan epätavanomaisilla toimilla.

Kolmanneksi, talouden lainalaisuudet ovat globaalin finanssikriisin jälkeen muuttuneet. Inflaatiovauhtia heikentävät useat pitkän aikavälin trendit, esimerkiksi väestön ikääntyminen, säästämisen kasvu ja tuottavuuskasvun hidastuminen.

Neljänneksi, ilmastonmuutos, jatkuva globalisaatio, nopea digitalisaatio ja finanssikriisistä seurannut finanssialan rakennemuutos ovat ilmiöitä, joiden vaikutus näkyy kaikkialla maailmassa. Niillä voi olla odottamattomiakin vaikutuksia talouden toimintamekanismeihin ja myös rahapolitiikkaan. Kaikki edellä mainitut talouden rakenteiden muutokset ja niiden vaikutukset rahapolitiikkaan ovat strategia-arvion kohteena.

Strategia-arvio huomioi myös muiden suurten keskuspankkien kokemukset

Yhdysvaltojen keskuspankki Fed (Federal Reserve System) sekä Kanadan keskuspankki ovat myös vastikään tarkastelleet rahapolitiikkansa strategiaa ottamalla huomioon taloudellisissa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Fedin uuden strategian ytimessä on ”joustava muoto keskimääräisestä inflaatiotavoitteesta”. Se tarkoittaa, että keskuspankki voi sallia inflaation ylittävän tavoitteen, jos inflaatio on ollut pitkään alle tavoitteen.

Päämääränä on vaikuttaa inflaatio-odotuksiin, jotka ovat kauan pysyneet liian alhaisina. Jatkossa myös työllisyysaste voi olla pitkäänkin normaalia korkeampi ilman, että sen odotetaan johtavan inflaation kiihtymiseen.

Muiden keskuspankkien strategialinjaukset heijastuvat väistämättä myös Euroopan keskuspankin rahapolitiikan toimintaympäristöön – EKP ei toimi tyhjiössä.

Merkittävää on myös se, että Yhdysvaltojen keskuspankkijärjestelmä Fed aikoo jatkossa tehdä noin viiden vuoden välein läpikotaisen julkisen tarkastelun rahapolitiikan strategiastaan, työkaluistaan ja viestintäkäytännöistään sekä muuttaa periaatteitaan tarvittaessa.

Muun talouspolitiikan tuki myös tarpeen

Strategia-arvio hyödyntää tutkimusta ja asiantuntijatyötä, jota tehdään EKP:ssa ja kaikissa eurojärjestelmän keskuspankeissa.

Edellä mainittujen kuulemistilaisuuksien kautta eurojärjestelmä koettaa saada esiin myös euroalueen asukkaiden ja erityyppisten toimijoiden näkemyksiä.

Suomen Pankki haluaa ymmärtää paremmin, mikä ihmisille on tärkeää ja millaisia odotuksia heillä on. Näin Suomen Pankki voi hoitaa hintavakaustehtävänsä hyvin ja tukea tehokkaasti yleistä talouspolitiikkaa.

Rahapolitiikka ei kuitenkaan voi edes EKP:n strategia-arvion valmistuttua yksin ratkaista kaikkia ongelmia. Talouskasvu tarvitsee kevyen rahapolitiikan tueksi myös muiden politiikkalohkojen toimia.

Euroopan keskuspankin rahapolitiikka ja sen valmistelu vuonna 2020

Eurojärjestelmän rahapolitiikan päätavoite on pitää euroalueen hintataso vakaana. Hintavakaustavoitteena on inflaatio, joka on alle kahden prosentin mutta lähellä sitä keskipitkällä aikavälillä. Näin rahan arvo säilyy kutakuinkin muuttumattomana ja ostovoima vahvana.

Hintavakaus on kestävä talouskasvun perusta. Eurojärjestelmä on perinteisesti ylläpitänyt hintavakautta säätelemällä ohjauksorkoja eli pankkien keskuspankista lainaaman tai niihin tallettaman rahan hintaa.

Viime aikoina inflaatiotavoitteeseen on pyritty ja rahoitusoloja pidetty suotuisina myös niin sanotuilla epätavanomaisilla rahapoliittisilla keinoilla, esimerkiksi [laajennettujen omaisuuserien osto-ohjelmilla](#).

Eurojärjestelmään kuuluvat euroalueen kansalliset keskuspankit ja Euroopan keskuspankki (EKP). Eurojärjestelmän jäsenenä Suomen Pankki osallistuu euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmisteluun, päätöksentekoon ja toimeenpanoon. Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn on eurojärjestelmän ylimmän päättävän elimen, EKP:n neuvoston, jäsen.

EKP:n neuvosto kevensi edelleen rahapolitiikkaa koronapandemian vuoksi vuonna 2020

Vuonna 2020 euroalueella talouskasvu supistui ja inflaatio-odotukset ja inflaatio hidastuivat koronapandemian takia jyrkästi. EKP:n neuvosto reagoi heikkoon taloustilanteeseen keventämällä rahapolitiikkaansa useaan otteeseen ja monin tavoin.

Kevyt rahapolitiikka varmistaa, että euroalueen rahoitusolot pysyvät suotuisina kaikilla talouden sektoreilla.

EKP:n neuvosto kevensi jo ennestään kevyttä rahapolitiikkaa vuoden 2020 aikana. Tämä toteutettiin pitämällä talletuskorko $-0,5$ prosentissa ja muut politiikkakorot ennallaan. Lisäksi kevennettiin edelleen kohdennettujen pitempiäikaisten rahoitusoperaatioiden ehtoja yksityisille pankeille ja aloitettiin uusi pandemiaan liittyvä kohdentamattomien pitempiäikaisten rahoitusoperaatioiden sarja.

Näiden lisäksi jatkettiin laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman netto-ostoja (20 mrd. euroa / kk), varattiin 120 mrd. euroa uusia omaisuuseräostoja varten ja aloitettiin uusi pandemiaan liittyvä osto-ohjelma, jonka kokonaislaajuus kasvatettiin maksimissaan 1 850 mrd. euroon.

EKP:n neuvoston ennakoiva viestintä korosti sitä, että kevyttä rahapolitiikkaa tarvitaan jatkossa vielä pitkähkö aika pitämään rahoitusolot suotuisina ja tukemaan talouskasvua. Näin energian ja ruuan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio voi vahvistua ja kokonaisinflaatio vakiintua lähelle tavoitetta keskipitkällä aikavälillä.

EKP ja Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) ovat jatkaneet [rahapolitiikan strategian tarkastelua vuoden 2020 aikana](#).

Rahapolitiikan strategian uudelleenarvion tavoitteena on varmistaa, että EKP voi saavuttaa sille asetetut tavoitteet ja palvella siten parhaiten euroalueen kansalaisten etuja. Rahapolitiikan strategian tarkastelun on määrä valmistua kesällä 2021.

Kasvua tukeva rahapolitiikka jatkuu lähivuosina

EKP:n rahapolitiikka oli vuonna 2020 kasvua tukevaa. Kevyt rahapolitiikka auttaa pitämään pankkiluottojen tarjonnan runsaana ja helpottaa rahoituksen saantia kaikilla talouden sektoreilla.

Tavoitteena on palauttaa inflaatiovauhti kestävästi lähelle kahta prosenttia mutta alle sen keskipitkällä aikavälillä.

Loppuvuodesta 2020 euroalueen talouskasvu jatkui vaisuna ja inflaatio oli edelleen hidasta. Eurojärjestelmän asiantuntijat ennustivat kuitenkin joulukuisessa arviossaan inflaatiovauhdin kiihtyvän lähivuosina lähemmäksi tavoitetta.

EKP:n neuvoston mukaan vahvasti kasvua tukevaa rahapolitiikkaa tarvitaan vielä pitkähkö aika.

Euroopan keskuspankin rahapolitiikka ja sen valmistelu vuonna 2020

Euroalueen rahapolitiikan päätavoitteena on euroalueen hintavakauden ylläpitäminen. Euroopan keskuspankin neuvosto on tulkinnut tämän siten, että kuluttajahintojen vuotuisen kasvuvauhdin pitäisi olla keskipitkällä aikavälillä lähellä kahta prosenttia mutta hieman sen alle.

Rahapolitiikka voi tukea myös muita EU:n talouspolitiikan tavoitteita, kunhan hintavakaustavoite ei vaarannu.

Suomen Pankista annetun lain mukaan Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintavakautta Maastrichtin sopimuksen mukaisesti. Suomen Pankilla ja koko eurojärjestelmällä on myös muita tavoitteita, mutta hintavakaus on aina ensisijainen päämäärä.

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu Euroopan keskuspankin neuvoston jäsenenä rahapoliittiseen päätöksentekoon.

Suomen Pankin asiantuntijat ovat laajasti mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä. He osallistuvat talouden analysointiin ja rahapoliittisten päätösten valmisteluun sekä toimivat aktiivisesti eurojärjestelmän rahapolitiikan ja markkinaoperaatioiden komiteoissa.

Rahapolitiikkaa kevennettiin edelleen määrätietoisesti koronapandemian heikennettyä nopeasti talousnäkymiä

Vuoden 2020 alkupuolella talouden ilmapiiriä heikensi erityisesti geopolitiittisiin tekijöihin ja protektionismiin liittyvä sitkeä epävarmuus.

Keskeisimpiä epävarmuustekijöitä olivat Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakiista sekä erityisesti Eurooppaa koskenut Ison-Britannian EU-eroproessi ja sen pitkittyminen.

Nämä tekijät ovat jo pitkään hidastaneet euroalueen talouskasvua ja pitäneet osaltaan inflaatio-odotuksia vähäisinä.

Kiinan Wuhanin kaupungissa alkanut koronavirusepidemia (Covid-19) levisi maailmanlaajuisesti pandemiaksi vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä.

Epätietoisuus viruksen tarttuvuudesta, sen aiheuttamasta kuolleisuudesta ja muista vaikutuksista johti nopeasti liikkumisrajoitukseen niin euroalueella kuin muualla maailmassa.

Epävarmuuden kasvu ja liikkumisrajoitukset heikensivät hyvin nopeasti talousnäkyä kaikilla keskeisillä talousalueilla.

EKP:n neuvosto reagoi heikkoon taloustilanteeseen keventämällä rahapolitiikkaansa edelleen useaan otteeseen vuoden 2020 aikana.

EKP:n neuvosto painotti, että vahvasti kasvua tukevaa rahapolitiikkaa tarvitaan vielä pitkähkö aika, jotta energian ja ruuan hinnoista puhdistettu pohjainflaatio voi vahvistua ja kokonaisinflaatio vakiintua lähelle tavoitetta keskipitkällä aikavälillä.

EKP:n neuvosto seuraa tarkasti inflaatiokehitystä ja rahapoliittisten toimien vaikutusten välittymistä talouteen. Kevyellä rahapolitiikalla varmistetaan, että euroalueen rahoitusolot pysyvät suotuisina.

EKP:n neuvosto painotti vuonna 2020 jokaisessa rahapolitiikkakokouksessaan ja muissakin yhteyksissä, että se on tarpeen mukaan valmis tarkastelemaan kaikkien välineidensä käyttöä varmistaakseen, että inflaatio palautuu kestävästi lähemmäksi tavoitetta.

Rahapolitiikka säilyi elvyttävänä alkuvuonna

EKP:n neuvosto totesi vuoden ensimmäisessä, **tammikuun 2020** lopulla pidetyssä rahapolitiikkakokouksessaan, että euroalueen taloudellinen kasvu on jatkunut maltillisena.

Neuvosto katsoi, että suotuisat rahoitusolot, myönteinen – joskin hidastuva – työllisyyskehitys ja palkkojen nousu tukevat edelleen euroalueen talouden kestävyttä.

Inflaatiokehitystä pidettiin yleisesti ottaen vaisuna, vaikkakin pohjainflaatiossa oli havaittavissa lievän nopeutumisen merkkejä.

Näistä syistä EKP:n neuvosto ei tehnyt muutoksia rahapolitiikan viritykseen. Se piti ohjauskorot ennallaan siten, että talletuskorko on $-0,5\%$, perusrahoitusoperaatioiden korko $0,0\%$ ja maksuvalmiusluoton korko $0,25\%$.

Neuvosto kertoi, että se odottaa korkojen pysyvän nykyisellä tasolla tai sitä alempana, kunnes inflaationäkymät palautuvat vankasti lähemmäksi hieman alle kahta prosenttia keskipitkällä aikavälillä.

Epätavanomaisiin rahapoliittisiin toimiin kuuluvassa omaisuuserien osto-ohjelmassa hankittujen arvopapereiden ostoja jatkettiin nettomääräisesti 20 mrd. eurolla kuukaudessa. EKP:n neuvosto odotti näiden ostojen jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen ohjauskorkojen elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa.

Lisäksi omaisuuserien osto-ohjelmassa hankittujen arvopapereiden takaisin maksettavan pääoman uudelleensijoituksia ilmoitettiin jatkettavan täysimääräisesti. Näin on tarkoitus toimia pitkähkön ajan vielä sen jälkeen, kun EKP:n neuvosto on alkanut nostaa ohjauskorkoja, ja joka tapauksessa niin kauan kuin on tarpeen suotuisan likviditeettitilanteen ja vahvasti kasvua tukevan rahapolitiikan ylläpitämiseksi.

Vuoden ensimmäisessä kokouksessaan [EKP:n neuvosto päätti myös käynnistää EKP:n rahapolitiikan strategian uudelleenarvioinnin](#).

Koronapandemia heikensi talouden näkymiä jyrkästi keväällä – rahapolitiikan viritystä kevennettiin merkittävästi

Kevään mittaan uudentyyppinen ja yllättävä pandemia levisi pahasti myös Euroopassa. Tällöin oli selvää, että pandemian vaikutukset euroalueen talouteen tulisivat olemaan merkittävän negatiivisia, vaikka itse pandemia jäisikin lyhytkestoiseksi.

Talouss näkymät synkenivät nopeasti, ja rahoitusmarkkinoilla oli suuria heilahteluita. Pandemian nähtiin katkaisevan tärkeitä tuotannon toimitusketjuja ja siten heikentävän tuotantoa.

Itse viruksen leviämisen hillitsemiseksi käyttöön otetut toimet, kuten liikkumisrajoitukset, heikensivät kotimaista ja ulkomaista kysyntää. Lisäksi yleisen epävarmuuden kasvun nähtiin heikentävän taloudellista suunnittelua ja rahoitusta.

EKP:n asiantuntijoiden maaliskuun 2020 arvioissa euroalueen bruttokansantuotteen (BKT) ennakoitiin kasvavan 0,8 % vuonna 2020, 1,3 % vuonna 2021 ja 1,4 % vuonna 2022.

Vuoden 2020 BKT:n kasvu arvioitiin huomattavasti heikommaksi ja vuoden 2021 kasvu hieman heikommaksi kuin joulukuussa 2019 julkaistuissa eurojärjestelmän asiantuntija-arvioissa.

Yleisen kuluttajahintainflaation (YKHI) vauhdin EKP:n asiantuntijat arvioivat olevan 1,1 % vuonna 2020, 1,4 % vuonna 2021 ja 1,6 % vuonna 2022. YKHI-inflaatiiovauhti arvioitiin koko arviointijaksolla samaksi kuin joulukuun 2019 arvioissa.

Maaliskuun kokouksessaan EKP:n neuvosto päättikin keventää edelleen rahapolitiikan viritystä kotitalouksien, yritysten ja pankkien tukemiseksi epävarmassa tilanteessa, jossa talous kärsii pandemiahäiriöstä.

Neuvosto päätti tarjota euroalueen rahoitusjärjestelmälle välitöntä rahoitustukea toteuttamalla tilapäisesti ylimääräisiä pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita.

Operaatioiden myötä lisättiin saatavilla olevaa rahoitusta jo ennen kesäkuussa 2020 toteutettavaa kolmannen sarjan kohdennettua pitempiaikaista rahoitusoperaatiota.

EKP:n neuvosto päätti myös muuttaa kolmannen sarjan kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden ehdot suotuisammiksi kesäkuusta 2020 kesäkuuhun 2021.

Operaatioiden tavoitteena oli tukea pankkien luotonantoa erityisesti niille pienille ja keskisuurille yrityksille, joiden toimintaan koronapandemia vaikuttaa eniten. Lisäksi neuvosto antoi eurojärjestelmän komiteoille selvittäväksi, miten vakuussääntöjä voidaan keventää niin, että vastapuolilla on mahdollisuus hyödyntää rahoitustukea täysimääräisesti.

Tämän lisäksi EKP:n neuvosto päätti varata uusia omaisuuseräostoja varten 120 mrd. euroa lisää käytettäväksi vuoden loppuun mennessä, jotta yksityisten osto-ohjelmien vaikutus pysyy vahvana. EKP:n neuvosto odotti omaisuuseräostojen jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen ohjauskorkojen elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa.

Maaliskuussa EKP:n neuvosto päätti vielä, että ohjauskorot pidetään ennallaan tai sitä alempana, kunnes arviointijakson inflaationäkymät palautuvat vankasti riittävän lähelle kahta prosenttia (mutta alle sen) ja kehitys näkyy johdonmukaisesti myös pohjainflaatiossa.

Huhtikuun kokouksessa oli nähtävissä, että talous supistuu huomattavasti laajemmassa mittakaavassa ja nopeammin kuin oli aiemmin arvioitu.

Koronaviruksen pysäyttämiseksi tehdyt rajoitustoimet iskivät rajusti kokonaisyksyntään niin euroalueella kuin muualla maailmassa. Kotitalouksien ja yritysten luottamus romahti, mikä kertoi talouden ja työmarkkinoiden rajusta heikentymisestä.

Epävarmuuden raju kasvu näkyi myös EKP:n asiantuntijoiden laatimissa kasvuskenaarioissa, joiden perusteella euroalueen BKT:n arvioitiin supistuvan jopa 5–12 % vuonna 2020. Myös inflaation nähtiin laajalti hidastuvan raakaöljyn hinnan laskun myötä.

Kasvuskenaarioiden taustaoletukset olivat toki hyvin epävarmoja, koska yhtäältä oli vaikea arvioida häiriön pitkäkestoisuus ja toisaalta sitä, miten kevennetty raha- ja finanssipolitiikka vaikuttaa tilanteeseen.

Huhtikuun kokouksessaan EKP:n neuvosto ilmoitti pitävänsä ohjauskorot ennallaan, mutta jatkavansa määrällisiä kevennystoimia. EKP:n neuvosto ilmoitti edelleen keventävänsä kolmannen kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjan ehtoja.

Lisäksi neuvosto päätti uudesta pandemiaan liittyvästä kohdentamattomien rahoitusoperaatioiden sarjasta eli PELTRO-operaatioista (pandemic emergency longer-term refinancing operations), joilla tuetaan euroalueen rahoitusjärjestelmän likviditeettiä ja ylläpidetään rahoitusmarkkinoiden sujuvaa toimintaa varautumisjärjestelyn kautta.

EKP:n neuvosto totesi rahapolitiikan olevan jo erittäin elvyttävää ja näiden uusien toimien antavan lisätukea rahoitusoloihin reaalitalouden tarvitseman luotonuksen edistämiseksi.

Lisäksi EKP:n neuvosto totesi, että maaliskuun lopulta lähtien on tehty omaisuuserien ostoja uudessa pandemiaan liittyvässä PEPP-osto-ohjelmassa (pandemic emergency purchase programme), johon on varattu 750 mrd. euroa. Ohjelman avulla kevennettiin rahapolitiikan viritystä ja tuettiin rahapolitiikan välittymistä laajemmin euroalueelle.

PEPP-ohjelman ostoja tehdään joustavasti, eli niitä voidaan ohjata eri aikoina eri arvopaperiluokkiin ja eri maihin. Neuvosto ilmoitti, että näitä ostoja jatketaan, kunnes se katsoo koronapandemian kriisivaiheen päättyneeksi, mutta joka tapauksessa ainakin vuoden 2020 loppuun asti.

Kesällä koronapandemia heikkeni asteittain – odotukset talouskasvun uudelleen viriämisestä vuoden 2020 loppupuolella kasvoivat

Euroalueen talous näytti supistuvan vuoden 2020 toisella neljänneksellä ennennäkemättömällä tavalla. Pandemiaan liittyvä suuri epävarmuus kalvoi tulevaisuuden uskoa, ja sekä kulutus että investoinnit supistuivat euroalueella.

Positiivista puolestaan oli, että joidenkin kyselytutkimusten ja tulevaisuudenkehitystä hahmottavien indikaattorien valossa negatiivinen taluskehitys näytti tasaantuvan rajoitusten asteittaisten höllentämisten myötä.

Taluskasvun odotettiin lähtevän liikkeelle vuoden jälkipuoliskolla erityisesti raha- ja finanssipoliittisen elvytyksen tuella.

Inflaationäkymien nähtiin heikkenevän laaja-alaisesti. Heikkenemiseen vaikutti yhtäältä pandemiasta seurannut energian hinnan lasku. Toisaalta myös BKT:n huomattavan supistumisen arvioitiin kasvattavan talouden ylikapasiteettia ja siten pitävän hinnannousupaineet vähäisinä.

Eurojärjestelmän asiantuntijoiden kesäkuun 2020 arvioiden mukaan euroalueen BKT supistuisi 8,7 % vuonna 2020, mutta kasvaisi 5,2 % vuonna 2021 ja 3,3 % vuonna 2022.

EKP:n asiantuntijoiden maaliskuun 2020 arvioihin verrattuna BKT:n kasvu arvioitiin nyt 9,5 prosenttiyksikköä heikommaksi vuonna 2020, mutta 3,9 prosenttiyksikköä vahvemmaksi vuonna 2021 ja 1,9 prosenttiyksikköä vahvemmaksi vuonna 2022.

Vuotuisen YKHI-inflaatiovauhdin arvioitiin olevan 0,3 % vuonna 2020, 0,8 % vuonna 2021 ja 1,3 % vuonna 2022. Maaliskuisiin EKP:n asiantuntijoiden arvioihin verrattuna YHKI-inflaatio arvioitiin 0,8 prosenttiyksikköä heikommaksi vuonna 2020 ja 0,6 prosenttiyksikköä heikommaksi vuonna 2021 sekä 0,3 prosenttiyksikköä heikommaksi vuonna 2022.

Näiden tietojen ja arvioiden perusteella EKP:n neuvosto päätti **kesäkuun** kokouksessaan pitää ohjauskorot ennallaan, mutta laajentaa pandemiaan liittyvää osto-ohjelmaa (PEPP) 600 mrd. eurolla eli yhteensä 1 350 mrd. euroon. Samalla PEPP-ohjelman kestoja pidennettiin kesäkuun 2021 loppuun asti.

PEPP-ohjelman laajentamisen nähtiin keventävän rahapolitiikan linjaa entisestään ja helpottavan reaalitalouden, etenkin yritysten ja kotitalouksien, rahoitusoloja. Lähivuosien inflaationäkymät arvioitiin pandemian vuoksi aiempaa heikommiksi.

Lisäksi EKP:n neuvosto päätti sijoittaa PEPP-ohjelmassa hankittujen omaisuuserien erääntyessä takaisin saatavan pääoman uudelleen ainakin vuoden 2022 loppuun saakka. Erääntyvistä arvopapereista luovutaan vähin erin niin, että rahapolitiikka pysyy asianmukaisesti mitoitettuna.

Heinäkuun kokouksessaan neuvosto totesi BKT:n supistuneen 3,6 % neljännesvuositasolla vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä, ja sen odotettiin supistuvan vielä lisää toisella neljänneksellä.

Kolmannella vuosineljänneksellä euroalueen talouden odotettiin elpyvän, kun rajoituksia lievennetään lisää, rahoitusolot ovat suotuisat, finanssipolitiikka tukee kasvua ja taloudellinen toiminta käynnistyy uudelleen eri puolella maailmaa.

EKP:n neuvosto päätti pitää rahapoliittisen elvytyksen ennallaan.

Syksyllä rahapoliittinen elvytys pidettiin ennallaan

Syyskuun kokouksessaan EKP:n neuvosto totesi, että taloudellinen toiminta on piristynyt vahvasti odotusten mukaisesti, vaikka se on edelleen vähäisempää kuin ennen koronapandemian puhkeamista.

Elpymisen voimakkuudessa nähtiin merkittävää epävarmuutta, sillä sen arvioitiin riippuvan pandemian kehityksestä ja rajoitustoimien vaikutuksesta talouden eri sektoreihin.

Energian edullisen hinnan ja hintapaineiden heikkouden arvioitiin pitävän kokonaisinflaation hitaana. Samaan suuntaan vaikuttivat myös kokonaiskysynnän vaimuus ja työvoiman vähäinen kysyntä.

Samankaltainen näkemys välittyi myös EKP:n asiantuntijoiden syyskuun 2020 ennusteesta. Siinä euroalueen BKT:n ennakoitiin supistuvan 8,0 % vuonna 2020, mutta kasvavan 5,0 % vuonna 2021 ja 3,2 % vuonna 2022.

BKT:n kasvunäkymät vuodeksi 2020 arvioitiin nyt hivenen suotuisammiksi kuin kesäkuuisissa arvioissa, kun taas arviot vuosiksi 2021 ja 2022 olivat jokseenkin ennallaan.

Vuotuisen YKHI-inflaatiiovauhdin arvioitiin olevan 0,3 % vuonna 2020, 1,0 % vuonna 2021 ja 1,3 % vuonna 2022. Kuluvan vuoden inflaationäkymät arvioitiin samankaltaiseksi kuin kesäkuuisissa eurojärjestelmän asiantuntijoiden arvioissa, kun taas vuoden 2021 inflaatio arvioitiin hieman nopeammaksi. Vuoden 2022 inflaatioarvio ei muuttunut.

EKP:n neuvosto arvioi, että runsas rahapoliittinen elvytys on edelleen tarpeen talouden elpymisen tukemiseksi ja keskipitkän aikavälin hintavakaustavoitteen ylläpitämiseksi. Neuvosto päätti pitää kasvua tukevan rahapolitiikan virityksen ennallaan.

Lokakuussa oli nähtävissä, että koronavirustartunnat olivat alkaneet jälleen lisääntyä Euroopassa.

Pandemian toisen aallon voimistuttua otettiin uudestaan käyttöön tiukentuvia rajoitustoimia viruksen leviämisen hillitsemiseksi. Tällöin myös euroalueen kesällä alkanut taloudellinen elpyminen alkoi vaimentua odotettua nopeammin.

Kasvava epävarmuus hidasti taloudellista toimeliaisuutta. Energian edullisuus ja hintapaineiden vaimeus pitivät kokonaisinflaation hitaana, kun kokonaiskysyntä oli heikkoa ja samalla työ- ja hyödykemarkkinoilla oli merkittävää käyttämätöntä kapasiteettia.

EKP:n neuvosto päätti **lokakuun** kokouksessaan, että rahapoliittinen elvytys pidetään toistaiseksi ennallaan. Neuvosto arvioi lisäksi, että talouskehityksen riskit painottuvat selvästi odotettua heikomman kehityksen suuntaan.

Kun koronapandemian toinen aalto hidasti talouskasvua, rahapolitiikan viritystä kevennettiin edelleen vuoden lopulla

Joulukuussa talouskasvun arvioitiin piristyneen kolmannella vuosineljänneksellä odotuksia enemmän. Tästä huolimatta epävarmuus lisääntyi pandemian toisen aallon levitessä yhä laajemmalle.

Pandemian hillitsemiseksi tarkoitettujen rajoitustoimien tiukentumisen arvioitiin jarruttaneen taloudellista toimintaa euroalueella, ja talouden odotettiin supistuvan neljännellä vuosineljänneksellä.

Eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuuisessa arvioissa euroalueen BKT:n ennustettiin supistuvan 7,3 % vuonna 2020, mutta kasvavan 3,9 % vuonna 2021, 4,2 % vuonna 2022 ja 2,1 % vuonna 2023.

Taloudellisen toiminnan lyhyen aikavälin näkymät arvioitiin heikommiksi kuin EKP:n asiantuntijoiden syyskuun 2020 arvioissa, mutta näkymien arvioitiin palaavan suurin piirtein syyskuun ennusteen perusskenaariossa esitettyihin keskipitkällä aikavälillä.

YKHI-inflaatiiovauhdin arvioitiin olevan 0,2 % vuonna 2020, 1,0 % vuonna 2021, 1,1 % vuonna 2022 ja 1,4 % vuonna 2023. Vuosien 2020 ja 2022 inflaationäkymät arvioitiin heikommiksi kuin EKP:n asiantuntijoiden syyskuun 2020 arvioissa.

Joulukuun kokouksessaan EKP:n neuvosto päätti laajentaa pandemiaan liittyvää osto-ohjelmaa (PEPP) 500 mrd. eurolla eli yhteensä 1 850 mrd. euroon. Lisäksi PEPP-ohjelman netto-ostojen kestoja pidennettiin maaliskuun 2022 loppuun saakka. Neuvosto ilmoitti jatkavansa joka tapauksessa ostoja, kunnes EKP:n neuvosto katsoo koronapandemian kriisivaiheen päättyneen.

PEPP-ohjelmaa jatkettiin, koska pandemian arvioitiin vaikuttavan talouteen ja inflaatioon vielä pitkään.

PEPP-ohjelman ostojen tavoitteena on pitää rahoitusolot suotuisina euroalueella. Jos niitä kuitenkin voidaan ylläpitää suunniteltua pienemmillä ostoilla, PEPP-ohjelmaan varattua summaa ei tarvitse käyttää kokonaan. PEPP-ohjelma keventää myös rahapolitiikan viritystä.

PEPP-ohjelman vakauttava vaikutus välittyy sitä kautta, että ostoja voidaan joustavasti säätää yli ajanjakson, arvopaperien ja eri maiden välillä. Tämä on vähentänyt eri markkinoiden riskejä ja luonut vakauttavan mekanismin markkinoilla ja siten myös lieventänyt rahoitusmarkkinoiden kiristymistä.

PEPP-ohjelmassa hankittujen omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettava pääoma sijoitetaan uudelleen ainakin vuoden 2023 loppuun asti. Erääntyvistä arvopapereista luovutaan vähin erin niin, että rahapolitiikka pysyy asianmukaisesti mitoitettuna.

EKP:n neuvosto päätti lisäksi muuttaa [kolmannessa kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjassa](#) (TLTRO III) suoritettavien operaatioiden ehtoja. Se pidensi suotuisampien ehtojen soveltamisjaksoa kahdellatoista kuukaudella eli kesäkuuhun 2022 saakka.

TLTRO III -operaatioiden arvioidaan pitävän pankkien rahoituksen saatavuuden erittäin helppona. Näin autetaan varmistamaan, että pankeilla on runsaasti likviditeettiä ja että ne pystyvät lainaamaan rahaa edelleen yrityksille ja kotitalouksille edullisin ehdoin.

Taloukasvu tarvitsee kevyen rahapolitiikan tueksi muiden politiikkalohkojen toimia

Kaiken kaikkiaan EKP:n rahapolitiikka on ollut kasvua tukevaa. Kevyen rahapolitiikan on tarkoitus varmistaa, että rahoitusolot ovat suotuisat kaikilla talouden sektoreilla.

Kevyt rahapolitiikka auttaa pitämään pankkiluottojen tarjonnan runsaana ja helpottaa rahoituksen saantia kaikilla talouden sektoreilla.

Kotitalouksien ja yritysten lainansaannin helpottuminen edistää kulutusta ja yritysten investointeja ja sitä kautta myös euroalueen talouskasvua ja hintapaineiden voimistumista euroalueella. Se tukee inflaatiovahdin vakaata palautumista lähemmäksi keskipitkän aikavälin tavoitetta.

Keyyen rahapolitiikan lisäksi kasvupotentiaalin parantaminen ja kokonaiskysynnän tukeminen vaativat toimia myös muilta politiikan lohkoilta.

EKP:n neuvosto onkin usein julkisesti vaatinut rakennepoliittisten toimien toteuttamisen vauhdittamista euroalueen maissa Euroopan komission maakohtaisten suositusten mukaisesti.

Jos euroalueen talous supistuu huomattavasti, finanssipoliitikassa vaaditaan rohkeaa ja koordinoitua linjaa.

Finanssipoliittisten toimien, joilla pandemian aiheuttamaan tilanteeseen vastataan, tulisi olla mahdollisuuksien mukaan tarkkaan kohdennettuja ja tilapäisiä.

EKP:n neuvosto painottaa, että EU:n finanssi- ja talouspoliittisen ohjausjärjestelmän selkeä ja johdonmukainen noudattaminen ajankohdasta ja maasta riippumatta on edelleen olennaista euroalueen talouden kestokyvyn edistämiseksi. Talous- ja rahaliiton toiminnan parantaminen on yhä ensiarvoisen tärkeää.

EKP:n neuvosto arvostaa meneillään olevaa työtä ja kehottaa ryhtymään päättäväisiin lisätoimiin, jotta pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni saadaan valmiiksi.

Vuonna 2020 rahapolitiikkaa toteutettiin uusin ja vanhoihin välinein

Vuonna 2020 koronakriisin heikennettyä talousnäkyä eurojärjestelmä varmisti kevyet rahoitusolot ja merkittävimpien valuuttojen saatavuuden. Tähän pyrittiin järjestämällä pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita pankeille entistä edullisemmin ehdoin, keventämällä keskuspankkiluottojen vakuusvaatimuksia, kasvattamalla arvopaperiostoja ja solmimalla keskuspankkien välisiä valuutanvaihtosopimuksia. Suomen Pankki teki myös kansallisia toimia rahapolitiikan vastapuolten vakuuksien saatavuuden turvaamiseksi.

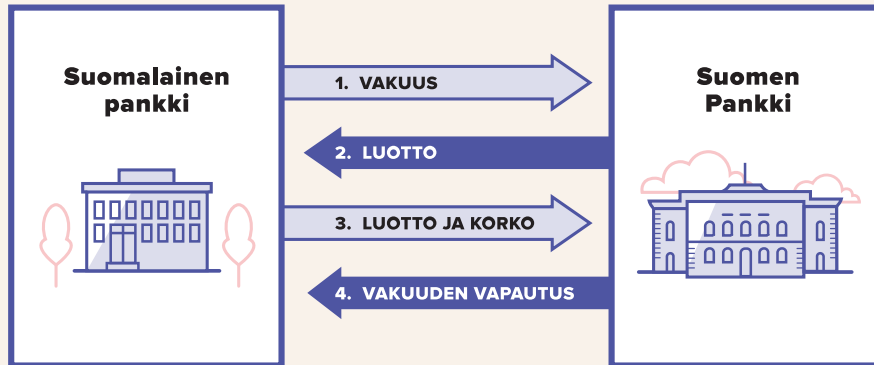
Suomen Pankki vastaa [eurojärjestelmän rahapolitiikan toteuttamisesta](#) Suomessa. Eurojärjestelmän rahapolitiikan toimeenpanon keinot voidaan jakaa tavanomaisiin ja epätavanomaisiin.

Tavanomaisia toimia ovat vakuudelliset huutokaupamuotoiset rahoitusoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantovelvoite. Niillä ohjataan ensisijaisesti lyhyitä markkinakorkoja.

Epätavanomaisiin toimiin kuuluvat muun muassa arvopaperiostot, lainat pitempiaikaisina rahoitusoperaatioina ja vakuusehtojen muutokset. Ne ovat olleet rahapolitiikan keskiössä erityisesti finanssikriisin jälkeen, ja niiden avulla [eurojärjestelmä vastasi myös koronakriisin haasteisiin vuonna 2020](#).

Kuvio 3.

Luoton myöntäminen pankille

Korot pysyvät ennätysellisen alhaisina vuonna 2020

Eurojärjestelmän talletuskorko sekä perusrahoitusoperaation ja maksuvalmiusluoton korot pidettiin koko vuoden 2020 alimmillaan kautta aikojen eli $-0,50$, $0,00$ ja $0,25$ prosentissa (kuvio 4).

Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto viesti läpi vuoden, että nämä politiikkakorot tulevat pysymään nykyisellään tai alempina, kunnes inflaationäkymät palautuvat riittävän vankasti eurojärjestelmän tavoitetasolle eli lähelle 2:ta prosenttia mutta alle sen keskipitkällä aikavälillä.

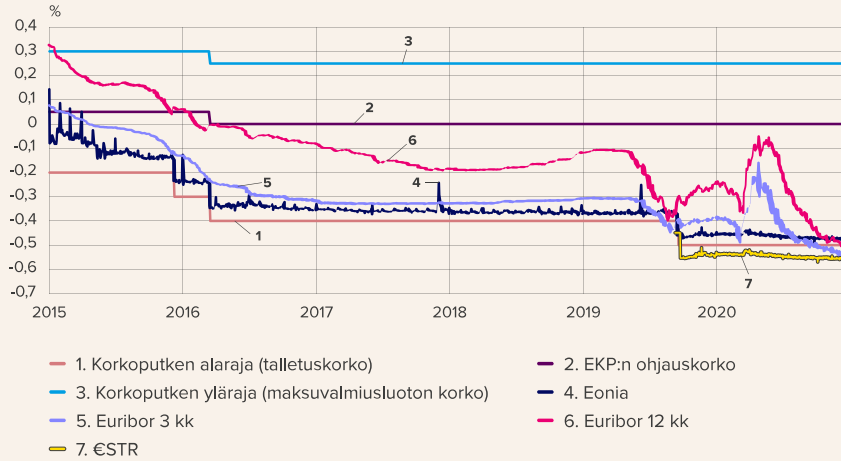
Nykyisissä runsaan ylimääräisen likviditeetin oloissa talletuskorko on eurojärjestelmän tärkein politiikkakorko, sillä se ohjaa lyhimpien markkinakorkojen tasoa.

[Yön yli -viitekorko €STR](#) ja siihen kiinnitetty eonia pysyvät koko vuoden pienessä vaihteluvälissä lähellä EKP:n talletuskorkoa. Keväällä koronapandemian leviämisestä aiheutunut markkinapaniikki nosti pitempiä viitekorkoja, kuten kolmen ja kahdentoista kuukauden euriboreja, hetkellisesti noin $0,3$ prosenttiyksikköä, lähelle nollaa.

Eurojärjestelmän laajojen elvytystoimien jälkeen euriborkorot laskivat kuitenkin vuoden edetessä alle $-0,50$ prosenttiin eli jopa alemmas kuin ennen koronakriisiä.

Kuvio 4.

EKP:n politiikkakorot ja keskeisimpiä rahamarkkinakorkoja

2.10.2019 alkaen eonia sidottu €STR-korkoon (eonia = €STR + 8,5 korkopistettä).
Lähteet: Euroopan keskuspankki, Euroopan rahamarkkinainstituutti ja Suomen Pankki.

Pitkissä rahoitusoperaatioissa kevennetyt lainaehdot ja paljon kysyntää

Maturiteetiltaan pidemmät epätavanomaiset rahoitusoperaatiot olivat vuonna 2020 tärkeä osa eurojärjestelmän vastausta koronavirukseen.

EKP:n neuvosto päätti joulukuussa 2020 lisätä vuonna 2019 aloitettuun [kohdennettujen pitempiäkaisten rahoitusoperaatioiden kolmanteen sarjaan](#) (TLTRO III) kolme uutta operaatiota vuodelle 2021.

Luottojen korko on alempi pankeille, jotka kasvattavat nettolainanantoaan kotitalouksille ja yrityksille vertailuperiodilla.

EKP:n neuvosto kevensi kolmivuotisten TLTRO-luottojen ehtoja vuonna 2020 useaan otteeseen. EKP:n neuvosto nosti kunkin pankin keskuspankista hakemien TLTRO-luottojen enimmäismäärän maaliskuussa 50 prosenttiin ja joulukuussa 55 prosenttiin operaation ehdot täyttävästä lainakannasta.

TLTRO-luottojen enimmäismäärä perustuu kunkin pankin 2019 helmikuun lopun lainakantaan rahoitusalan ulkopuoliselle yksityiselle sektorille, lukuun ottamatta asuntolainoja.

Myös TLTRO III -sarjan luottojen korkoa alennettiin lähivuosiksi. Maaliskuussa 2020 EKP:n neuvosto päätti, että kesäkuun 2020 ja kesäkuun 2021 välisenä ajanjaksona korko on nettolainanantoon kasvattaville pankeille keskimääräinen EKP:n talletuskorko vähennettynä 0,25 prosenttiyksiköllä. Huhtikuussa vähennys kasvatettiin 0,50 prosenttiyksikköön, ja joulukuussa EKP:n neuvosto päätti maksaa alennettua korkoa myös ajanjaksolla kesäkuusta 2021 kesäkuuhun 2022.

Eurojärjestelmä ei ole aiemmin myöntänyt pankeille luottoja EKP:n talletuskorkoa alhaisemmalla korolla.

Lisäksi eurojärjestelmä aloitti koronakriisin alkuvaiheessa muita operaatioita linkittävät siltaoperaatiot ja [pandemiaan liittyvät pitempiaikaiset PELTRO-rahoitusoperaatiot \(pandemic emergency longer-term refinancing operations\)](#). Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

Siltaoperaatioissa pankit saivat hakea 24.6.2020 erääntyviä luottoja viikoittain 16.3.2020–8.6.2020 EKP:n keskimääräisellä talletuskorolla (-0,50 %).

Toukokuussa käynnistyneissä kuukausittaisissa PELTRO-operaatioissa pankeille myönnettiin luottoja vuoteen 2021 asti korolla, joka on 0,25 prosenttiyksikköä alle operaation juoksuajan keskimääräisen perusrahoitusoperaation koron.

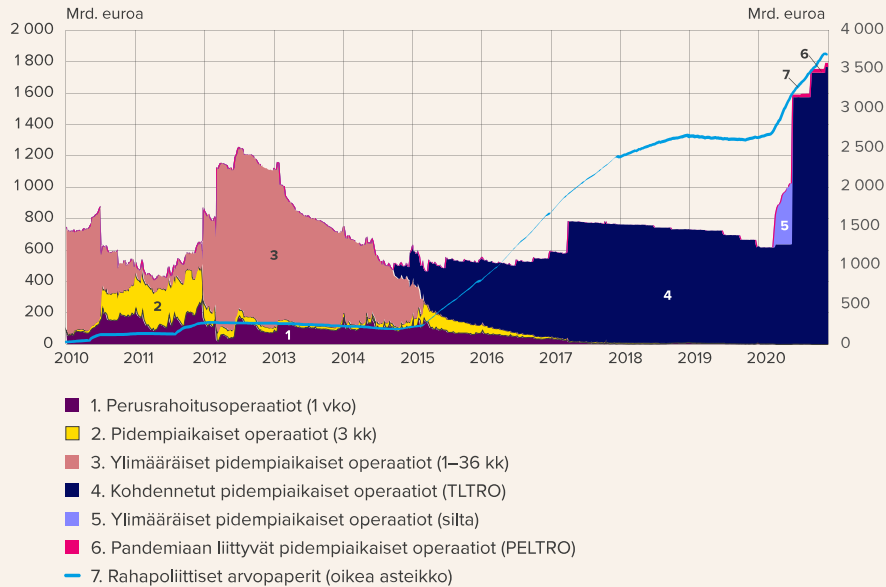
EKP:n neuvosto päätti joulukuussa jatkaa PELTRO-operaatioita kvartaaleittain myös vuonna 2021.

Pankit ovat hakeneet etenkin TLTRO-luottoja aktiivisesti. Eurojärjestelmän avoimien luottojen määrä nousi vuoden aikana noin 500 mrd. eurosta vuoden lopun yli 1 750 mrd. euroon (kuvio 5). Summa koostuu lähes yksinomaan TLTRO-luotoista.

Myös kevään siltaoperaatioiden avoin luottomäärä nousi korkeimmillaan lähes 400 mrd. euroon. Operaatioiden osallistujamäärät ovat olleet verrattain suuria. Esimerkiksi kesäkuun TLTRO-operaatiosta luottoja haki 742 pankkia.

Kuvio 5.

Eurojärjestelmän rahoitusoloja keventävät operaatiot (huutokaupat ja osto-ohjelmat)

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Globaalisti merkittävimpien valuuttojen saatavuus varmistettiin

Koronakriisin pahimmassa myllerryksessä vuonna 2020 rahoitusmarkkinoilla oli puutetta dollarimääräisestä likviditeetistä. Yhdysvaltojen, euroalueen, Englannin, Japanin, Kanadan ja Sveitsin keskuspankit toimivat maaliskuussa yhdessä tilanteen korjaamiseksi.

EKP:n neuvosto päätti alentaa eurojärjestelmän dollarimääräisten rahoitusoperaatioiden hintaa, järjestää operaatioita aiempaa useammin – jopa päivittäin – sekä myöntää viikon pituisten luottojen lisäksi kolmen kuukauden pituisia luottoja.

Eurojärjestelmä hankki operaatioihin vaaditut dollarit Yhdysvaltain keskuspankilta valuutanvaihtosopimuksilla.

Keväällä eurojärjestelmän vastapuolipankeilla oli dollarimääräisiä keskuspankkiluottoja avoinna enimmillään yli 140 mrd. dollaria. Vuoden edetessä luottojen määrä kuitenkin laski lähelle nollaa.

Eurojärjestelmä varmisti kriisitilanteessa tarvittavan euromääräisen likviditeetin saatavuuden myös euroalueen ulkopuolella. Tanskan, Kroatian ja Bulgarian keskuspankkien kanssa solmittiin valuutanvaihtosopimukset.

Lisäksi eurojärjestelmä aloitti takaisinostojärjestelyn (repo facility) euroalueen ulkopuolisten pankkien kanssa (EUREP) ja solmi kahdenvälisiä takaisinostojärjestelyjä useiden eri keskuspankkien kanssa.

Tavanomaisissa rahoitusoperaatioissa ei juurikaan kysyntää

Tavanomaisista toimista viikoittaiset [perusrahoitusoperaatiot](#) ja säännölliset kolmen kuukauden mittaiset pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot eurojärjestelmä toteutti edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

EKP:n neuvosto päätti 10.12.2020, että säännöllisiä luotto-operaatioita toteutetaan vastaavalla tavalla niin kauan kuin on tarpeen.

Vuonna 2020 pankit täyttivät eurojärjestelmässä lainatarpeensa etenkin pitempiaikaisista operaatioista ja hakivat säännöllisistä operaatioista vain niukasti luottoja.

Perusrahoitusoperaation keskimääräinen avoinna oleva lainamäärä laski noin 1 mrd. euroon ja kolmen kuukauden mittaisten pitempiaikaisten operaatioiden vastaava luku noin 2 mrd. euroon.

Säännöllisiin operaatioihin osallistuneiden pankkien määrä pieneni vuoden edetessä entisestään.

Likviditeettiylijäämä kasvoi entistäkin suuremmaksi

Euroalueen pankkijärjestelmän ylimääräinen [likviditeetti](#) eli pankkien keskuspankissa pitämät vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävät talletukset kasvoivat vuonna 2020 noin 1 700 mrd. eurolla eli lähes 3 500 mrd. euroon (kuvio 6).

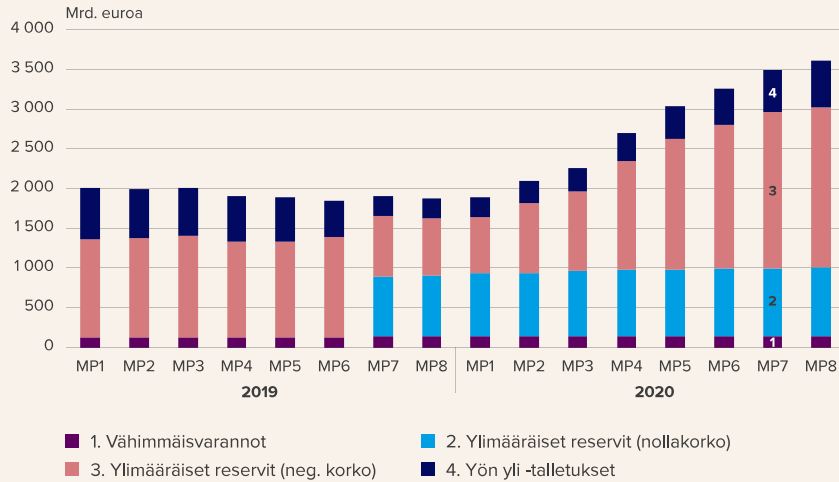
Kasvu johtui etenkin eurojärjestelmän koronakriisin myötä kasvaneista arvopaperiostoista ja pankkien lisääntyneistä TLTRO-luotoista.

Suurimmalle osalle ylimääräisestä likviditeetistä maksetaan EKP:n talletuskorkoa, mutta lokakuussa 2019 käyttöön otetun [porrastetun talletuskorkojärjestelmän](#) myötä tietyille kiintiölle maksetaan nollakorkoa.

Kiintiön koko pysyi koko vuoden 2020 vakiona, kuusi kertaa vähimmäisvarantovelvoite.

Kuvio 6.

Pankkien talletukset eurojärjestelmässä: pitoperiodeittaisia keskiarvoja

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vakuuskelpoisuusehtoja helpotettiin koronapandemian vuoksi

EKP:n neuvosto teki vuoden aikana useita [keskuspankkiluoton vakuuksiin](#) liittyviä päätöksiä, joiden tarkoituksena on turvata pankkien keskuspankkirahoitus vaikeassakin tilanteessa.

Huhtikuussa 2020 EKP:n neuvosto päätti väliaikaisista helpotuksista [vakuuskehikkoon](#). Näiden päätösten myötä vakuuksien vakuusarvon laskemisessa käytettäviä aliarvostusprosentteja pienennettiin 20 prosentilla, joten samoilla vakuuksilla voi saada enemmän luottoa.

Pankkien kattamattomien velkakirjojen käyttöön liittyvää rajoitusta lievennettiin ja eurojärjestelmän vakuuskelpoisuusehdot 7.4.2020 täyttävien jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden vakuuskelpoisuus päätettiin säilyttää mahdollisista luottoluokitusten laskuista huolimatta tiettyyn tasoon asti.

Lisäksi EKP:n neuvosto päätti helpotuksista kansallisten keskuspankkien [lisälainasaamiskehikoiden](#) vakuuskelpoisuusehtoihin ja menettelyihin.

Joulukuussa 2020 EKP:n neuvosto päätti, että huhtikuussa tehtyjä vakuushelpotuksia jatketaan kesäkuuhun 2022 asti.

Suomen Pankin kansalliset toimet vakuuksien riittävyyden turvaamiseksi

Eurojärjestelmän yhteisten päätösten lisäksi Suomen Pankki teki myös kansallisia toimia tukeakseen rahapolitiikan vastapuoltensa vakuuksien saatavuutta sekä rahoituksen välittymistä yrityksille ja kotitalouksille.

Suomen Pankki otti 1.9.2020 käyttöön oman lisälainasaamiskehikon.

[Lisälainasaamiskehikossa](#) kansalliset keskuspankit voivat väliaikaisesti hyväksyä vakuutena lainasaamisia, jotka eivät täytä kaikkia eurojärjestelmän yhteisiä vakuuskelpoisuusehtoja.

Suomen Pankki hyväksyy lisälainasaamiskehikossaan vakuutena yrityksille myönnettyjä lainoja, jotka täyttävät eurojärjestelmän vakuuskehikon kriteerit muutoin kuin luottokelpoisuuden osalta.

Luottokelpoisuuden alarajaksi on Suomen Pankin lisälainasaamiskehikossa asetettu eurojärjestelmän yhdenmukaistetun luottokelpoisuusasteikon taso 4 (BB+), kun eurojärjestelmän vakuuskehikossa alarajana on tavallisesti taso 3 (BBB-).

Lisäksi Suomen Pankki hyväksyy lisälainasaamiskehikossa vakuutena yrityslainoja, joilla on Finnvera Oyj:n myöntämä takaus. Hyväksyttävät takaukset on rajattu muun muassa niiden käyttötarkoituksen ja myöntämisaajan mukaan, jotta ne keskittyvät juuri koronapandemian vaikutusten vuoksi haettuihin yrityslainoihin.

Tämän lisäksi Suomen Pankki laski huhtikuussa 2020 vakuudeksi hyväksyttävien lainasaamisten vähimmäiskoon kotimaisessa vakuuskäytössä 500 000 eurosta 25 000 euroon.

Eurojärjestelmälle pantattujen vakuuksien määrä kasvoi merkittävästi

Vuoden 2020 aikana eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä kasvoi koronakriisin vuoksi merkittävästi (+47 %). (kuvio 7).

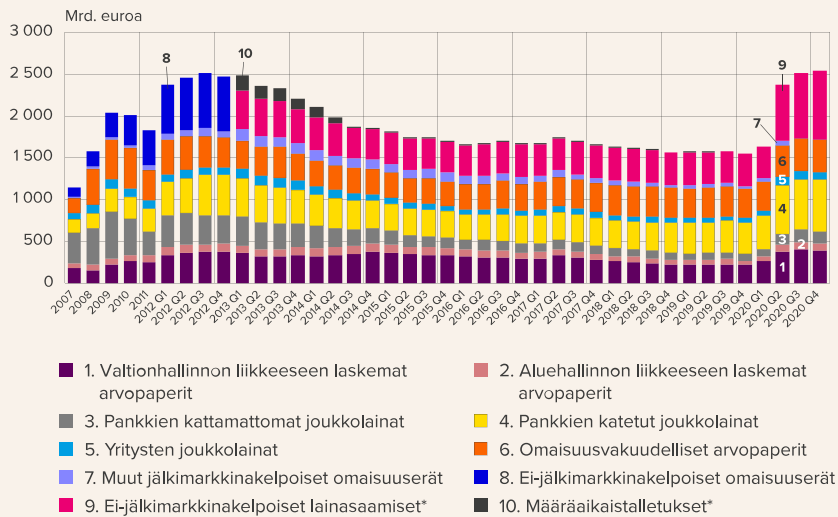
Pankeilla oli eurojärjestelmän keskuspankeille toimitettuna vakuuksia keskimäärin yhteensä 2 294 mrd. euron arvosta, kun vuonna 2019 niitä oli pantattu keskimäärin 1 562 mrd. euron arvosta.

Vakuuslajeittain tarkasteltuna eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien jakaumassa tapahtui pieniä muutoksia. Lainasaamisten määrä vakuutena kasvoi erityisesti kansallisten keskuspankkien lisälainasaamiskehikoiden laajentumisen sekä lainasaamisten aliarvostusten keventämisen ja siitä seuranneen vakuusarvojen nousun myötä.

Lainasaamiset olivatkin eniten vakuutena käytetty omaisuuserä (29 %). Seuraavaksi käytetyin omaisuuserä olivat pankkien katetut joukkolainat (24 %), ja kolmanneksi suurimman osuuden muodostivat omaisuusvakuudelliset arvopaperit (16 %).

Kuvio 7.

Eurojärjestelmälle toimitetut vakuudet

*Jaottelu saatavilla vuoden 2013 alusta lähtien.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Rahapolitiikan vastapuolijoukko säilyi Suomessa muuttumattomana

Voidakseen toimia rahapolitiikan operaatioiden vastapuolina pankkien tulee olla [vähimmäisvarantovelvollisia](#), rahoitusvalvonnan alaisia sekä rahoitusasemaltaan vakaita yhtiöitä.

Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuolijoukko säilyi vuoden 2020 aikana muuttumattomana. Vastapuolia oli vuoden lopussa yhteensä 16. Joukko muodostui suomalaisista luottolaitoksista sekä pohjoismaisten pankkien Suomessa toimivista sivuliikkeistä.

Rahapolitiikan vastapuolilla on oikeus hakea eurojärjestelmältä vakuudellista rahoitusta osallistumalla eurojärjestelmän rahoitusoperaatioihin.

Vastapuoli voi saada vakuuksia vastaan myös niin sanottua yön yli -maksuvalmiusluottoa, joka on maksettava takaisin seuraavana pankkipäivänä. Lisäksi maksuliiketarkoituksiin on mahdollista saada vakuudellista päivänsisäistä luottoa.

Eurojärjestelmä on määritellyt keskuspankkiluoton vakuuksille kelpoisuusvaatimukset, jotka on julkaistu EKP:n suuntaviivoissa, ja ne ovat samat koko euroalueelle.

Suomen Pankki on lisäksi antanut suuntaviivoja täydentävät kansalliset lisävaatimukset omille vastapuolilleen. Suomen Pankki päivitti [sääntöjä ja suuntaviivoja vastapuolille ja asiakkaille](#) vuoden aikana kahdesti.

Suomen Pankin vastapuolten luottojen ja vakuuksien määrä ennätysellinen

[Suomen Pankin vastapuolten rahoitus eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa moninkertaistui](#) vuoden 2020 aikana.

Vuoden lopussa vastapuolilla oli avoinna olevia rahapolitiikan luottoja kohdennetuista pitempiaikaisista rahoitusoperaatioista (TLTRO) yhteensä 21,8 mrd. euron edestä, kun vuoden 2019 lopussa summa oli 4,6 mrd. euroa.

Euromääräisten operaatioiden lisäksi suomalaiset pankit osallistuivat keväällä myös muutamiin dollarioperaatioihin. Dollarimääräisiä luottoja oli enimmillään hieman yli 4 mrd. dollaria.

Vastapuolet käyttivät lisäksi päivänsisäistä luottoa.

Suomen Pankin vastapuolten toimittamien vakuuksien määrä nousi ennätyselliseksi. Vakuuksia oli pantattuna Suomen Pankille vuonna 2020 keskimäärin 27,4 mrd. euron edestä, kun edellisvuonna vastaava luku oli 17,2 mrd. euroa.

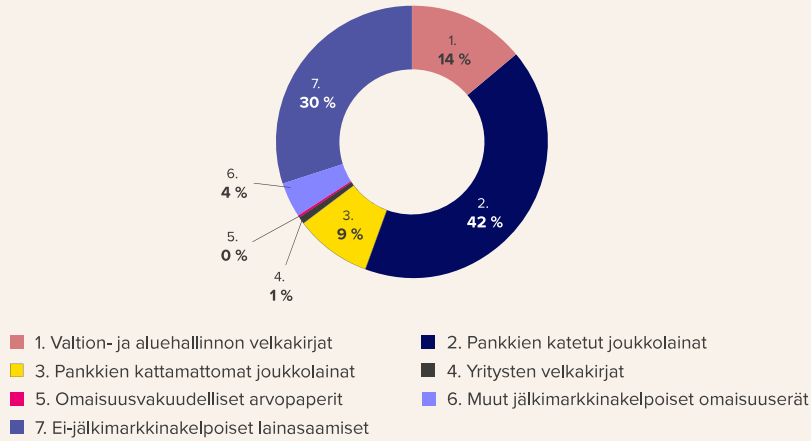
Suomen Pankin vastapuolet suosivat vakuuksina erityisesti pankkien liikkeeseen laskemia katettuja joukkolainoja, joiden osuus kaikista toimitetuista vakuuksista kasvoi 42 prosenttiin (kuvio 8).

Toiseksi eniten vakuudeksi toimitettiin lainasaamisia (30 %) ja kolmanneksi valtion- ja aluehallinnon liikkeeseen laskemia velkakirjoja (14 %).

Vastapuolten keskimääräinen vakuusylijäämä, eli Suomen Pankille pantattujen vakuuksien ja myönnettyjen luottojen erotus, oli 51 prosenttia.

Kuvio 8.

Suomen Pankille toimitetut vakuudet (osuudet keskimäärin vuoden 2020 aikana)

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankkiin tehtyjen talletusten määrä kasvoi

Suomen Pankin vastapuolilla oli vuonna 2020 aiempien vuosien tapaan huomattava määrä talletuksia Suomen Pankissa. Talletusten määrä kasvoi vuoden aikana entisestään (kuvio 9).

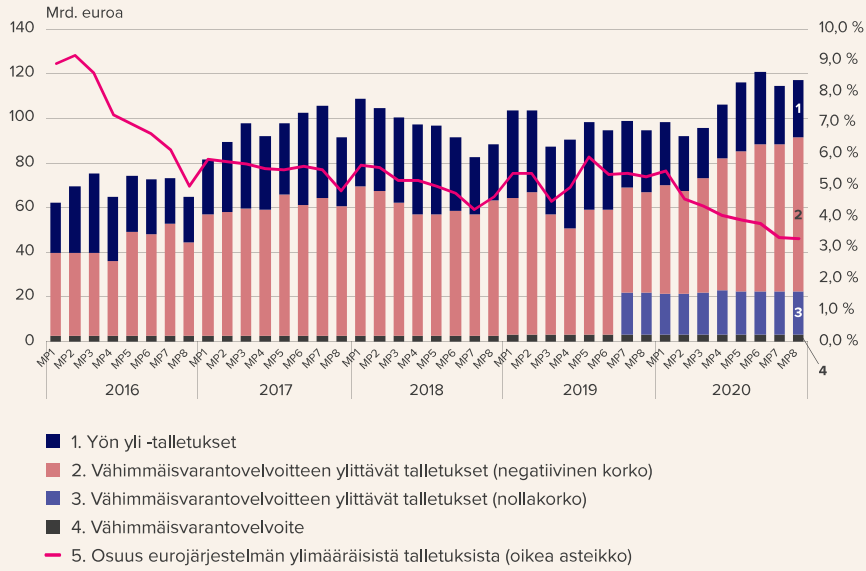
Keskimäärin talletuksia oli 107 mrd. euroa vuonna 2020, kun vuonna 2019 määrä oli 96,4 mrd. euroa. Talletuksista vain 3 mrd. euroa täytti [vähimmäisvarantovelvoitetta](#).

Suomen Pankkiin tehtyjen ylimääräisten keskuspankkitalletusten eli vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien keskuspankkitalletusten osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä ylimääräisistä talletuksista pieneni hieman aiemmasta, keskimäärin 4,1 prosenttiin.

Suomalaiset pankit käyttivät [porrastetun talletuskorkojärjestelmän](#) negatiivisesta korosta vapautetun kiintiön lähes täysimääräisesti hyväkseen.

Kuvio 9.

Suomen Pankkiin tehdyt keskuspankkitalletukset

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Rahapolitiikan osto-ohjelmia laajennettiin vuonna 2020

Euroopan keskuspankki vastasi maaliskuussa 2020 koronapandemiaan kasvattamalla omaisuuserien osto-ohjelmaa ja käynnistämällä uuden pandemiaan liittyvän osto-ohjelman. Suomen Pankki osallistuu julkisen sektorin, yrityssektorin ja katettujen velkakirjojen osto-ohjelmien toteuttamiseen. Osto-ohjelmissa ostettujen arvopapereiden omistukset kasvoivat Suomen Pankin taseessa 66 mrd. euroon.

EKP aloitti maaliskuussa 2015 laajennetun [omaisuuserien osto-ohjelman, APP \(asset purchase programme\)](#). Osana epätavanomaisia rahapolitiikan toimia [eurojärjestelmä ostaa pankeilta omaisuuseriä](#) ja lisää näin [rahan määrää taloudessa](#).

Omaisuuserien ostojen tavoitteena on tukea euroalueen talouskasvua ja edistää hintavakaustavoitteen saavuttamista. Osto-ohjelmat ovatkin nousseet yhdeksi merkittävimmistä tavoista toteuttaa rahapolitiikkaa.

APP koostuu seuraavista osto-ohjelmista: julkisen sektorin PSPP (public sector purchase programme), yrityssektorin CSPP (corporate sector purchase programme), katettujen velkakirjojen CBPP3 (third covered bond purchase programme) sekä omaisuusvakuudellisten arvopapereiden ABSPP (asset-backed securities purchase programme).

Marraskuussa 2019 EKP:n neuvosto päätti aloittaa APP-ohjelman netto-ostot uudestaan 20 mrd. euron keskimääräisellä kuukausitahdilla.

Koronakriisin puhkeamisen vuoksi EKP:n neuvosto päätti 12.3.2020 varata APP-ohjelmalle 120 mrd. euroa lisää käytettäväksi vuoden loppuun mennessä uusiin omaisuuseräostoihin.

EKP:n neuvosto odottaa ostojen jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen ohjauskoron elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa.

APP-ohjelmassa hankittujen instrumenttien erääntyessä pääoman uudelleensijoituksia jatketaan täysimääräisesti vielä pitkään sen jälkeen, kun EKP:n neuvosto alkaa nostaa EKP:n ohjauskorkoja, ja joka tapauksessa niin kauan kuin on tarpeen suotuisan likviditeettitilanteen ja vahvasti kasvua tukevan rahapolitiikan ylläpitämiseksi.

EKP:n neuvosto ilmoitti 18.3.2020 käynnistävänsä uuden väliaikaisen 750 mrd. euron [pandemiaan liittyvän osto-ohjelman, PEPP \(pandemic emergency purchase programme\)](#), torjuakseen [koronapandemian puhkeamisen aiheuttamia vakavia riskejä](#) rahapolitiikan välittymismekanismitte ja euroalueen näkymille.

Neuvosto päätti kasvattaa PEPP-ohjelman puitteissa tehtävien enimmäisostojen määrää 600 mrd. eurolla 4.6.2020 ja 500 mrd. eurolla 10.12.2020 eli yhteensä 1 850 mrd. euroon.

PEPP-ohjelmassa ostoja jatketaan, kunnes EKP katsoo koronapandemian aiheuttaman kriisin olevan ohi, mutta kuitenkin vähintään vuoden 2022 maaliskuun loppuun saakka. PEPP-ohjelmassa ostettujen velkakirjojen erääntyessä pääoman uudelleensijoituksia jatketaan vähintään vuoden 2023 loppuun saakka.

PEPP-ohjelmassa tehtävät ostot kattavat samat arvopaperiluokat kuin APP-ohjelma. Neuvoston 18.3.2020 tekemän päätöksen mukaan myös yritystodistuksia voidaan ostaa sekä PEPP-ohjelman että APP-ohjelman osana. Lisäksi PEPP-ohjelman puitteissa voidaan ostaa Kreikan valtionlainoja sekä lyhyempiä julkisen sektorin velkakirjoja, jotka ovat jäljellä olevalta maturiteetiltaan minimissään 70 päivän pituisia.

Eurojärjestelmän APP-omistukset kasvoivat 2 580 mrd. eurosta 2 909 mrd. euroon vuoden 2020 aikana. EKP julkaisee eurojärjestelmän PEPP-omistukset kahden kuukauden välein, ja marraskuun 2020 lopussa ne olivat noin 698 mrd. euroa. [APP-](#) ja [PEPP-ohjelmien](#) ostojen aikasarjahistoria löytyy EKP:n sivuilta.

Osto-ohjelmien toteuttaminen Suomen Pankissa

[Suomen Pankki toteuttaa arvopaperiostoja](#) kaikissa ohjelmissa paitsi omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelmassa. Vuonna 2020 rahapolitiikan arvopapereiden omistukset kasvoivat [Suomen Pankin taseessa](#) 46 mrd. eurosta 66 mrd. euroon.

Julkisen sektorin osto-ohjelmassa Suomen Pankki osti Suomen valtion, Finnveran, Kuntarahoituksen ja Työllisyysrahaston arvopapereita.

Vuoden lopussa APP-ohjelmassa ostettujen valtionlainojen ja valtiosidonnaisten velkakirjojen määrä Suomen Pankin taseessa oli 30,3 mrd. euroa, mikä sisältää arvopaperimarkkinoita koskevan SMP-ohjelman (securities markets programme) omistuksia 0,4 mrd. euroa. Lisäksi yhteiseurooppalaisten instituutioiden velkakirjojen määrä taseessa oli 2,7 mrd. euroa.

Yrityssektorin osto-ohjelmassa Suomen Pankki toimii yhtenä eurojärjestelmän kuudesta keskuspankista, jotka toteuttavat ohjelmaa koko eurojärjestelmän puolesta.

Suomen Pankki vastaa osto-ohjelmassa suomalaisten yrityssektorin arvopaperien lisäksi myös irlantilaisten, itävaltalaisien, latvialaisten, liettualaisten ja virolaisten yritysten liikkeeseen laskemien arvopaperien ostosta.

Katettujen velkakirjojen osto-ohjelmassa Suomen Pankki on keskittynyt suomalaisten katettujen velkakirjojen markkinoihin. Yksityisen sektorin osto-ohjelmien APP-omistukset olivat vuoden lopussa 19,9 mrd. euroa, mistä 9,7 mrd. koostui katetuista velkakirjoista ja 10,2 mrd. yritysten velkakirjoista.

Suomen Pankin PEPP-omistukset olivat kokonaisuudessaan 12,8 mrd. euroa vuoden 2020 lopussa.

Arvopaperilainauksen hinnoittelua päivitettiin

[Eurojärjestelmä lainaa osto-ohjelmissa ostettuja arvopapereita takaisin markkinoille tarvittaessa.](#)

[Arvopaperilainauksella](#) tuetaan euroalueen velkakirjojen markkinalikviditeettiä. Lainausta toteutetaan eurojärjestelmän sisällä hajautetusti.

Suomen Pankin arvopaperiomistukset ovat lainattavissa säilyttäjän eli Euroclear Bankin lainausohjelmien kautta arvopaperivakuutta vastaan. Sen lisäksi Suomen Pankki tekee kahdenvälistä lainausta käteisvakuutta vastaan julkisen sektorin osto-ohjelmassa ostetuilla arvopapereilla.

[Lainattavissa olevien julkisen sektorin ja yrityssektorin arvopaperien listat julkaistaan viikottain Suomen Pankin verkkosivuilla.](#)

Marraskuussa 2020 eurojärjestelmä tarkisti arvopaperilainauksen hinnoitteluperiaatteita tarkoituksena varmistaa, että eurojärjestelmän arvopaperilainausjärjestely pysyy tehokkaana vaihtoehtona markkinaehtoiselle lainaukselle.

Rahoitusvakaus

- 71 Yritysten selviytyminen koronapandemiasta on tärkeää rahoitusvakaudelle
- 76 Koronapandemia edellytti poikkeuksellisia toimia rahoitusvakauden ylläpitämiseksi
- 81 Rahoitussektorin ilmatoriskien kartoittaminen etenee
- 84 Suomen Pankin tilastotoimi reagoi koronapandemian tuomiin tietovaatimuksiin
- 88 Suomen Pankki seuraa digitalisoituvaa rahoituksen välitystä

Rahoitusvakaus

26.3.2021

Suomen Pankki ylläpitää rahoitusvakautta Suomessa. Se arvioi rahoitusjärjestelmän riskejä, tuottaa rahoitustilastoja ja osallistuu makrovakauseräpolitiikkaan. Makrovakauseräpolitiikan välineillä torjutaan rahoituskriisejä ja vahvistetaan rahoitusjärjestelmän kriisinsietokykyä.

Rahoitusjärjestelmän vakaus on edellytys yhteiskunnan tasapainoiselle kehitykselle. Rahoituksen tehokas välittyminen tukee kestävästä talouskasvua, työllisyyttä ja hyvinvointia pitkällä aikavälillä.

Suomen Pankki huolehtii osaltaan Suomen rahoitusjärjestelmän luotettavuudesta ja tehokkuudesta. Se tunnistaa ja arvioi riskejä ja haavoittuvuuksia, jotka toteutuessaan saattaisivat uhata koko rahoitusjärjestelmän vakautta.

Suomen rahoitusjärjestelmässä tunnistettuja rahoitusvakauseräuhkia ovat kotitalouksien suuri velkaantuneisuus ja pankkisektorin rakenteelliset haavoittuvuudet.

Rahoitusvakauseräuhkia on mahdollista lieventää puuttamalla ongelmiin ajoissa makrovakauseräpolitiikan keinoin.

Suomessa käytössä olevasta makrovakauserävälineistöstä osa kohdistuu luottolaitosten vakavaraisuuteen, osa taas asuntoluotonantoon.

Suomen Pankilla on keskeinen rooli rahoitusvakauserän ylläpitämisessä

Suomessa makrovakauserätoimista päättää Finanssivalvonnan johtokunta. Toimien tavoitteena on vahvistaa luottolaitosten ja kotitalouksien taloudellisia puskureita riskien toteutumisen varalta.

Suomen Pankki osallistuu aktiivisesti makrovakauseräpolitiikan valmisteluun ja vaikutusten arviointiin sekä makrovakauserävälineiden kehittämiseen.

Suomen Pankki tekee myös tiivistä yhteistyötä muiden rahoitusvakautta edistävien viranomaisten ja instituutioiden kanssa sekä kotimaassa että kansainvälisillä areenoilla.

Lisäksi Suomen Pankki vastaa Suomen keskeisistä rahoitusmarkkinatilastoista. Luotettavat tilastot antavat tarkan ja ajantasaisen kuvan rahoitusjärjestelmän toiminnasta.

Yritysten selviäminen koronapandemiasta on tärkeää rahoitusvakaudelle

Vuonna 2020 koronapandemia ajoi maailman ja Suomen talouden kriisiin.

Suomen pankkisektori kohtasi koronapandemian paljon vakavaraisempaan kuin reilun kymmenen vuoden takaisen finanssikriisin.

Yksi koronapandemian suurimmista uhkista pankeille on luottotappioiden määrä, jos yritykset joutuvat maksuvaikeuksiin. Samaan aikaan yritykset tarvitsevat lainaa selvittääkseen väliaikaisesta tulonmenetyksestä.

Suomen Pankki panostikin vuonna 2020 yritysten lainansaannin seurantaan sekä pankkien tulevien luottotappioiden mallintamiseen ja ennustamiseen.

Tietotarpeita vastaava tilastointi ja analyysi ovat rahoitusvakauden kulmakiviä

Koronapandemia synnytti vuonna 2020 erityisen tarpeen nopealle ja luotettavalle tiedonannolle sekä analyysille. Suomen Pankin tilastotoimi reagoi tarpeeseen nopeasti ja laajasti.

Digitaalisten palveluiden merkitys korostui vuonna 2020, sillä ne mahdollistivat rahoituksen välittymisen myös poikkeusaikana.

Ulkopuolisten toimijoiden roolin kasvettua syntyi tarve analysoida myös pankkisektorin ulkopuolista toimintaa. Uusien liiketoimintamallien seuraaminen on tärkeää rahoitusvakauden turvaamiseksi.

Suomen Pankki valmisteli uuden tiedonkeruun luottolaitosten ulkopuolisesta rahoituksen välityksestä. Vuonna 2021 alkavan tilastotiedonkeruun piiriin tulevat esimerkiksi luottolaitosten rahoitusyhtiöt ja kulutusluottoja tarjoavat yhtiöt.

Vuonna 2020 Suomen Pankki osallistui edelleen aktiivisesti eurooppalaisen lainsäädännön valmisteluun, jossa on määritelty uusia vaatimuksia maksuliiketilastointiin. Se kehitti asetukseen liittyvää tilastointia aktiivisesti.

Eurojärjestelmän suurin käynnissä oleva tilastohanke on ollut viime vuosina yhteisen luottokohtaisen tietokannan rakentaminen.

Tietokannan valmistuttua Suomen Pankki pystyy tuottamaan entistä tarkempaa ja ajankohtaisempaa analyysiä uutta informaatiota hyödyntäen.

Suomen Pankki analysoi ilmastonmuutoksen aiheuttamia rahoitusvakausriskejä

Ilmastonmuutos aiheuttaa rahoitussektorille kahdenlaisia rahoitusvakausriskejä.

Fyysiset riskit viittaavat ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin aineellisiin vahinkoihin. Siirtymäriskit tarkoittavat hiili-intensiivisten sijoitusten arvonalennusta, kun siirrytään vähähiiliseen talouteen.

Vuonna 2020 Suomen Pankki kehitti ilmatoriskien analyysiä, kartoitti datan puutteita, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen vaikutuksen tilastointiin, ja etsi niihin ratkaisuja.

Suomen Pankki on osa Network for Greening the Financial System (NGFS) -ilmastoverkoston. Verkosto julkaisi kesällä 2020 ilmastoskenaariomallit, joiden avulla on mahdollista arvioida erilaisten ilmastotoimien vaikutuksia tulevaisuuden talouteen ja rahoitusvakauteen. Työ jatkuu vuonna 2021.

Yritysten selviytyminen koronapandemiasta on tärkeää rahoitusvakaudelle

Suomen Pankki arvioi rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaavia riskejä ja haavoittuvuuksia. Koronapandemian aikana erityistä huomiota on kiinnitetty yritysten rahoituksen saatavuuteen ja velkaantuneisuuteen sekä pankkien luottotappioiden tulevaan kehitykseen.

Suomen pankkisektori kohtasi koronapandemian paljon vakavaraisempana kuin reilun kymmenen vuoden takaisen finanssikriisin. Lisäksi suomalaisilla pankeilla on jo vuosia ollut eurooppalaisessa vertailussa erittäin vähän hoitamattomia lainoja (kuvio 10).

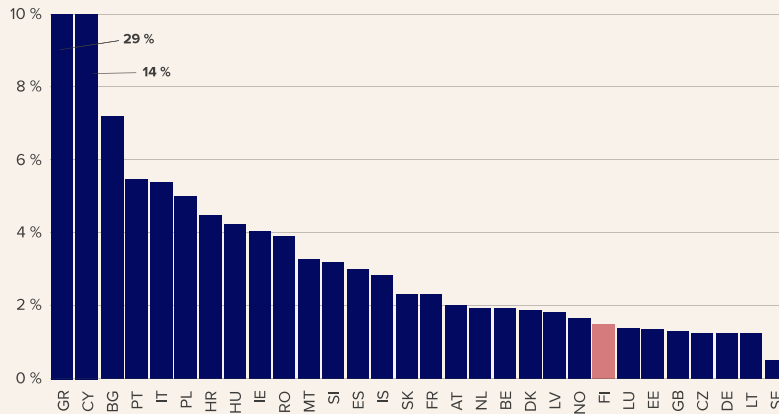
Yksi koronapandemian suurimmista uhkakuvista pankeille on kuitenkin se, että hoitamattomien lainojen ja luottotappioiden määrät kasvavat, kun yritykset ajautuvat maksuvaikeuksiin.

Toisaalta yritykset tarvitsivat lainoja selvittääkseen koronapandemian aiheuttamasta, osin väliaikaisesta tulojen menetyksestä.

Suomen Pankki panostikin vuonna 2020 yritysten lainansaannin seurantaan sekä pankkien tulevien luottotappioiden mallintamiseen ja ennustamiseen.

Kuvio 10.

Hoitamattomien lainojen osuus maittäin 2020/III

Lähde: EBA.

Viranomaisyhteistyö kartoitti yritysten rahoituksen saatavuutta

Koronapandemian aikana Suomen Pankissa tiivistettiin entisestään yhteistyötä pankkien taloudellisen tilan seuraamisessa muiden viranomaisten, erityisesti Finanssivalvonnan, valtiovarainministeriön ja Rahoitusvakausviraston, kanssa.

Finanssivalvonta, Suomen Pankki ja valtiovarainministeriö toteuttivat maaliskuusta lähtien pankeille toistuvan kyselyn, jonka kautta saatiin lisää tietoa rahoituksen välittymisestä yrityksille.

Kyselyn avulla saatiin erityisesti pandemian alkuaikoina arvokasta tietoa siitä, miten suuri yritysten lainatarve oli ja miten siihen pystyttiin vastaamaan. Lisäksi kyselyn kautta saatiin nopeasti tietoa yrityksille myönnettyistä lyhennysvapaista.

Suomen Pankissa analysoitiin vuonna 2020 kotimaisten yritysten velkaantuneisuutta ja velanhoitokykyä. Koronapandemian vaikutukset jakautuvat epätasaisesti eri toimialoille.

Eri toimialoista saatavan kattavamman kuvan perusteella voidaan tarkastella, miten velkaantuneita ovat ne toimialat, jotka kärsivät ensi vaiheessa eniten koronapandemiasta.

Lisäksi toimiala-analyysin avulla saadaan parempi kuva siitä, millaisessa taloudellisessa tilanteessa ovat ne yritykset, jotka ovat haavoittuvia pandemian kiihdyttämässä rakennemuutoksessa, kun esimerkiksi etätyöt ja verkko-ostokset lisääntyvät.

Osana tätä analyysiä Suomen Pankki tarkasteli myös sitä, mille toimialoille ja kuinka velkaantuneille yrityksille pankit antavat luottoa.

Koronapandemian aiheuttamat luottotappiot kertyvät pikkuhiljaa

Suomen Pankissa tehtiin keväällä 2020 laskelmia luottotappioiden todennäköisestä kehityksestä.

Luottotappiomallinnuksessa hyödynnettiin kahta Suomen Pankin rahapolitiikka- ja tutkimusosastolla laadittua skenaariota talouskasvun mahdollisista kehityspoluista.

Näissä skenaarioissa oletettiin Suomen bruttokansantuotteen supistuvan jyrkästi vuonna 2020 koronapandemian takia, mutta talouskasvun elpävän vuosina 2021 ja 2022.

Heikko talouskehitys näkyi laskelmien oletuksissa myös arvopaperien ja kiinteistöjen arvojen laskuna. Vaikka korona kurittikin taloutta eniten vuonna 2020, luottotappioita kertyisi laskelmien mukaan lisää vuosien 2021 ja 2022 aikana, sillä yritysten kohtaamat maksuvaikeudet vaikuttavat vasta viiveellä luottotappioihin.

Kotimaisten pankkien tilaa seurattiin Suomen Pankissa pandemian edetessä tarkasti myös pankkien maksuvalmiuden ja varainhankinnan näkökulmasta. Vaikka markkinatilanne oli vaikea erityisesti keväällä, helpottui pankkien varainhankinta jo ennen kesää.

Työ lainanottajiin kohdistuvien makrovakausvälineiden parissa jatkuu

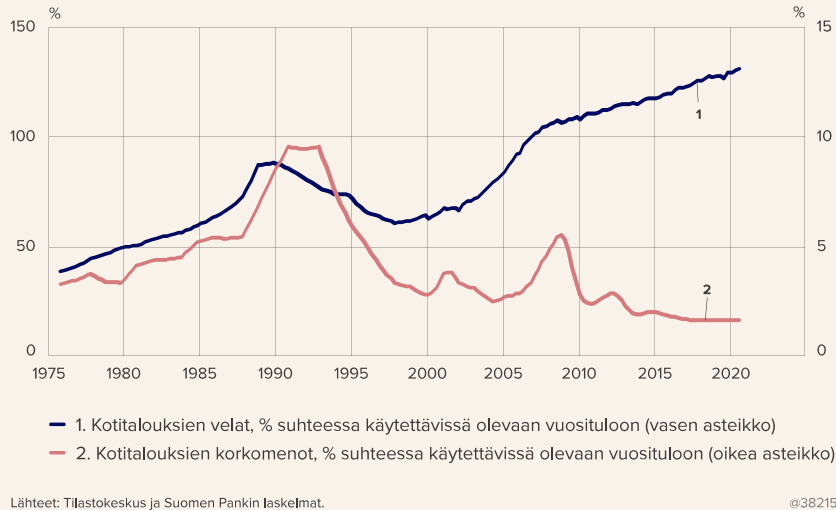
Suomen Pankki on jo pitkään ollut huolissaan kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvusta (kuvio 11). Suomen Pankki osallistui vuosina 2018 ja 2019 aktiivisesti valtiovarainministeriön työryhmän työhön, jossa pohdittiin [uusien, lainanottajiin kohdistuvia makrovakausvälineitä](#).

Vuonna 2020 Suomen Pankki jatkoi analyysiä muun muassa seuraamalla uusien asuntolainanottajien vuositulojen ja lainamäärien suhdetta.

Samalla arvioitiin, millainen enimmäislainamäärä suhteessa lainanottajan vuosituloihin (enimmäisvelkasuhde eli niin sanottu velkakatto) voisi olla Suomessa sopiva.

Kuvio 11.

Suomalaisten kotitalouksien velkaantuneisuus ja korkorasitus

Lisäksi Suomen Pankki on mallintanut lainanottajiin kohdistuvien makrovakauseräilyjen vaikutuksia talouskasvuun.

Jos kotitalouksilla on huomattavasti lainaa suhteessa tuloihin, voivat talouskasvun heikkeneminen ja lisääntyvä työttömyys pakottaa kotitaloudet vähentämään kulutustaan.

Jos taas lainan määrä suhteessa tuloihin on pienempi, voi kulutusvaikutus jäädä vähäisemmäksi, mikä puolestaan tukisi talouskasvua.

Suomen Pankki osallistui vuoden 2020 aikana positiivisen luottotietorekisterin valmistelutyöhön. Hanke on osa hallituksen toimia ylivelkaantumisen torjumiseksi, ja rekisteri tulee mahdollistamaan rahoitusvakauden näkökulmasta aiempaa kattavamman ja luotettavamman luottomarkkinoiden seurannan.

Suomen Pankki on korostanut, että luottotietorekisteriin on tärkeä saada mukaan myös kotitalouksien taloyhtiölainavastuut, sillä [taloyhtiölainojen merkitys on viime vuosina kasvanut yhä suuremmaksi erityisesti uudisrakentamisessa](#).

Kansainvälisen vakausanalyysin kohteena asuntomarkkinat ja pankit

Pohjoismaiden pankkisektorit ovat kytköksissä toisiinsa. Suomen Pankki on jo pitkään tunnistanut tähän liittyvän haavoittuvuuden.

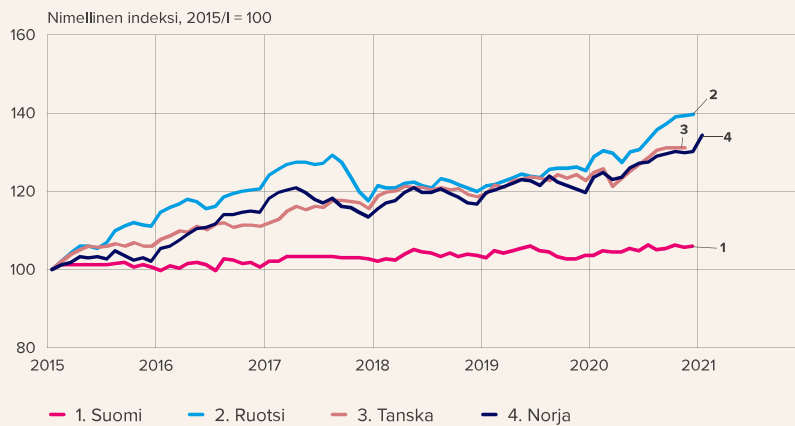
Koska pankeilla on kaikissa Pohjoismaissa tyypillisesti lainasalkuissaan runsaasti asuntolainoja, voisi jyrkkä asuntojen hintojen lasku kasvattaa pankkien luottotappioita.

Suomen Pankki on seurannut sekä kotimaisten että pohjoismaisten asuntomarkkinoiden kehitystä pandemian aikana.

Vaikka asuntokaupparamäärät notkahtivatkin selvästi kevään aikana, markkinat toipuivat nopeasti. Loppuvuotta kohden asuntojen hinnat nousivat muissa Pohjoismaissa (kuvio 12).

Kuvio 12.

Asuntojen hinnat kuukausittain Pohjoismaissa

Suomi: vanhat osakeasunnot. Ruotsi, Tanska ja Norja: kaikki asunnot.

Lähteet: Tilastokeskus, Valueguard, Statistics Denmark, Eiendom Norge, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

@39527

Suomen pankkijärjestelmä on kytköksissä myös koko euroalueen rahoitusjärjestelmään. Suomen Pankki on seurannut tarkasti muiden euroalueen maiden pankkien tilaa pandemian aikana.

Lisäksi huomio on kohdistunut kansainvälisiin rahoitusmarkkinoihin – erityisesti Yhdysvaltain markkinoihin, missä yritysten velanottohalukkuus oli vuoden 2020 aikana erittäin vahvaa.

Suomen Pankki on seurannut ja arvioinut myös valtioiden velan kasvua ja sen vaikutuksia. Useimmat maat joutuivat lisäämään velanottoaan vuonna 2020 selvitäkseen koronapandemian vaatimien talouden tukitoimien rahoittamisesta.

[Euroopan keskuspankilla on parhaillaan käynnissä strategian uudistushanke, ja Suomen Pankki on ollut siinä aktiivisesti mukana.](#)

Suomen Pankin rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto on osallistunut erityisesti siihen strategiatyön osaan, jossa tarkastellaan makrovakauseräpolitiikan ja rahapolitiikan suhdetta toisiinsa sekä matalan korkotason vaikutuksia politiikkapäätösten välittymiseen.

Koronapandemia edellytti poikkeuksellisia toimia rahoitusvakauden ylläpitämiseksi

Suomen Pankki teki koronavuonna 2020 aktiivista yhteistyötä muiden rahoitusjärjestelmän vakaudesta vastaavien viranomaisten kanssa. Tavoitteena oli ehkäistä koronapandemian haitallisia vaikutuksia talouteen ja edistää luotonantoa. Työ rahoitusjärjestelmän lujittamiseksi ja makrovakaussäätökeinojen kehittämiseksi jatkuu.

Rahoitusvakaussäätökeinoilla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään rahoitusjärjestelmän vakautta ja toimivuutta.

Vuonna 2020 koronapandemian negatiivisia vaikutuksia talouteen pyrittiin maailmanlaajuisesti vaimentamaan monin keskuspankki- ja makrovakaussäätökeinojen sekä pankkivalvonnan ja pankkisäätelyn keinoin. Tavoitteena oli ylläpitää rahoitusjärjestelmän vakaata toimintaa sekä luotonantoa yrityksille ja kotitalouksille. Näin pyrittiin helpottamaan niiden selviämistä äkillisistä tulonmenetyksistä.

Samalla pyrkimyksenä oli vahvistaa raha- ja finanssipoliittisten toimien tehoa sekä ehkäistä pandemian vahingollisia pidemmän aikavälin vaikutuksia talouteen. Suomen Pankki osallistui tässä sekä kotimaiseen että kansainväliseen yhteistyöhön.

Korona aiheutti nopeita toimenpiteitä ja tiivistä yhteistyötä

Globaalin finanssikriisin jälkeisten sääntelymuutosten ansiosta pankeilla oli koronapandemian alkaessa huomattavasti parempi kyky selviytyä ongelmista kuin finanssikriisin puhkeamisen aikoihin.

Pankeilla oli vuonna 2020 enemmän ja parempaa pääomaa sekä parempi maksuvalmius.

Kasvatetut pääomapuskurit ja mahdollisuus niiden hyödyntämiseen paransivat pankkien kykyä kestää luottotappioita ja jatkaa kotitalouksien ja yritysten rahoittamista äkillisesti heikentyneistä talousnäkymistä huolimatta.

Euroopassa pankki- ja makrovakauserävalvojat toimivat keväällä nopeasti. Euroopan keskuspankin (EKP) pankkivalvonta salli valvonnassaan olevien pankkien tilapäisesti alittaa tiettyjä likviditeetti- ja pääomavaatimuksia. Lisäksi pankeille annettiin mahdollisuus käyttää muun muassa luottotappiovarausten kirjaamiseen liittyviä joustoja.

Kansalliset valvojat antoivat vastaavia helpotuksia valvonnassaan oleville pienemmille pankeille. Eurooppalaiset pankit noudattivat laajasti valvojien suosituksia pidättäytyä osingonmaksusta tilapäisesti.

Myös maailmanlaajuisesti pankkien vakavaraisuus- ja maksuvalmiussääntelyn (niin sanotun Basel III:n viimeistelyn) voimaantuloa viivästettiin vuodella.

Koronapandemia tiivistä entisestään kotimaista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä. Suomen Pankki osallistui aktiivisesti muun muassa Euroopan järjestelmäriskikomitean ESRB (European Systemic Risk Board) ja EKP:n koronatyöryhmiin. Euroopan järjestelmäriskikomitea vastaa EU:n rahoitusjärjestelmän vakauden valvonnasta.

Makrovakauseräpolitiikalla tuettiin luotonantoa

Globaalin finanssikriisin jälkeen aktiiviseen käyttöön otettu makrovakauseräpolitiikka joutui koronapandemian myötä ensimmäiseen testiin.

Euroopassa monet kansalliset makrovakauseräviranomaiset kevensivät pankkien lisäpääomavaatimuksia tai peruivat aiemmin päätettyjä kiristyksiä.

Pankki- ja makrovakauserävalvojien toimien ansiosta pankeilta vapautui pääomaa luotonannon ylläpitämiseen ja tappioiden kattamiseen.

Suomessa makrovakauserätoimista päättää Finanssivalvonnan johtokunta. Suomen Pankki osallistuu aktiivisesti makrovakauseräpolitiikan valmisteluun ja vaikutusten arviointiin sekä makrovakauserävälineiden kehittämiseen.

Vuonna 2020 Finanssivalvonnan johtokunta teki makrovakauseräpolitiikkaa keventäviä päätöksiä.

Huhtikuussa kaikkien luottolaitosten [rakenteellisia pääomavaatimuksia kevennettiin](#) yhdellä prosenttiyksiköllä. Rakenteelliset makrovakauseräpuskurit on asetettu ensi sijassa pankkisektorin vakavien finanssijärjestelmään liittyvien ongelmien rajoittamiseksi kriisitilanteissa.

Tavoitteena oli lieventää koronaviruspandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimarkkinoiden vakauteen sekä edistää luottolaitosten luotonantokykyä.

Yhdessä muiden maiden makrovakauserävalvojien päätösten kanssa rakenteellisten puskurien keventämisen arvioitiin lisäävän luotonantokapasiteettia suomalaisille yrityksille ja kotitalouksille noin 30 mrd. eurolla.

Kesäkuussa Finanssivalvonnan johtokunta [palautti enimmäisluotonantosuhteen](#) eli niin sanotun lainakaton sen lakimääräiselle perustasolle.

Perustasolla asuntolainan ja laskennassa hyväksyttävien vakuuksien suhde on enintään 90 % muille kuin ensiasunnon ostajille ja 95 % ensiasunnon hankintaa varten.

Päätöksellä tuettiin asuntomarkkinoiden toimintaa koronapandemian vuoksi muuttuneessa taloustilanteessa.

Ilman tehtyjä politiikkatoimia rahoitussektori olisi saattanut voimistua reaalitalouden suhdanteen heikkenemistä, kun luotonannon hidastuminen olisi ajanut reaalitalouden yhä syvempään taantumaa.

Syyskuussa 2020 Finanssivalvonnan johtokunta päätti olla jatkamatta vuonna 2018 voimaan tulleen asuntolainojen riskipainolattian ¹⁾ voimassaoloa. Riskipainolattian makrovakauserämerkitys oli pienentynyt ja sen arvioitiin edelleen pienentyvän valvojien toimien ja sääntelymuutosten myötä.

Finanssivalvonnan johtokunta myös kehotti lainanantajia pidättäytymään lainanhakijan tuloihin nähden hyvin suurien ja takaisinmaksuajaltaan tavanomaista pidempien lainojen myöntämisestä.

Lisäksi Finanssivalvonnan johtokunta piti neljännesvuosittaisilla makrovakauseräpäätöksillä suhdanneluonteisiin vakauseräriskeihin kohdistettavan muuttuvan lisäpääomavaatimuksen edelleen nollassa prosentissa.

Laajojen politiikkatoimien tukemana rahoitusjärjestelmä kesti pandemian puhkeamisvuoden 2020 koetukset, mutta pidemmällä aikavälillä talousnäköymien heikkeneminen lisännee luottotappioita.

Työttömyysturvan, yritystukien ja julkisten takausten odotetaan kuitenkin jonkin verran vaimentavan tappioiden kasvua.

Suomen Pankki osallistuu makrovakausvälineiden kehittämiseen

Koronapandemia osoitti tarpeen varmistaa, että makrovakauspolitiikkaa voidaan toteuttaa suhdanneluonteisesti.

Makrovakauspolitiikan suunnittelussa ja mitoituksessa pyritään lähivuosina tukemaan talouden ja rahoitusjärjestelmän elpymistä kestävällä tavalla.

Makrovakauspuskureiden käyttö selkeytyy ja joustavoituu vuonna 2021 pankkisääntelyn uudistumisen myötä. Pankkipaketiksi kutsutulla sääntelyuudistuksella pannaan EU:ssa täytäntöön myös finanssikriisin jälkeen kansainvälisesti sovittuja pankki- ja rahoitussääntelyn uudistuksia.

Suomen Pankki osallistui aktiivisesti työhön pankkipaketin sisällyttämiseksi kotimaiseen lainsäädäntöön.

Suomen Pankki korosti lausunnossaan pankkipakettiin sisältyvien uudistusten merkitystä rahoitusvakauden turvaamisessa ja kannatti erityisesti makrovakaudellisten lisäpääomavaatimusten enimmäissuuruuksiin, asettamisperusteisiin ja yhteenlaskuun liittyviä ehdotuksia.

Lisäksi Suomen Pankin asiantuntijat ovat antaneet lausuntoja muun muassa eduskunnan valiokunnille muista rahoitussääntelyyn liittyvistä asioista, kuten arvopaperistamisesta ja kriisinvastustamiseksi yhteisestä varautumisjärjestelystä.

Suomen Pankin asiantuntijat ovat myös edistäneet valtiovarainministeriön kotitalouksien velkaantumista pohtineen työryhmän ehdottamia makrovakauskeinoja.

Työryhmän suositusten pohjalta tehtäviä lakiehdotuksia valmistellaan esiteltäväksi vuonna 2021.

Valmistelussa oleva [positiivinen luottotietorekisteri](#) helpottaa valmistuttuaan velkaantumiseen kohdistettavien makrovakausvälineiden käyttöä.

Suomen Pankki osallistuu työhön makrovakausvälineistön laajentamiseksi pankkisektorin ulkopuolelle, erityisesti rahastoihin ja vakuutussektorille.

Digitalisaatio muuttaa ja lisää rahoituspalveluiden tarjontaa. Euroopan komissio julkisti 2020 digitaalisen rahoituksen strategian, jonka tavoitteena on muun muassa taata tasapuoliset kilpailuedellytykset rahoitusmarkkinatoimijoille.

Suomen Pankki pyrkii osaltaan arvioimaan rahoitusmarkkinoiden digitalisaatiota myös rahoitusvakauden näkökulmasta.

Pankkijärjestelmän lujittaminen ja pääomamarkkinoiden kehittäminen entistä tärkeämpää

Koronakriisin myötä on korostunut, että Euroopan pankkijärjestelmää tulee kehittää ja lujittaa edelleen. Tässä työssä keskeistä on [Euroopan pankkiunionin viimeistelemine](#)n.

Pankkiunioniin kuuluvan yhteisen kriisinratkaisujärjestelmän viimeistelystä päätettiin vuonna 2020 aikaistamalla kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelyä.

Varautumisjärjestely helpottaa ongelmiin joutuneiden suurten pankkien toiminnan järjestelyä uudelleen ilman, että rahoitusjärjestelmän vakaus vaarantuu.

Pankkikeskeisen eurooppalaisen rahoitusjärjestelmän monipuolistamiseksi on tärkeää myös jatkaa pääomamarkkinoiden kehittämistä.

Euroopan komissio julkaisi uuden pääomamarkkinaunionia koskevan toimintasuunnitelmansa syksyllä 2020.

Pääomamarkkinoiden kehittäminen parantaisi erityisesti yritysrahoituksen saatavuutta ja hajauttaisi riskejä. Vihreän rahoituksen markkinoiden kehittäminen auttaisi myös EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

1) Pankkien pääomavaatimukset asetetaan prosentteina suhteessa pankin riskipainotettuihin saamisiin. Riskipainotettujen saamisten yhteismäärää laskettaessa pankin riskiltään erilaiset erät, esimerkiksi luotot, kerrotaan kunkin erän riskillisyyttä kuvastavalla riskipainolla ennen erien laskemista yhteen. Mitä pienempi riskipaino erällä on, sitä vähemmän pääomaa pankin tulee varata kyseisen saamisen varalle. Riskipainolattialla asetettiin 15 prosentin alaraja asuntolainojen keskimääräiselle riskipainolle.

Rahoitussektorin ilmatoriskien kartoittaminen etenee

Ilmastonmuutos aiheuttaa riskejä myös rahoitussektorille. Riskien sijaintia, suuruutta ja merkitystä rahoitusjärjestelmän toiminnalle ei vielä kunnolla ymmärretä. Suomen Pankki osallistuu eri työryhmissä kansainväliseen yhteistyöhön, jossa kehitetään analyysimenetelmiä sekä seurantaa riskien arvioimiseksi.

Ilmastonmuutos aiheuttaa rahoitussektorille kahdenlaisia rahoitusvakausriskejä. Fyysisillä riskeillä tarkoitetaan ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden aiheuttamia aineellisia vahinkoja esimerkiksi kiinteistöille. Siirtymäriskeillä tarkoitetaan hiili-intensiivisten sijoitusten arvonalennusta, kun siirrytään vähähiiliseen talouteen.

Koronapandemia vaikuttaa ilmastonmuutoksen käsittelyyn rahoitussektorilla

Vuoden 2020 alkuun mennessä ilmastonmuutokseen liittyvät rahoitusvakausriskit olivat nousseet usean työryhmän työohjelmiin muun muassa Suomen Pankissa, Euroopan keskuspankissa (EKP) sekä keskuspankkien ja finanssivalvojen NGFS-ilmastoverkostossa (Network for Greening the Financial System).

Koronapandemian levitessä resursseja jouduttiin kuitenkin siirtämään pandemian ja sen vastatoimien vaikutusten selvittämiseen.

Vuoden puolivälissä alettiin ymmärtää, että koronapandemian ja ilmastonmuutoksen vaikutukset ja vaikutuskanavat ovat osin samankaltaisia ja niiden ratkaisut puolestaan liittyvät läheisesti toisiinsa.

Koronapandemialla on paljon negatiivisia sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Niiden minimoimiseksi ja talouden elvyttämiseksi on tehty paljon julkisia tukitoimia, joista osa liittyy investointeihin.

Investointien kohdistaminen ympäristön kannalta positiiviin kohteisiin mahdollistaa samanaikaisesti sekä [koronapandemian aiheuttamien ongelmien ratkaisemisen että ilmastonmuutoksen hillitsemisen](#).

Koronapandemian aiheuttama talouden heikkeneminen on näkynyt globaalina päästöjen vähentymisenä. Pariisin ilmastopimuksen tavoitteissa pysyminen vaatii vuoden 2020 tasoissa päästövähennyksissä pysymisen joka vuosi seuraavien vuosikymmenien ajan. Haasteena on saavuttaa tavoite ilman taloudellisia ja sosiaalisia haittavaikutuksia.

Teimme selvityksen ilmatoriskien vaikutuksesta rahoitusvakaudelle.
Osallistuimme NGSF:n¹ työhön.

¹ Network for Greening the Financial System -yhteistyöverkosto (NGFS).

Suomen Pankki kehittää ilmatoriskien analyysiä aktiivisesti

Vuonna 2020 Suomen Pankki kävi läpi osana rahoitusvakausanalyysiä pankkisektorin altistumista fyysisille riskeille.

Erityisesti selvitettiin, mikä osuus pankkien lainasaamisista ja lainavakuuksista sijaitsee alueilla, joilla [meritulvat voivat aiheuttaa tulevaisuudessa aiempaa suuremman uhan kiinteistöille](#).

Siirtymäriskien osalta työstä julkaistiin katsaus [yritysten arvoketjuihin ja niiden riskeihin](#).

Suomen Pankki on myös tarkastellut ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten tilastointiin ja analyysiin liittyviä datan puutteita ja ongelmia sekä etsinyt niihin ratkaisuja.

Suomen Pankki osallistui Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) tilastotoimen yhteiseen työryhmään, jossa kartoitettiin ilmastonmuutokseen liittyviä data- ja tutkimushankkeita.

Työryhmä teki vuonna 2020 ehdotuksen siitä, miten EKPJ:n tilastotoimi voisi tilastojen avulla tukea laajempaa keskustelua ilmastonmuutoksesta, taloudesta ja rahoitusjärjestelmästä.

Suomen Pankki on aktiivinen toimija NGFS-ilmastoverkostossa

Suomen Pankki osallistuu tilastoihin liittyvien ongelmien ja puutteiden korjaamiseen myös osana NGFS-ilmastoverkosta. Työ käynnistyi vuonna 2020 ja jatkuu vuonna 2021.

NGFS-ilmastoverkoston skenaariotyö jatkui koko vuoden, ja työryhmän eräs merkittävimmistä tuotoksista oli [ilmastoskenaariomallien julkaisu kesällä 2020](#).

Näitä NGFS:n skenaarioita voidaan käyttää arvioitaessa ilmastonmuutoksen ja ilmastopolitiikan vaikutuksia erilaisissa tilanteissa. Ilmastoskenaariomallit ovat vapaasti kaikkien käytettävissä, ja Suomen Pankki haluaa edistää niiden käyttöä Suomessa.

Skenaariomallien käytön tukemiseksi Suomen Pankki julkaisi kaksi artikkelia, joista ensimmäinen [kuvaa skenaariomallinnusta ja NGFS:n skenaarioita yleisellä tasolla](#) ja toinen kuvaa [skenaarioiden laskennassa käytettyjä malleja](#).

Suomen Pankin tilastotoimi reagoi koronapandemian tuomiin tietovaatimukseen

Suomen Pankki vastaa keskeisistä rahoitusmarkkinatilastoista. Koronakriisi muutti toimintaympäristöä ja asetti erityisiä vaatimuksia nopealle ja luotettavalle tietotuotannolle sekä analyysille. Rahoitusmarkkinoiden muuttuva toimintaympäristö korosti tarvetta ajankohtaiselle analyysille ja kattavalle kuvalle markkinoiden toiminnasta.

Tilastojen laatiminen on yksi Suomen Pankin lakisääteisistä tehtävistä. Suomen Pankki vastaa käyttäjien tietotarpeisiin kehittämällä aktiivisesti tilastointia ja varmistamalla sen ajantasaisuuden, asianmukaisuuden ja kattavuuden myös toimintaympäristön muuttuessa.

Koronapandemia muokkasi Suomen Pankin tilastotoimea ja tietopalvelua

Tilastotiedot ovat keskiössä, kun valmistellaan tietoon pohjautuvia päätöksiä. Kriisin aikana päätöksentekijät tarvitsevat tietoja nopeammin ja laajemmin kuin normaalisti.

Suomen Pankin tilastotoimi vastasi tarpeeseen aloittamalla kuukausittaisen korttimaksudatan keräämisen koronakriisin puhjettua maaliskuussa. Tätä aineistoa on käytetty koronapandemian taloudellisten vaikutusten arviointiin.

Korttimaksudata on mahdollistanut ihmisten kulutuskäyttäytymisen analysoinnin tavalla, joka ei aikaisemmin ollut mahdollista.

Suomen Pankin tilastotoimi toimitti yksityiskohtaista tietosuojattua luottolaitosaineistoa kuukausittain [Helsinki Graduate School of Economicsin perustaman tilannehuoneen](#) käyttöön kriisin ohjaukseen ja päätöksenteon valmisteluun tarvittavaa analyysiä varten.

Uuden aineiston avulla saatiin nopeasti tietoa siitä, miten koronakriisi vaikutti yksityiseen kulutukseen ja eri toimialoihin.

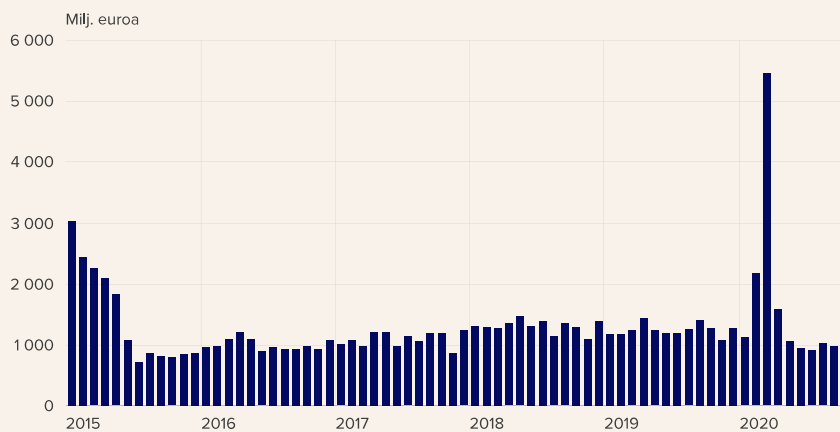
Koronakriisin vuoksi yritysten ja kotitalouksien luottojoustojen kysyntä kasvoi nopeasti.

Luottolaitokset tarjosivat asiakkailleen runsaasti lyhennysvapaita maaliskuusta huhtikuuhun 2020. Ne näkyvät tilastoinnissa lainojen uudelleen neuvotteluina. Suomen Pankki lisäsi tiedot ulkoiseen [tilastodashboardiin](#).

Lyhennysvapaiden hyödyntäminen normalisoitui loppuvuoden 2020 aikana.

Kuvio 13.

Asuntolainojen uudelleen neuvotellut sopimukset

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin tilastotoimi tuotti uutta tietoa velkaantumisen tilasta

Suomen Pankilla on lakiin perustuva oikeus saada luotto- ja rahoituslaitoksilta sekä muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta tiedot, joita se tarvitsee laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseen.

Vuonna 2020 Suomen Pankki valmisteli tiedonkeruuta myös muille rahoituslaitoksille. Tiedonkeruun tavoitteena on saada kattavampi kuva velkaantumisen tilasta Suomessa sekä laajentaa analyysiä rahoituskanavien muutoksista.

Suomen Pankin asiantuntijat kartoittivat ja analysoivat velkaantumista ja rahoituskanavia olemassa olevien lähteiden, kuten kaupparekisterin ja yritysten itse julkaisemien tietojen, avulla.

Lisäksi Suomen Pankki laajensi rahoituksen välityksen kokonaiskuvaa muun muassa [perintäyhtiöitä koskevalla analyysillä](#). Perintäyhtiöt eivät kuulu uuden tiedonkeruun piiriin. Ne ovat kuitenkin verkottuneet rahoituslaitoksien kanssa monin tavoin.

Suomen Pankki kehitti aktiivisesti tilastointia eurooppalaisten suuntaviivojen mukaisesti

Maksaminen on muuttunut viime vuosina monin tavoin. Muutos heijastuu myös tilastovaatimuksiin.

Suomen Pankki on osallistunut edelleen aktiivisesti eurooppalaisen lainsäädännön valmisteluun, jossa on määritelty uusia vaatimuksia maksuliiketilastointiin.

Euroopan keskuspankin neuvosto hyväksyi asetusmuutoksen joulukuussa 2020. Asetuksen mukaisen tilastoinnin on määrä alkaa vuonna 2022.

Muutos mahdollistaa aikaisempaa laajemman ja tiheämmän tiedonsaannin vähittäismaksamiseen liittyvistä ilmiöistä, mikä edesauttaa Suomen Pankin ja Euroopan keskuspankin (EKP) tehtävien suorittamista.

Eläkerahastojen tilastoinnissa Suomen Pankki hyödyntää Finanssivalvonnan tiedonkeruuta, joka tehdään eurooppalaisen sääntelyn mukaisesti. Tiedonkeruussa ovat mukana yksilöllistä vapaaehtoista eläkevakuuttamista tarjoavat eläkesäätiöt ja -kassat.

Monista Euroopan maista poiketen sektori ei ole Suomessa kehittynyt kovin merkittäväksi, vaan työeläkelaitokset keräävät edelleen suurimman osan eläkevaroista. Suomi toimittaa tiedot osaksi eurooppalaista tilastointia.

Eläkerahastotietojen toimitukset EKP:lle käynnistettiin helmikuussa 2020. Ensimmäisen toimituksen tiedot koskivat vuoden 2019 kolmatta neljänestä. [EKP:n palvelusta voi tarkastella myös Suomen tietoja](#).

Suomella on pitkä kokemus useiden tiedonkeruiden yhdistämisestä yhtenäiseen raportointikehikkoon. Suomen Pankki on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä yhteiseurooppalaista raportointikehikkoa (Integrated Reporting Framework).

Kehikon käyttöönoton arvioidaan ajoittuvan vuosille 2024–2027. Siitä aiheutuvat kustannukset ja hyödyt ovat parhaillaan pankkien ja muiden sidosryhmien arvioitavana.

Luottokohtainen tietokanta mahdollistaa laajemmat analyysit

Viime vuosina eurojärjestelmän suurin käynnissä oleva tilastohanke on ollut yhteisen luottokohtaisen tietokannan rakentaminen.

Tietokannan valmistuttua Suomen Pankki pystyy tuottamaan entistä tarkempaa ja ajankohtaisempaa analyysiä uutta informaatiota hyödyntäen.

Aiemmasta poiketen analyyseissä voidaan tarkastella luottoja alueittain sekä yrityksen kokoluokan, muiden luotonottajien ja luoton ominaisuuksien mukaan.

Tietojen julkaiseminen aloitettiin niihin perustuvina analyyseinä. Ensimmäinen julkaistu analyysi käsitteli asunto-osakeyhtiöiden lainoja.

Jatkossa aineistoa hyödynnetään olennaisena osana sisäistä ja ulkoista arviointia ja analysointia sekä Suomen että Euroopan lainamarkkinoista.

Lisäksi Suomen Pankki julkaisi suomalaisten liikkeeseen laskemista arvopapereista uutta tietoa [dashboardina](#). Aineistosta pystyy analysoimaan arvopapereita liikkeeseenlaskijan sektorin, omistajien maan ja sektorin sekä instrumentin mukaan.

Suomen Pankki seuraa digitalisoituvaa rahoituksen välitystä

Koronakriisi kiihdytti rahoitusmarkkinoilla jo aiemmin käynnissä ollutta digitalisaatiokehitystä: rahoituksen välityksen toimintamallit ja rakenteet muuttuvat ja alalle tulee uusia digitaalisia toimijoita. Myös perinteiset toimijat investoivat voimakkaasti teknologiseen kehitykseen.

Digitaalisten toimijoiden rooli rahoituksen välityksessä on kasvussa.

Esimerkiksi ilman konttoriverkostoa toimivat digipankit vastaavat yhä suuremmasta osasta suomalaisten kotitalouksien kulutusluottokannan kasvusta. Samalla kasvaa myös pankkisektorin ulkopuolisten toimijoiden merkitys rahoituksen välityksessä.

Suomen Pankki seuraa aktiivisesti uusien toimijoiden ja toimintamallien vaikutuksia rahoituksen välitykseen, roolien muutoksiin ja riskeihin.

Vaikutusten analysoimiseksi Suomen Pankki on alkanut rakentaa koko rahoitussektorin kattavaa seurantaa, jossa sektori on luokiteltu eri ryhmiin toimijoiden ominaispiirteiden tai liiketoimintamallien mukaisesti.

Uusien liiketoimintamallien seuraaminen on tärkeää rahoitusvakauden turvaamiseksi

Digitalisaatio mahdollistaa monipuolisen kirjon liiketoimintamalleja, joilla rahoitusta välitetään. Esimerkiksi joukkorahoituksella, vertaislainauksella ja digitaalisella pankkitoiminnalla on omat ominaispiirteensä.

Suomen Pankki pyrkii olemaan jatkuvasti ajan tasalla rahoituksen välittymisen muutoksesta ja seuraa siksi erilaisten liiketoimintamallien osuuksia ja niiden muutoksia aktiivisesti.

Lisäksi Suomen Pankki analysoi liiketoimintamalleihin liittyviä riskejä ja tuottaa tietoa esimerkiksi rahoitusvakauteen liittyvän päätöksenteon pohjaksi.

Digitalisaatio mahdollisti rahoituksen välityksen jatkumisen myös kriisiaikana

Koronakriisi kiihdytti käynnissä olevaa digitalisaatiota vuonna 2020. Koronan levitessä pankkien asiakaspalvelut ruuhkautuivat, kun asiakkaat hakivat lainoilleen lyhennysvapaita.

Pankit kehittivät pikavauhtia teknologiaratkaisuja käsittelemään yhteydenotoista seuranneita ruuhkia ja ohjasivat asiakkaita käyttämään digitaalisia kanavia.

Suomen Pankki alkoi seurata, miten suuri osa pankkien myöntämistä lainoista otetaan digitaalisten kanavien kautta.

Rahoitusvakauden näkökulmasta digitalisaation mahdollistamat palvelut ja kanavat olivat tärkeässä roolissa rahoituksen välityksen jatkumisessa läpi koronapandemian.

Suomen Pankin analyysit laajenevat pankkisektorin ja rajojen ulkopuolelle

Kun pankkisektorin ulkopuolisten toimijoiden rooli kasvaa, rahoituksen välityksessä on myös analyysin ulotuttava vahvemmin pankkisektorin ulkopuolelle.

Suomen Pankin johtokunta tekikin jo vuoden 2019 maaliskuussa päätöksen tiedonkeruun laajentamisesta muihin rahoituslaitoksiin.

Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki valmisteli uuden tiedonkeruun luottolaitosten ulkopuolisesta rahoituksen välityksestä. [Vuonna 2021 alkavan tilastotiedonkeruun piiriin tulevat esimerkiksi luottolaitosten rahoitusyhtiöt ja kulutusluottoja tarjoavat yhtiöt.](#)

Digitalisaatio edistää osaltaan rahoitusvälityksen kansainvälistymistä. Seurannassa on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota rahoituslaitoksiin, jotka myöntävät lainoja useisiin maihin.

Suomen Pankin selvityksien mukaan Suomessakin merkittävä osa kulutusluotoista otetaan muista Pohjoismaista.

Tämän niin kutsutun rajan yli lainaamisen seuranta on keskeinen osa Suomen Pankin digitalisaation toimintamallien analyysiä ja edellyttää pohjoismaista yhteistyötä.

Raha ja maksaminen

- 94 Digitaalinen euro olisi euron kolmas muoto
- 98 Setelit ja rahahuolto: korona vähensi setelitulauksia
- 104 Rahahuollon ympäristövaikutukset vuonna 2020: kuljetuskilometrit vähentyneet
- 107 Maksu- ja selvitysjärjestelmien on toimittava luotettavasti ja turvallisesti
- 110 Yhteinen tunkeutumistestausmalli kehittää rahoitusalan kyberturvallisuutta
- 113 Aktiivinen vuosi TARGET-palveluissa

Raha ja maksaminen

26.3.2021

Suomen Pankki vastaa käteisen saatavuudesta ja liikkeeseenlaskusta Suomessa. Kotimaisen rahahuollon ohella Suomen Pankin vastuulla on maksujärjestelmien ja vakuushallintapalveluiden tuottamiseen, kehitykseen ja turvallisuuteen liittyviä tehtäviä.

Maksamisen markkinoilla tapahtui vuonna 2020 muutoksia etenkin koronapandemian vuoksi.

Käteisen käyttö väheni entistä nopeammin, ja kortilla maksamisen suosio kasvoi. Erityisesti ilman kortin PIN-koodia tehtävä lähimaksaminen ja mobiilimaksaminen lisääntyivät.

Pankkien toisilleen TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän kautta välittämien maksujen lukumäärä kasvoi vuonna 2020.

Eurojärjestelmä selvitti digitaalisen euron mahdollisuuksia

Sähköinen maksaminen on oleellinen osa nykypäivää, ja sen osuus tulee edelleen kasvamaan. Jos ja kun maksamisen halutaan jatkossakin tapahtuvan keskuspankkirahalla, eurojärjestelmän tulee olla muutoksessa mukana. Käteisrahan käytön vähennyttyä on pohdittu, pitäisikö myös keskuspankin alkaa tarjota omaa digitaalista maksuvalinettä. Eurojärjestelmä aloitti vuonna 2020 euroalueen digitaalista keskuspankkirahaa eli digitaalista euroa koskevan työn. Digitaalinen euro täydentäisi euroseteleitä ja -kolikoita.

Sähköisen maksamisen kasvu siirtää vähittäismaksamista yhä enemmän kaupallisten toimijoiden hoidettavaksi. Eurojärjestelmän tehtävä on varmistaa, että maksujärjestelmät toimivat myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Rahoitussektorin kyberturvallisuuden kehittäminen

Rahoitussektorin palveluissa hyödynnetään laajasti digitalisaation luomia mahdollisuuksia.

Samalla toimijat altistuvat kyberriskeille. Hyökkäys pankkiin tai maksujärjestelmään voisi suorien vaikutusten lisäksi aiheuttaa laajaa epäluottamusta rahoitusjärjestelmää kohtaan.

Parantaakseen suojautumistaan rahoitusalan yritykset etsivät heikkouksia järjestelmistään koettelemalla niitä todellisten hyökkääjien menetelmin. Tunkeutumistesteissä yrityksen tilaama hyökkääjä pyrki hallitusti pääsemään käsiksi yrityksen tuotantojärjestelmiin.

Euroopan keskuspankin toukokuussa 2018 julkaisema TIBER-EU-kehikko ohjaa tunkeutumistestauksia. Vuonna 2020 Suomen Pankki julkaisi oman TIBER-FI-soveltamisohjeen, joka tukee testausta ja kehittää koko alan häiriönsietokykyä Suomessa.

Eurojärjestelmä kehittää rahahuollon vastuullisuutta

Rahahuolto on eräs keskuspankkien operatiivisimpia tehtäviä, minkä vuoksi sillä on myös ympäristövaikutuksia. Vaikutukset koko kansantalouteen ovat kuitenkin hyvin pienet.

Rahahuollon ympäristövaikutukset syntyvät käteisen valmistuksesta, kuljetuksista, käsittelystä, laskennasta ja lajittelusta sekä varastoinnista. Suurimmat ympäristövaikutukset muodostuvat keskuspankkien ulkopuolella.

Eurojärjestelmä on tehnyt periaatepäätöksen siitä, että vuonna 2022 tuhotut setelit hävitetään polttamalla eikä niitä enää viedä kaatopaikoille.

Lisäksi eurojärjestelmä selvittää mahdollisuuksia korvata setelipaperin perusmateriaali seuraavassa setelisarjassa.

Digitaalinen euro olisi euron kolmas muoto

Digitaalinen keskuspankkiraha on noussut tutkijoiden ja keskuspankkiirien puheisiin viime vuosien aikana. Suomen Pankki osallistuu eurojärjestelmän digitaalista keskuspankkirahaa koskevaan työhön, joka alkoi vuoden 2020 alussa.

Sähköisestä maksamisesta ja digitaalisesta rahasta alettiin puhua jo yli 30 vuotta sitten, kun internet yleistyi.

Niihin liittyviä palveluja on tullut markkinoille runsaasti, ja toimiala on kasvanut voimakkaasti. Kyse on kuitenkin ollut lähinnä kaupallisten palveluntarjoajien tuottamista palveluista.

Keskuspankki ei ole tähän mennessä missään päin maailmaa tarjonnut yleistä digitaalista maksuvälinettä, lukuun ottamatta joitakin lyhytaikaisia kokeiluja.

Yhdeksi tällaiseksi kokeiluksi voidaan laskea Suomen Pankin 1990-luvulla kehittämä Avant-korttiraha.

Käteisrahan käytön vähentyessä on pohdittu, pitäisikö myös keskuspankin alkaa tarjota omaa digitaalista maksuvälinettä, englanniksi Central Bank Digital Currency eli CBDC.

Vaikka CBDC:n suora käänös viittaa digitaaliseen valuuttaan, digitaalisessa eurossa ei olisi kyse uudesta valuutasta, vaan euron digitaalisesta ilmenemismuodosta.

Digitaalinen euro täydentäisi euroseteleitä ja -kolikoita

Keskuspankkirahalla tarkoitetaan rahaa, joka on keskuspankin liikkeeseen laskemaa ja joka kirjataan keskuspankin taseeseen vastattavaksi. Esimerkiksi seteli on keskuspankkirahaa, mutta asiakkaan talletus liikepankissa ei ole.

Euroalueen digitaalisesta keskuspankkirahasta käytetään nimeä digitaalinen euro. Suomeksi voidaan puhua myös digitaalisesta käteisestä, sillä digitaalisen euron on tarkoitus täydentää nimenomaan euroseteleitä ja -kolikoita.

Pankkien talletukset keskuspankissa ovat jo pitkään olleet eräänlaista digitaalista keskuspankkirahaa, sillä nämä talletukset ovat olemassa vain tietojärjestelmiin tehtyinä kirjanpitomerkintöinä.

Digitaalisella eurolla ei ole mitään tekemistä virtuaalivaluuttojen kanssa – ei teknisesti tai muutenkaan.

[Eurojärjestelmä toi oman avauksensa aiheesta julkisuuteen lokakuussa 2020 julkaistun raportin muodossa.](#)

Mitä uutta digitaalisessa eurossa olisi?

Suomi on ollut euroalueen kärkimaita maksamisen murroksessa: täällä ihmiset maksavat enää harvoin käteisellä. Sama kehitys eli käteisen käytön väheneminen maksamisessa siirtää vähittäismaksamista koko Euroopassa yhä enemmän kaupallisten toimijoiden hoidettavaksi. Se ei välttämättä ole ongelma – ainakaan normaaliaikoina.

Eurojärjestelmän täytyy kuitenkin varmistaa, että maksujärjestelmät toimivat myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Jos keskuspankki tarjoaa oman vähittäismaksamisen järjestelmän nykyisten järjestelmien rinnalle, se kasvattaa talousjärjestelmän häiriönsietokykyä.

Jos yksi järjestelmä pettää, varalla olisi toinen, jonka turvin toiminta voi jatkua.

Digitaalista euroa tarjoaisi nimenomaan keskuspankki itse. Näin sähköisessä maksamisessa ei oltaisi pelkästään kaupallisten toimijoiden varassa.

Uutta digitaalisessa eurossa olisi se, että keskuspankkirahalla voitaisiin maksaa sähköisesti muutakin kuin pankkien välisiä maksuja. Tähän asti eurojärjestelmä on tarjonnut keskuspankkirahaa kahdessa eri muodossa: käteisenä yleisölle ja talletusmahdollisuutena pankeille.

Digitaalinen euro olisi seteleiden ja kolikoiden rinnalla euron kolmas muoto, joka yhdistäisi nykymuotojen ominaisuuksia. Se muistuttaisi keskuspankkitalletuksia siinä mielessä, että se olisi aineeton. Toisaalta se muistuttaisi käteistä, koska se olisi kaikkien saatavilla.

Digitaaliseen euroon liittyy vielä paljon avoimia kysymyksiä

Digitaalinen euro on toistaiseksi olemassa vain ajatuksena.

Tulevina vuosina eurojärjestelmä, ja Suomen Pankki sen osana, selvittää hankkeen kannalta keskeisiä avoimia kysymyksiä. Osana tätä työtä käynnistetään myös digitaaliseen euroon liittyviä kokeiluja.

Aihetta tutkitaan perinpohjaisesti ennen kuin päätöksiä digitaalisen euron tarjoamisesta harkitaan. Kyseessä on huomattavan laaja kokonaisuus, ja avoimia kysymyksiä on vielä paljon.

Merkittävimmät kysymykset liittyvät rahoitusvakauteen, digitaalisen euron vaikutuksiin pankkien ja keskuspankin taseisiin sekä rahapolitiikan välittymiseen.

Avoimia kysymyksiä on myös juridisella puolella. Emme vielä osaa sanoa, miten digitaalinen euro asettuisi nykyiseen lainsäädäntöön tai minkälaisia lainsäädäntömuutoksia se mahdollisesti vaatisi.

Lisäksi yksityisyydensuojaan liittyvät kysymykset on harkittava tarkkaan. Olisi tarkoituksenmukaista, ettei digitaalinen euro helpottaisi rahapesua. Samalla kansalaisten yksityisyydensuojaa on perusteltua vaalia.

Eurojärjestelmä haluaa olla muutoksen edelläkävijä

Edellä mainitut esimerkit osoittavat, että digitaalinen euro on ensisijaisesti muuta kuin teknologinen kysymys. Näin on siitäkkin huolimatta, että keskustelemme digitaalisesti eurosta juuri teknologisen kehityksen ja digitalisaation vuoksi.

Digitaalinen euro kehitettäisiin uusimpien teknisten menetelmien ja parhaiden käytäntöjen pohjalta. Ne voivat hyvinkin olla samoja, jotka ovat jo laajasti käytössä kaupallisissa maksusovelluksissa.

Sähköinen maksaminen on oleellinen osa nykypäivää, ja sen osuus tulee edelleen kasvamaan. Jos ja kun maksamisen halutaan jatkossakin tapahtuvan keskuspankkirahalla, eurojärjestelmän tulee olla muutoksessa mukana, ellei jopa sen tekijä.

Vuonna 2020 tehdyllä valmistelutyöllä on luotu pohjaa sille, että digitaalisen euron mahdollisen käyttöönoton vaatimaa siirtymäaikaa saadaan lyhennettyä merkittävästi. Näin pyritään varmistamaan, että eurojärjestelmä on muutokseen valmis sitten, kun sen aika on käsillä.

Setelit ja rahahuolto: korona vähensi setelitulauksia

Suomen Pankki vastaa euroalueen keskuspankkina käteisen liikkeeseenlaskusta ja kierrossa olevan rahan hyväkuntoisuudesta Suomessa. Se pyrkii myös tukkutoimijana varmistamaan käteisen jakelun sekä soveltuvuuden vähittäismaksuihin ja muuhun käyttöön.

Suomen Pankki seuraa aktiivisesti käteisen maksuvälinekäyttöä ja pyrkii osaltaan turvaamaan, että käteisen käyttö on kilpailukykyinen maksutapa.

Käteisen automaattijakeluverkko säilyi ennallaan

Maaliskuussa 2020 alkoi koronapandemia, jonka yhteydessä kehoitettiin välttämään käteismaksuja ja käyttämään lähimaksukortteja. Käteisnostot automaateista ja käteisen käyttö maksutapana vähenivät jyrkästi vähittäismaksuissa loppukeväällä.

Käteisen automaattijakeluverkosto pysyi kuitenkin vuoden 2020 aikana lähes ennallaan. Suuria muutoksia ei haluttu tehdä, koska epävarmuus koronakriisin kestosta oli suurta.

Kun koronapandemiasta johtuvat tiukat liikkumisrajoitukset alkoivat maaliskuussa, ylimääräistä käteistä nostettiin aluksi jonkin verran varalle. Sen jälkeen kehoitus välttää käteismaksuja vähensi loppukeväästä seteleiden ja kolikoiden tilauksia myös Suomen Pankissa.

Koronatartuntojen ja -rajoitusten hellittäminen lomakaudella heinä- ja elokuussa elvytti hieman käteisen käyttöä ja varsinkin käteistilauksia.

Setelipalautukset kuvaavat yleensä hyvin käteisen käyttöä. Ne eivät juuri lisääntyneet vuoden 2020 aikana. Loppuvuodesta ne jopa pysyivät selvästi edellisvuotisia vähäisempinä (kuvio 14).

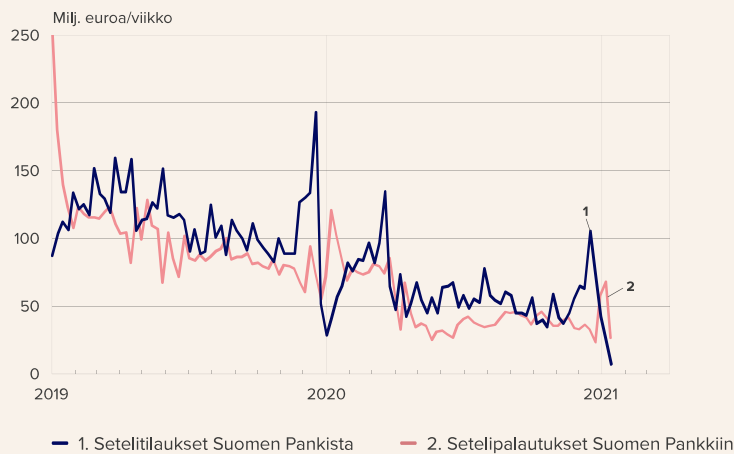
Yleensä käteisen käytön voimakas lisäys ennen joulua näkyy setelitalauksissa.

Koronapandemia kärjistyi uudelleen marras- ja joulukuussa, minkä vuoksi tämä kausi-ilmiö jäi vuonna 2020 selkeästi edellisvuotisia vaimeammaksi.

Lokakuussa 2020 tehtiin Suomen Pankin kuluttajakysely käteisen käytöstä. Tuloksista havaittiin muun muassa, että kuluttajat, jotka käyttivät tavallisesti yhtä paljon sekä käteistä että kortteja, siirtyivät koronakriisin aikana käyttämään enemmän korttimaksuja. Sen sijaan kuluttajat, jotka yleensä käyttävät pääasiallisesti käteistä, jatkoivat edelleen käteistä suosivaa maksukäyttäytymistään (kuvio 15).

Kuvio 14.

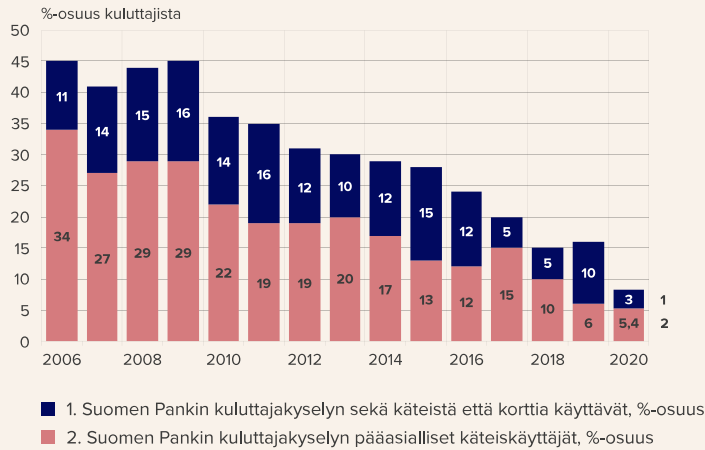
Setelitalaukset ja -palautukset Suomen Pankkiin 2019 ja 2020

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 15.

Erilaiset käteisen käyttäjät Suomen Pankin kuluttajakyselyissä

Lähde: Suomen Pankki, kuluttajakyselyt.

Käteisen saatavuus pysyi kuluttajien mielestä hyvänä

Kuluttajien mielestä käteisen saatavuus säilyi hyvänä vuonna 2020.

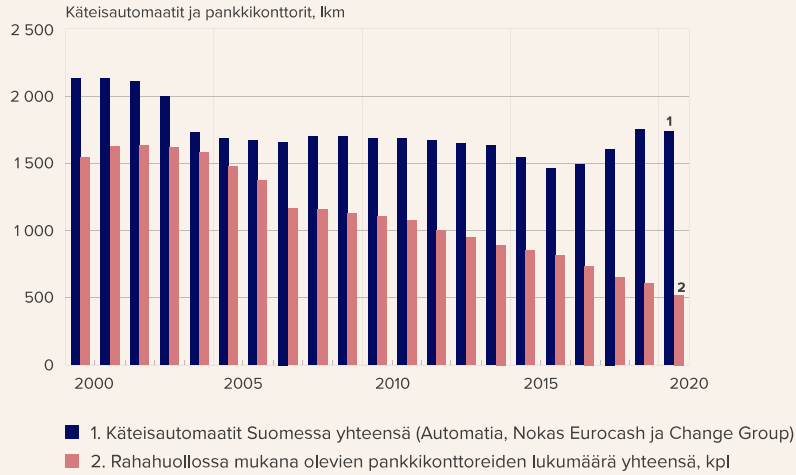
Käteisen tilaukset Suomen Pankista, käteisen jakelu yleisölle eri jakelukanavista ja sen käyttö maksamisessa vähenivät erityisesti koronapandemian kevään ja loppusyksyn leviämisvaiheissa.

Käteispalveluja tarjoavien pankkikonttorien lukumäärä pieneni edelleen tasaisesti, minkä lisäksi käteispalvelujen saatavuutta konttoreissa rajoitettiin myös ajallisesti koronapandemian molempien leviämisvaiheiden aikana (kuvio 16).

Pandemia-ajan vaikutuksista peruspankkipalveluihin voi lukea lisää [Finanssivalvonnan Peruspankkiselvitys 2020 -muistion sivulta 5.](#)

Kuvio 16.

Käteisautomaatit ja käteishuoltoa hoitavat pankkikonttorit

Koronapandemia vähensi jyrkästi 50 euron seteleiden kysyntää matkailua varten

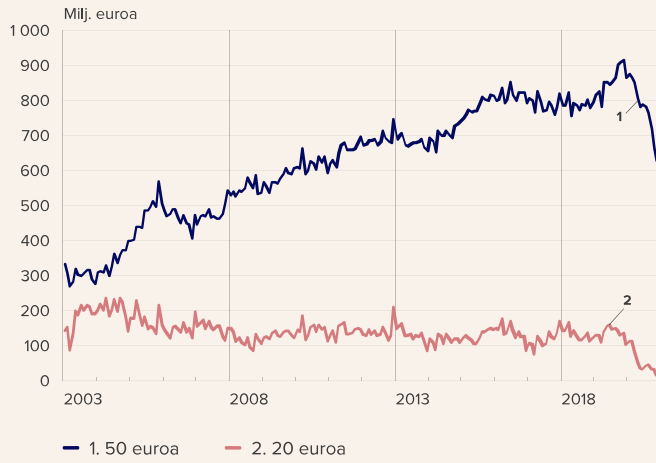
Käteisen liikkeeseenlaskun kasvu säilyi vuonna 2020 positiivisena eli käteistä tilattiin käyttöön palautuksia enemmän, vaikka käteisen nostot ulkomaista matkailua varten vähenivät selvästi koronan vuoksi asetettujen matkailurajoitusten myötä.

Varsinkin 50 euron setelin liikkeeseenlasku väheni huomattavasti koronakauden aikana (kuvio 17).

Myös muiden setelien tilaukset ja palautukset Suomen Pankista vähenivät korona-aikana, koska käteisen jakelu ja käyttö vähenivät edellisvuosia nopeammin (kuvio 18).

Kuvio 17.

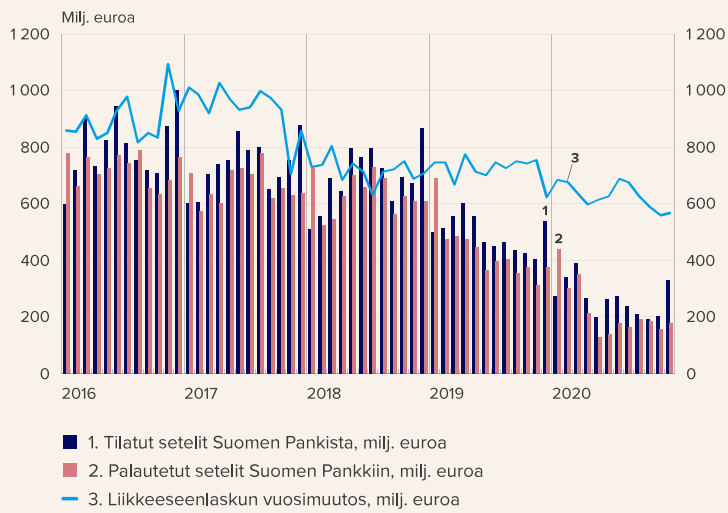
20 ja 50 euron seteleiden liikkeeseenlaskun vuosimuutos

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 18.

Seteleiden tilaukset ja palautukset Suomen Pankkiin

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin tarjoama säilytysvarastointi vähensi rahahuoltoyhtiöiden kuljetuksia

Viimeisen Vantaan rahahuoltokonttorin ulkopuolisen konttorin eli Oulun konttorin lopettamisen jälkeen Suomen Pankki on tarjonnut mahdollisuuden korottomaan käteisen säilytysvarastointiin yksityisille rahahuolto-yhtiöille.

Käteisen Notes Held To Order (NHTO) -säilytysjärjestelmä otettiin käyttöön lähes täysimääräisenä toukokuusta 2019 alkaen. Vuoden 2020 keväällä varastoinnin maksimisuuruutta tarkistettiin.

Käteisen säilytysvarastointi vähentää tehokkaasti käteisen tarpeettomia kuljetuksia keskuspankkiin vain korkorasituksen välttämiseksi.

Eurokäteisen väärennöstilanne

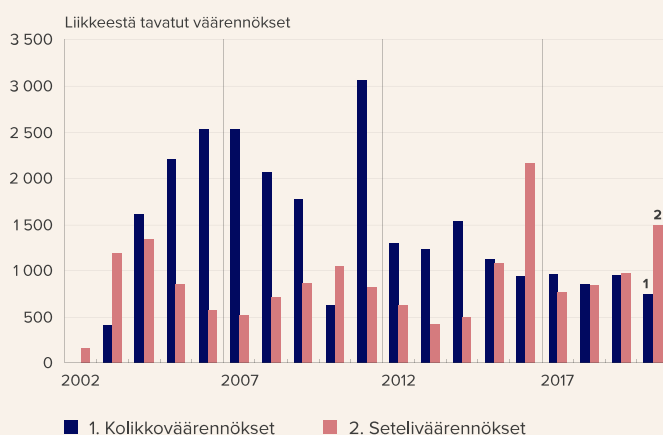
Kierrosta löytyneiden euroseteliväärennösten määrä Suomessa nousi hieman vuonna 2020. Suomesta löytyi yhteensä 1 496 seteliväärennöstä ja 750 kolikkoväärennöstä (kuvio 19).

Väärennösmaaria ovat viimeisten parin vuoden aikana kasvattaneet varsinkin niin sanotut elokuvarahasetelit, joita myydään internetin kautta.

Vuonna 2020 kierrosta löydettiin eniten väärennettyjä 10 ja 20 euron seteleitä.

Kuvio 19.

Euroseteli ja -kolikkoväärennökset Suomessa

Lähde: Keskusrikospoliisi.

Rahahuollon ympäristövaikutukset vuonna 2020: kuljetuskilometrit vähentyneet

Rahahuolto on eräs keskuspankkien operatiivisimpia tehtäviä, minkä vuoksi siitä seuraa myös päästöjä. Kun ympäristöongelmat ja ilmastokriisi ovat kärjistyneet, myös keskuspankit ovat tarkastelleet toimintansa vaikutuksia entistä tarkemmin. Rahahuolto ei ole kuitenkaan koko kansantaloudessa erityisen merkittävä hiilidioksidipäästöjen lähde.

Rahahuollon suurimmat ympäristövaikutukset muodostuvat keskuspankkien ulkopuolella

Rahahuollon ympäristövaikutukset syntyvät käteisen valmistuksesta, kuljetuksista, käsittelystä, laskennasta ja lajittelusta sekä varastoinnista.

Kolikoiden ja seteleiden ympäristövaikutukset alkavat niiden raaka-ainetuotannosta eli seteleiden ja metallikolikoiden valmistuksesta ja päättyvät niiden elinkaaren lopussa tuhoamiseen.

Eurosetelit valmistetaan puuvillapaperista, jonka valmistus kuluttaa jonkin verran luonnonvaroja. Siksi mahdollisuuksia setelipaperin perusmateriaalin korvaamiselle selvitetään seuraavaa setelisarjaa varten.

Eurojärjestelmä on jo tehnyt periaatepäätöksen siitä, että tuhottuja seteleitä ei viedä kaatopaikoille enää vuonna 2022, vaan ne hävitetään polttamalla.

Euroopan keskuspankki (EKP) tekee komission hyväksymien standardien mukaisen alustavan selvityksen euroseteleiden kokonaisympäristövaikutuksista vuoden 2021 heinäkuuhun mennessä.

Keskuspankkiselvitysten mukaan kolikoiden sekä setelipaperin valmistus ja setelien painatus kattavat vajaan kolmanneksen rahahuollon ympäristövaikutuksista.

Keskuspankkien rahahuollon ympäristövaikutuksista noin puolet syntyy energian kulutuksesta seteleiden eri käsittelyvaiheissa, lajittelussa ja varastoinnissa.

Rahahuollon ympäristövaikutukset ovat koko kansantaloudessa vähäiset

Koko rahahuollon kannalta suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät energiankulutuksesta keskuspankkien ulkopuolella kolikkovalmistuksessa, yksityisissä vähittäiskuljetuksissa kaupan ja rahahuoltoyhtiöiden lajittelukeskusten välillä sekä käteisautomaattiverkon sähkökulutuksessa.

Rahahuollon energiankulutuksen ympäristövaikutukset koko kansantaloudessa ovat kuitenkin hyvin pienet.

Alankomaissa tehdyn tutkimuksen mukaan käteisen ja korttimaksujen CO₂ päästöt olivat samaa suuruusluokkaa.

Suomen kansantalouden kasvihuonepäästöt olivat vuonna 2019 noin 52,8 milj. tonnia CO₂-ekvivalenteiksi muutettuna. [Rahahuollon päästöt ovat arviolta noin 0,03 promillea Suomen kansantalouden kasvihuonepäästöistä.](#)

Rahakuljetusten kokonaismäärä ja päästöt ovat vähentyneet edelleen vuonna 2020. Etsimme jatkuvasti ratkaisuja setelien käyttöiän pidentämiseksi.

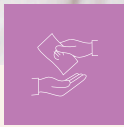
Rahakuljetusten kokonaiskilometrit ovat vähenemään päin

Suomessa tehtyjen rahakuljetusten päästöjä voidaan arvioida erikseen. Kokonaisuudessaan Suomen rahahuollossa ajetaan vuosittain reilut 9 milj. kilometriä, mikä on 0,02 % koko Suomen tieliikenteen ajosta.

Kokonaiskilometrit ovat vähentyneet jatkuvasti vuosina 2017–2020, viime aikoina koronapandemian vuoksi. Yli 4/5 rahakuljetusajosta on paikallista, ja paikallisajojen määrä on pienentynyt viime vuosina.

Keskuspankkien ulkopuolisen käteisen NHTO-säilytysjärjestelmän käyttöönotto yhdessä toimijoiden aktiivisen toiminnan kanssa on vahvistanut entisestään taloudellisesti järkevää rahankäsittelyä ja vähentänyt koko rahahuollon ajokilometrejä.

Rahahuollossa vastuullisuus ympäristön kannalta on aina olennainen osa toiminnan ohjausta. Tavoitteena on tehostaa energian käyttöä ja seteleiden käyttöikä.

Maksu- ja selvitysjärjestelmien on toimittava luotettavasti ja turvallisesti

Maksamisen markkinoilla tapahtui vuoden 2020 aikana muutoksia etenkin koronapandemian vuoksi. Suomen Pankin yleisvalvonnan kohteena olevat maksu- ja selvitysjärjestelmät toimivat koronakriisin aikana luotettavasti ja turvallisesti.

Koronapandemia muutti maksukäyttäytymistä

Koronapandemia muokkasi varsin voimallisesti ihmisten kulutuskäyttäytymistä sekä eri maksutapojen suosiota. Käteisen käyttö väheni entistä nopeammin, ja kortilla maksamisen suosio kasvoi.

Erityisesti ilman kortin PIN-koodia tehtävä lähimaksaminen ja mobiilimaksaminen lisääntyivät. Maksutapojen muutokseen vaikutti myös verkkokaupan suosion kasvu.

Maksu- ja selvitysjärjestelmät ovat toimineet koronakriisin aikana ilman merkittäviä häiriöitä.

Koronakriisin puhkeamisen jälkeen järjestelmien toiminnan seuranta on tehty tiivistetyllä viranomaisyhteistyöllä, minkä lisäksi tilannekuvaa on päivitetty säännöllisesti yhteistyössä rahoitusmarkkinoiden eri osapuolten kanssa.

Yleisvalvontaa tehtiin yhteistyössä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten kanssa

[Yleisvalvonnalla](#) tarkoitetaan keskuspankkien suorittamaa maksu- ja selvitysjärjestelmien valvontaa, jolla pyritään varmistamaan niiden luotettava ja tehokas toiminta niin normaali- kuin kriisiaikoinakin.

Suomen Pankki toteutti maksujärjestelmien yleisvalvontatehtävänsä pääsääntöisesti yhteistyössä eurojärjestelmän kanssa. [Keskusvastapuolten](#) osalta Suomen Pankki puolestaan osallistui kansainväliseen yleisvalvontayhteistyöhön.

Vuonna 2020 Suomen Pankki teki arvopaperikeskuksesta (Euroclear Finland) ensi kertaa arvopaperikeskusasetuksen mukaisen yleisvalvonta-arvion.

Suomen Pankin simulaattori tukee yleisvalvontatyötä

Suomen Pankin kehittämä ja ylläpitämä [maksu- ja selvitysjärjestelmäsимулаattori](#) on ollut jo pitkään käytössä eurojärjestelmässä ja monissa muissa maissa.

Simulaattoria voidaan hyödyntää muun muassa järjestelmien riskianalyseissä, systemisesti merkittävien osapuolten tunnistamisessa sekä järjestelmien kehitysideoiden arvioinnissa.

Vuonna 2020 Suomen Pankki järjesti jo kahdeksannentoista kerran [kansainvälisen seminaarin maksu- ja selvitysjärjestelmien analyysin ja simulointien asiantuntijoille](#).

Koronapandemian vuoksi seminaari järjestettiin tällä kertaa verkossa, mutta se keräsi silti perinteiseen tapaan runsaslukuisen kansainvälisen osallistujajoukon.

Häiriö- ja kriisitilanteisiin on varauduttava ennalta

Luotettavasti ja turvallisesti toimivat maksu- ja selvitysjärjestelmät ovat keskeisiä rahoitusjärjestelmän vakauden ja koko yhteiskunnan sujuvan toiminnan kannalta niin normaali- kuin kriisiaikoinakin.

Digitalisaatiokehityksen myötä myös [varautuminen erilaisiin kyberuhkiin on entistäkin tärkeämpää](#).

Viranomaiset pyrkivät osaltaan varmistamaan maksujärjestelmien luotettavuutta tekemällä yhteistyötä rahoitusalan toimijoiden kanssa. Toimivien varajärjestelyjen kehittäminen on merkittävä osa tätä työtä.

Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki jatkoi tiivistä yhteistyötä muiden rahoitusalan toimijoiden kanssa maksu- ja selvitysjärjestelmien varautumisvalmisteluissa.

Maksuneuvostossa luodattiin tulevaisuuden maksamisen ratkaisuja

[Maksuneuvosto](#) on vähittäismaksamista kehittävä kansallinen yhteistyöelin. Se kokoaa yhteen maksupalveluiden käyttäjät, tuottajat sekä relevantit viranomaiset.

Vuoden 2020 aikana maksuneuvostossa käsiteltiin muun muassa koronapandemian vaikutuksia maksamiseen, käteispalveluiden saatavuutta, pikamaksamisen edistämistä Suomessa sekä eri maksutapojen kustannus selvityksiä.

Keskusteluja käytiin myös Euroopan keskuspankin ja komission vähittäismaksustrategioista sekä meneillään olevista eurooppalaisista ja pohjoismaisista hankkeista, joita ovat muun muassa [European Payments Initiative \(EPI\)](#) sekä [P27-hanke](#).

Maksuneuvoston työtä suurelle yleisölle esittelevä perinteinen [Maksufoorumi](#) jouduttiin koronapandemian vuoksi perumaan vuonna 2020.

Yhteinen tunkeutumistestausmalli kehittää rahoitusalan kyberturvallisuutta

Rahoitussektorin palveluissa hyödynnetään laajasti digitalisaation luomia mahdollisuuksia. Samalla toimijat kuitenkin altistuvat kyberriskeille. Hyökkäys pankkiin tai maksujärjestelmään voisi suorien vaikutusten lisäksi aiheuttaa laajaa epäluottamusta rahoitusjärjestelmää kohtaan.

Parantaakseen suojautumistaan rahoitusalan yritykset voivat etsiä heikkouksia järjestelmistään koettelemalla niitä todellisten hyökkääjien menetelmin.

Suomen Pankki otti vuonna 2020 käyttöön yleiseurooppalaisen mallin, joka tukee testausta ja kehittää koko alan häiriönsietokykyä.

Varallisuutta käsittelevät järjestelmät kiinnostavat rikollisia

Rahoitussektorin palvelut perustuvat valtavaan määrään erilaisia järjestelmiä, jotka muodostavat verkoston esimerkiksi maksu- ja selvitysjärjestelmien tai rahoitusinstrumenteilla tapahtuvan kaupankäynnin kautta.

Rahaa ja muuta varallisuutta käsittelevät järjestelmät kiinnostavat myös rikollisia.

Yritykset voivat testata olemassa olevaa puolustuskykyään hyödyntämällä rikollisten käyttämiä hyökkäyskeinoja. Tuloksia voidaan hyödyntää yritysten oman suojautumisen kehittämisessä. Näissä niin kutsutuissa tunkeutumistesteissä yrityksen tilaama hyökkääjä pyrkii hallitusti pääsemään käsiksi yrityksen tuotantojärjestelmiin.

Euroopan keskuspankki julkaisi tunkeutumistestauksia ohjaavan [TIBER-EU-kehikon](#) toukokuussa 2018. Kehikko on tarkoitettu rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurien sekä pankkien ja muiden toimijoiden käyttöön. Lyhenne TIBER tulee englanninkielisistä sanoista Threat Intelligence-based Ethical Red Teaming.

Yhtenäinen malli auttaa kokonaiskuvan muodostamisessa

Tunkeutumistesteissä etsitään haavoittuvuuksia yksittäisen yrityksen tai muun organisaation järjestelmistä, prosesseista sekä ihmisten toimintatavoista. Samalla testataan yrityksen kykyä havaita hyökkäykset, vastata niihin ja toipua niistä.

Rahoitussektorin häiriönsietokyvyn kehittämiseksi tarvitaan yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Koko sektorin suojausaste paranee yksittäisten yritysten ja infrastruktuurien paremman suojausasteen ansiosta.

Sektorin yritysten sidonnaisuus toisiinsa sekä niiden muodostaman verkoston merkitys koko yhteiskunnan toiminnalle korostavat sitä, että kyberturvallisuus ei ole kilpailutekijä vaan kaikkien yhteinen etu.

TIBER-EU-kehikko toimii apuna myös viranomaisyhteistyössä silloin, kun useassa maassa toimivat finanssialan yritykset suorittavat testauksia.

Mihin kansallista soveltamisohjetta käytetään?

Yleiseurooppalainen TIBER-EU-kehikko asettaa raamit tunkeutumistestien tekemiselle. Kehikon käyttö varsinaisessa testaustoiminnassa pohjautuu kuitenkin eri maissa käyttöön otettuihin kansallisiin soveltamisohjeisiin.

Soveltamisohjeissa määritellään kansallisesti merkittävät testauksen osa-alueet, kuten testauksen suunnittelussa käytettävä uhkatieto, huomioon otettavat juridiset seikat ja testauksille tarjottava tuki.

TIBER-kehikon mukaisessa kansallisessa ohjeistuksessa käydään läpi testauksen suunnittelun ja toteutuksen vaiheet sekä eri vaiheissa tuotettavat dokumentit.

Suomen Pankki julkaisi [TIBER-FI-soveltamisohjeen](#) huhtikuussa 2020. Suomen soveltamisohjeen valmistelussa pyrittiin huomioimaan yritysten näkemykset. Soveltamisohjetta kehitetään edelleen saadun palautteen ja käytännön kokemusten perusteella.

TIBER-FI:n käyttö on alan yrityksille vapaaehtoista.

Suomen lisäksi TIBER-EU-kehikko on käytössä muun muassa Belgiassa, Hollannissa, Ruotsissa, Saksassa ja Tanskassa.

Mistä TIBER-FI koostuu?

Suomen soveltamisohjeen mukaisissa testauksissa käytettävä uhkakuva muodostetaan vuosittain päivitettävän uhkatietoraportin pohjalta.

Raportin tuottamisesta vastaa pohjoismainen Nordic Financial CERT -toimialajärjestö. Joulukuusta 2020 alkaen raportti kattaa kaikki Pohjoismaat.

Järjestelmiinsä kohdistuvaa TIBER-FI-testiä suorittavat organisaatiot saavat lisäksi käyttöönsä koosteen tunkeutumistestauksissa sovellettavasta Suomen lainsäädännöstä.

Testausten suunnittelua ja koordinointia varten Suomen Pankki tarjoaa testaaville organisaatioille mallin mukaiset testauspäällikön palvelut.

Tiedonvaihtoa ja yhteistyötä varten Suomen Pankki käynnisti vuoden 2020 aikana TIBER-FI-yhteistyöverkoston, jonka jäseninä on kyberturvallisuuden parissa työskenteleviä asiantuntijoita rahoitussektorin organisaatioista.

Aktiivinen vuosi TARGET-palveluissa

Suomen Pankki tuottaa pankeille sekä muille rahoitusalan toimijoille eurojärjestelmän yhteiset TARGET-maksu- ja selvitysjärjestelmäpalvelut. Vuosi 2020 oli työntäyteinen sekä palveluiden päivittäisessä toiminnassa että kehitystyössä.

TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän maksujen lukumäärä kasvaa yhä

[TARGET2-maksujärjestelmä](#) on Suomen Pankin ja eurojärjestelmän muiden keskuspankkien yhdessä omistama ja operoima reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä eli RTGS-järjestelmä.

Suomen Pankilla oli vuoden 2020 lopussa TARGET2-asiakkaana yhteensä 24 Suomessa ja Pohjoismaissa toimivaa luottolaitosta ja liitännäisjärjestelmää.

Vuonna 2020 TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmässä välitettiin maksuja päivittäin keskimäärin 2 570 ja niiden arvo oli keskimäärin 44 mrd. euroa päivässä.

Maksujen lukumäärä on viime vuosina noussut, ja myös vuonna 2020 kasvua oli edellisvuoteen verrattuna 25 %. Maksujen arvo sen sijaan pysyi ennallaan verrattuna vuoteen 2019.

Arvopaperiselvitys Suomessa siirtyy T2S:lle vuonna 2023

TARGET2-järjestelmän lisäksi Suomen Pankki tarjoaa [TARGET2-Securities-järjestelmässä](#) (T2S) pankeille keskuspankkirahatilejä arvopaperiselvitystä varten.

T2S on eurojärjestelmän rakentama arvopaperikaupan selvitysalusta, jossa kauppojen selvitys tapahtuu keskuspankkirahassa.

T2S-järjestelmässä selvitettyjen tapahtumien määrä kasvoi merkittävästi keväällä 2020 koronapandemian aiheuttaman markkinamyllerryksen vuoksi.

T2S-järjestelmään on liittynyt jo 21 eurooppalaista arvopaperikeskusta. Suomen markkinoilla sen merkitys kasvaa entisestään, kun Euroclear Finland liittyy siihen syksyllä 2023.

TIPS-osapuolten määrä kasvaa merkittävästi ensi vuonna

Eurojärjestelmän tarjoama [TARGET Instant Payment Settlement -pikamaksujärjestelmä](#) (TIPS) mahdollistaa pikamaksujen välittämisen keskuspankkirahassa jokaisena päivänä ja kaikkina vuorokaudenaikoina.

TIPS on ollut toiminnassa muutaman vuoden, mutta toistaiseksi siihen ei ole liittynyt suomalaisia pankkeja. Tilanne on kuitenkin muuttumassa Euroopan komission vähittäismaksustrategian ja [Euroopan keskuspankin \(EKP\) neuvoston heinäkuussa 2020 tekemien päätösten](#) myötä. Sen mukaan kaikkien pikasiirtoja tarjoavien TARGET2-pankkien sekä pikasiirtoja välittävien selvityskeskusten tulee olla tavoitettavissa TIPS-järjestelmän kautta vuoden 2021 loppuun mennessä.

Suomen Pankki on käynnistänyt maksujärjestelmäosapuoltensa kanssa toimet tavoitteen saavuttamiseksi.

Hankkeella varmistetaan pikasiirtojen täysi saavutettavuus koko euroalueella.

Maksu- ja selvitysjärjestelmissä esiintyi häiriöitä vuonna 2020

Koronapandemiavuosi 2020 oli operatiivisesti haastava ja edellytti Suomen Pankilta toimintojen uudelleen organisointia toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Koronapandemian aiheuttamista haasteista huolimatta eurojärjestelmän maksu- ja selvitysjärjestelmät ovat toimineet lähes normaalisti koko vuoden ajan.

Järjestelmissä oli vuoden aikana kuitenkin myös häiriötilanteita. Näistä merkittävin tapahtui lokakuussa 2020, kun TARGET2-järjestelmän toiminta pysähtyi teknisistä syistä kokonaan lähes kymmeneksi tunniksi.

EKP on käynnistänyt tapahtuneesta eurojärjestelmän sisäisten selvitysten lisäksi [ulkopuolisen tahon arvion](#), jonka tulosten on määrä valmistua keväällä 2021.

Koronapandemia vaikutti järjestelmähankkeiden aikatauluun

Suomen Pankki ja sen osapuolet ovat mukana eurojärjestelmän [T2-T2S-konsolidaatioprojektissa](#), jossa TARGET2- ja T2S-järjestelmät yhdistetään teknisesti samalle alustalle tavoitteena tuoda operatiivista ja taloudellista tehokkuutta järjestelmien ylläpitoon.

Nykyinen TARGET2-järjestelmä korvataan kokonaan uudella RTGS-järjestelmällä, joka vastaa markkinoiden kasvaneisiin vaatimuksiin ja tehostaa pankkien likviditeetin hallintaa. Samalla siirrytään käyttämään maksusanomissa uutta [ISO 20022 -sanomastandardia](#).

EKP:n neuvosto päätti heinäkuussa 2020 markkinoiden toiveesta siirtää uuden järjestelmän käyttöönottoa vuodella.

Syynä siirtoon olivat koronapandemian aiheuttamat haasteet sekä rahoitusalan kansainvälisiä sanomastandardeja hallinnoivan [SWIFT:n](#) päätös lykätä rajat ylittävien maksujen siirtymistä ISO20022-sanomastandardiin vuodella.

Uusi T2-maksujärjestelmä otetaan käyttöön marraskuussa 2022.

Eurojärjestelmän toisen merkittävän projektin eli yhteisen [ECMS-vakuushallintajärjestelmähankkeen](#) (Eurosystem Collateral Management System) tuotantoonottoa päätettiin niin ikään siirtää vuodella. Uusi tuotantoonottopäivä on marraskuussa 2023.

Näin varmistetaan, että järjestelmää käyttäville keskuspankeille, T2S-arvopaperikeskuksille ja pankeille jää riittävästi aikaa tarvittavalle testaukselle ja muulle valmistelutyölle konsolidaatioprojektin jälkeen.

Uusi ECMS-järjestelmä tulee aikanaan korvaamaan Suomen Pankin nykyisen oman vakuushallintajärjestelmän.

Aikataulumuutoksista huolimatta Suomen Pankki on vuoden 2020 aikana edistänyt projekteja aktiivisesti sekä eurojärjestelmässä että markkinaosapuoltensa kanssa.

Varallisuuden hallinta

- 119 Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hallinta
- 126 Vastuullinen sijoittaminen: hyvälle pohjalle rakennetaan edelläkävijyyttä
- 131 Suomen Pankin taloudellisten riskien hallinta

Varallisuuden hallinta

26.3.2021

Suomen Pankin sijoitustoiminnan tavoitteet ovat turvallisuus, likvidiys ja tuotto. Vastuullisuus on tärkeä osa salkunhoitoa: sijoituspäätöksiä määrittävät ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen, hallinnointitapoihin ja riskeihin liittyvät tekijät.

Valuuttavarannon hallussapito ja hoito kuuluvat Suomen Pankin lakisääteisiin tehtäviin. Suomen Pankilla on myös euromääräisiä sijoituksia.

Suomen Pankin varallisuuden hallinta turvaa rahoitusvarallisuuden arvon ja kyvyn tukea pankkijärjestelmän maksuvalmiutta tarvittaessa.

Sijoituksille ja sijoitustoiminnalle asetetut riskirajoitteet varmistavat, että rahoitusvarallisuus on sijoitettu turvallisesti.

Suomen Pankin vakavaraisuus riittää kattamaan tehtävien hoitamisesta aiheutuvat riskit.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu monipuolisista sijoituksista

Vuoden 2020 lopussa Suomen Pankin rahoitusvarallisuus oli noin 10 mrd. euroa. Se koostui kulta- ja valuuttavarannosta, euromääräisistä korkosijoituksista sekä osake- ja kiinteistö-sijoituksista.

Koronapandemian vuoksi tehtyjen toimien sekä valuutta- ja osakekursien muutosten seurauksena rahoitusvarallisuuden arvo laski vuoden aikana noin 1 mrd. eurolla.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden korkosijoituksia ohjaa pankin johtokunnassa vuosittain päätettävä sijoituspolitiikka. Yli puolet Suomen Pankin korkosijoitusvarallisuudesta on sijoitettu valtioiden velkakirjoihin ja keskuspankkitalletuksiin.

Korkosijoitusvarallisuuden lisäksi Suomen Pankki hallinnoi pitkäaikaista sijoitussalkkua, jonka sijoituksilla on muuhun rahoitusvarallisuuteen verrattuna korkeampi tuotto-odotus ja alhaisempi likviditeettivaatimus.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto vuonna 2020 oli 0,5 % eli 76 milj. euroa

Suomen Pankki kehittää vastuullista varallisuuden hallintaa aktiivisesti

Vastuullisuus on erottamaton osa Suomen Pankin varallisuuden hallintaa.

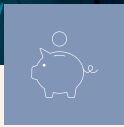
Yksinkertaisimmillaan vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapoihin liittyvien tekijöiden huomiointia sijoituspäätöksissä. Sen lisäksi vastuullisuus liittyy sijoitustoiminnan riskien hallintaan.

Suomen Pankki on allekirjoittanut YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

Suomen Pankin osake- ja kiinteistösijoitukset ovat ulkopuolisten varainhoitajien hallinnoimissa rahastoissa. Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki kehitti ulkoisten varainhoitajien vastuullisuustekijöiden seurantaan erillisen vastuullisuuskyselyn avulla.

Suomen Pankki on myös tehnyt ensimmäisiä salkun hiilijalanjälkilaskentoja ja skenaarioanalyysyjä selvittääkseen vastuullisuusseurannan nykytilaa, tunnistaa ilmaston liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia sekä rakentaakseen uusia ilmastotavoitteita.

Tavoitteena on saada ilmastotavoitteet osaksi vastuullisen sijoittamisen periaatteita vuoden 2021 aikana.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hallinta

Suomen Pankki toteuttaa osaltaan eurojärjestelmän yhteistä rahapolitiikkaa. Eurojärjestelmään kuulumisen tuo taseeseen omat erityispiirteensä. Suomen Pankilla on omaa rahoitusvarallisuutta taseen oman ja vieraan pääoman erien vastineena. Suomen Pankki hallinnoi ja sijoittaa tätä varallisuutta keskuspankkিতavoitteiden mukaisesti huomioiden sijoitustoiminnan riskit ja vastuullisuusnäkökohdat.

Valuuttavarannon hallussapito ja hoito kuuluvat Suomen Pankin lakisääteisiin tehtäviin. Toiminta eurojärjestelmän kansallisena keskuspankkina heijastuu sijoitustoiminnan konkreettisiin tavoitteisiin. Ne ovat turvallisuus, likvidiys ja tuotto.

Suomen Pankki huomioi valuutta- ja sijoitusvarallisuuteen liittyviä päätöksiä tehdessään eurojärjestelmän keskuspankkien nettorahoitusvaroja koskevan [ANFA-sopimuksen](#) (Agreement on Net Financial Assets).

Suomen Pankin valuuttavarannon koko on politiikkapäätös

Suomen Pankin valuuttavarannon koko on politiikkapäätös, joka perustuu varautumisperusteisiin näkökohtiin.

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien on tarvittaessa siirrettävä valuuttavarantoa Euroopan keskuspankille (EKP). Sen lisäksi Suomen Pankissa varaudutaan muun muassa maan ulkoista maksukykyä heikentäviin kriiseihin.

Valuuttavarannon hoidolla ja sijoitustoiminnalla on keskeinen rooli, kun Suomen Pankki huolehtii taloudellisesta valmiudestaan kohdata tulevaisuuden epävarmuuksia ja riskejä.

Osa kansantalouteen ja rahoitusjärjestelmään kohdistuvista riskeistä pystytään määrittämään etukäteen, mutta kuten historia on osoittanut, realisoituvat riskit ovat usein täysin odottamattomia ja vaikeasti ennakoitavissa.

Pitkäjänteinen ja koko taseen riskit huomioiva sijoituspolitiikka mahdollistaa vahvan taseen ylläpidon ja edistää Suomen Pankin tavoitetta tasaisesta voitonjaosta valtiolle.

Rahoitusvarallisuuden sisältö

Suomen Pankin johtokunta päättää pankin oman rahoitusvarallisuuden määrän ANFA-sopimuksen puitteissa keskuspankkitehtävien ja sijoituspoliittisten näkökohtien perusteella.

Vuoden 2020 lopussa Suomen Pankin rahoitusvarallisuus oli noin 10 mrd. euroa (taulukko 5). Se koostui suorista valuutta- ja euromääräisistä korkosijoituksista, osake- ja kiinteistörahastosijoituksista, kultavarannosta sekä Kansainvälisen valuuttarahaston erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä (SDR, Special Drawing Rights).

Rahoitusvarallisuutta pienennettiin vuoden aikana sijoituspoliittisista syistä noin 1 mrd. eurolla. Koronapandemian puhkeamisen takia Suomen Pankki aloitti maaliskuussa uudelleen suomalaisiin yritystodistuksiin sijoittamisen, mikä puolestaan kasvatti rahoitusvarallisuutta ostetun yritystodistusmäärän verran.

Näistä toimista sekä korkojen ja valuutta- ja osakekurssien muutoksista seurasi rahoitusvarallisuuden arvon lasku vuoden aikana noin 1 045 milj. eurolla.

Valuuttamääräiset korkosijoitukset koostuvat Yhdysvaltain dollareista (USD), Englannin punnista (GBP) sekä Japanin jeneistä (JPY). Ne muodostavat valuuttavarannon yhdessä Kansainvälisen valuuttarahaston erityisten nosto-oikeuksien eli SDR:ien kanssa.

Suomen Pankin johtokunta päättää kerran kolmessa vuodessa valuuttavarannon koosta. Tämänhetkiset tavoitetasot ovat Yhdysvaltain dollareille 5 mrd., Englannin punnille 650 milj. ja Japanin jenille 95 mrd. yksikköä kyseistä valuutaa.

Taulukko 5.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus	31.12.2020 <i>Milj. euroa</i>	31.12.2019 <i>Milj. euroa</i>
Kulta	2 434	2 135
Valuuttavaranto	6 261	6 694
SDR	574	494
USD-määräiset korkosijoitukset	4 200	4 641
GBP-määräiset korkosijoitukset	732	777
JPY-määräiset korkosijoitukset	754	782
EUR-korkosijoitukset	61	1 017
Osakesijoitukset	1 135	1 082
Kiinteistösijoitukset	119	127
Yhteensä	10 010	11 055

Lähde: Suomen Pankki.

Rahoitusvarallisuuden korkosijoitukset

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden korkosijoituksia ohjaa pankin johtokunnassa vuosittain päätettävä sijoituspolitiikka. Sijoituspolitiikka määrittelee Suomen Pankin sijoitustoiminnalle strategisen korkosijoitusten omaisuuslajikohtaisen jakauman. Lisäksi sijoituspolitiikka määrittää eri valuutoille korkoriskin tason. Sijoituspolitiikka luo strategisen markkinaperusteisen indeksin, johon toteutettavaa sijoitustoimintaa voidaan verrata.

Suomen Pankki voi sijoitustoiminnassaan poiketa strategisesta indeksistä ennalta asetettujen liikkumarajojen ja riskirajoitteiden mukaisesti.

Suomen Pankin korkosijoitusvarallisuus on sijoitettu valtioiden velkakirjoihin ja keskuspankkitalletuksiin (56,67 %), monikansallisten tai valtioliitännäisten liikkeeseenlaskijoiden velkakirjoihin (25,93 %), vakuudellisiin katettuihin velkakirjoihin (7,09 %), yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin (9,75 %) ja käteisinstrumentteihin (0,57 %). Kotimaiset yritystodistukset eivät ole mukana jakaumassa.

Sijoitusten alin hyväksyty luottoluokitus oli BBB lukuun ottamatta suomalaisia luottoluokittelemattomia yritystodistuksia, joiden luottokelpoisuuden Suomen Pankki arvioi taloudellisten tunnuslukujen avulla.

Korkosijoitusten korkoriskiä mittaava keskimääräinen duraatio oli vuoden 2020 lopussa 2,13 vuotta.

Koronapandemian puhkeamisen vuoksi talouden näkymät heikkenivät selvästi ja korot laskivat kaikilla päämarkkinoilla historiallisen alhaisiksi.

Korkojen lasku tuotti pääomavoittoja korkosijoituksista, joten alhaisista ja osin negatiivisista koroista huolimatta korkosijoitusvarallisuuden tuotot olivat vuonna 2020 positiivisia.

Suurimmat korkotuotot syntyivät Yhdysvaltain dollarin määräisistä korkosijoituksista, joista saatiin korkojen laskun ansiosta myös merkittäviä arvonnousuvoittoja.

Korkosijoitusvarallisuuden korkotuotto oli 213,3 milj. euroa vuonna 2020. Yhdysvaltain dollarin määräisten sijoitusten tuotot olivat 199,1 milj. euroa, euron 1,7 milj. euroa, Englannin punnan 13,0 milj. euroa ja Japanin jenin -0,4 milj. euroa.

Euron vahvistuminen suhteessa muihin päävaluuttoihin näkyi valuuttavarannon negatiivisena arvonneutosena.

Kokonaisuudessaan korkosijoitusvarallisuuden valuuttamääräisten erien arvo laski 455,9 milj. euroa. Yhdysvaltain dollari -osuuden muutos oli -367,3 milj. euroa, Englannin punta -osuuden -43,3 milj. euroa ja Japanin jeni -osuuden -45,3 milj. euroa.

Valuuttakurssiriski on Suomen Pankin valuuttamääräisen korkosijoitusvarallisuuden merkittävin riski. Valuuttavarannon suuruus on mitoitettu keskuspankkitehtävien edellyttämälle tasolle.

Valuuttavarannon arvonneutos on seurausta avoimesta valuuttakurssipositiosta, joka tukee keskuspankkitehtävien hyvää hoitoa.

Sijoitustoiminnan uudelleen käynnistäminen suomalaisilla yritystodistusmarkkinoilla

Normaalitilanteessa yritystodistusten liikkeeseenlasku on suomalaisille yrityksille luotettava tapa hoitaa kassatarpeitaan. Koronapandemia johti kuitenkin keväällä perinteisten sijoittajien osittaiseen poistumiseen Suomen yritystodistusmarkkinalta.

[Suomen Pankin johtokunta reagoi heikentyneeseen markkinatilanteeseen päättämällä 15.3.2020 aloittaa uudelleen sijoitukset yritystodistuksiin, yhteensä 500 milj. eurolla.](#)

Kyseessä ei ollut rahapoliittinen toimenpide, jolla olisi yritetty vaikuttaa inflaatioon, vaan toiminnan tavoitteena oli saada kohtuullisella lisäriskillä lisätuottoja sijoitusomaisuudelle ja samalla tukea kotimaisia yritystodistusmarkkinoita.

Markkinatarjonnan kasvun perusteella johtokunta päätti 19.3.2020 kasvattaa salkun enimmäiskoon 1 mrd. euroon.

Suomen Pankin riskikehikossa yrityksiä arvioidaan niiden julkisen luottoluokituksen ja luottoriskiin liittyvien taloudellisten tunnuslukujen avulla.

Luottoriskiin liittyvillä riskimittareilla kuvataan muun muassa liikkeeseenlaskijan velkaantuneisuusastetta, velanhoitokykyä sekä mallinnettua konkurssitodennäköisyyttä.

Vuoden aikana Suomen Pankki osti päätetyn riskikehikon mukaisesti sijoituskriteerit täyttävien, riittävän luottokelpoisten suomalaisten yritysten papereita. Suurimmat ostomäärät tehtiin ostojen aloittamista seuraavien viikkojen aikana, minkä jälkeen ostomäärät pienentyivät tasaisesti.

Suomen Pankkia rajoittavat säännökset julkisten liikkeeseenlaskijoiden velan ostamisesta. Tällä on ollut Suomen Pankin mahdollista ostouniversumia rajoittava vaikutus.

Pitkäaikainen sijoitustoiminta

Korkosijoitusvarallisuuden lisäksi Suomen Pankki hallinnoi pitkäaikaista sijoitussalkkua, jonka sijoituksilla on muuhun rahoitusvarallisuuteen verrattuna korkeampi tuotto-odotus ja alhaisempi likviditeettivaatimus.

Tämä omaisuuserä on luotu, jotta pankin pitkäaikaisia oman pääoman eriä voitaisiin sijoittaa tavallista keskuspankin korkosijoitusvarallisuutta parempituottoisiin omaisuuslajeihin. Lisäksi sijoitusten riski pienenee, jos varallisuus hajautetaan erilaisiin sijoituskohteisiin.

Vuonna 2020 pitkäaikainen sijoitustoiminta koostui osake- ja kiinteistösijoituksista, jotka toteutettiin epäsuorasti rahastojen kautta.

Osakesijoitukset on hajautettu kustannustehokkaasti sijoittamalla kehittyneiden markkinoiden maailmanindeksiä seuraaviin passiivisiin ETF-rahastoihin (Exchange Traded Funds).

Kiinteistösijoitukset on hajautettu useaan eurooppalaiseen rahastoon, joiden omistamat kiinteistöt sijaitsevat hyvillä paikoilla ja ovat siten helposti vuokrattavia. Se varmistaa sijoitusten tasaisen vuokratuoton.

Osakemarkkinat kehittyivät suotuisasti vuonna 2020 huolimatta koronapandemian keväällä aiheuttamasta selvästä osakekurssien laskusta.

Kiinteistörahastojen kehitys oli epäyhtenäisempi, sillä tietyt alat, kuten vähittäiskauppa- ja toimistosektori, olivat koronapandemian takia vaikeuksissa.

Rahoitusvarallisuuden tuotot ja riskit

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto vuonna 2020 oli 0,5 % eli 76 milj. euroa (taulukko 6). Korkosijoitussalkkujen tuottoa verrataan säännöllisesti keskuspankkitalvoitteiden mukaisiin strategisiin vertailuindekseihin. Vuonna 2020 korkosijoitukset tuottivat 0,11 % eli 6,4 milj. euroa enemmän kuin vertailuindeksit.

Osakesijoitusten tuotto oli 17,4 % eli 177 milj. euroa ja kiinteistösijoitusten tuotto –1,6 % eli –2 milj. euroa.

Taulukko 6.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden tuotto	2020		2019	
	%	Milj. euroa	%	Milj. euroa
Korkoa tuottavat sijoitukset	3,3	213	2,9	211
Valuuttojen arvonmuutos	–7,3	–587	1,9	142
Osakkeet	17,4	177	29	227
Kiinteistöt	–1,6	–2	11	12
Yhteensä ilman kultaa ja SDR:iä	–2,8	–198	7,3	592
Kulta	14,0	299	21	368
SDR:t	–4,3	–25	2,4	11
Yhteensä	0,5	76	9,3	971

Lähde: Suomen Pankki.

Rahoitusvarallisuuden markkinariski (value-at-risk 99 %, 1 pv) vaihteli 52 milj. eurosta 176 milj. euroon vuonna 2020 (kuvio 20).

Kuvio 20.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden markkinariskin VaR-luvut vuonna 2020*

*Päivän ajanjakso, 99 prosentin luottamustaso.

Lähde: Suomen Pankki.

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto-osuus

[Euroopan keskuspankilla \(EKP\) on oma valuuttavarantonsa](#), jonka hallinnointi on annettu eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien tehtäväksi [pääoma-avaimen mukaisin osuuksin](#).

Suomen Pankki hallinnoi osuutta Euroopan keskuspankin valuuttavarannosta yhdessä Viron keskuspankin kanssa.

EKP:n valuuttavarannon hallinnoinnissa korostuvat turvallisuus ja likvidiystavoitteet, sillä varannon keskeisenä tarkoituksena on taata riittävät resurssit eurojärjestelmän valuuttamarkkinatoimenpiteiden tarpeisiin.

Suomen ja Viron yhdistetyistä valuuttavaranto-osuuksista koostuvan Yhdysvaltain dollarin määräisen varanto-osuuden arvo oli vuoden 2020 lopussa 1 044 milj. euroa.

Lisätietoja EKP:n valuuttavarannon hoidosta on saatavilla [EKP:n vuosikertomuksesta](#).

Vastuullinen sijoittaminen: hyvälle pohjalle rakennetaan edelläkävijyyttä

Vastuullinen sijoittaminen on olennainen osa Suomen Pankin varallisuuden hoitoa. Suomen Pankin johtokunta hyväksyi joulukuussa sijoitustoimintaa ohjaavat julkiset vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki uudisti vastuullisen sijoittamisen toimintatapojansa.

Suomen Pankin sijoitustoiminta pähkinäkuoressa

Suomen Pankin sijoitustoiminnan tavoitteena on täyttää keskuspankille asetetut vaatimukset varallisuuden likvidiyydestä, turvallisuudesta ja tuotosta.

Sijoitustoiminnassaan Suomen Pankki turvaa rahoitusvarallisuutensa arvon sekä kykynsä tukea pankkijärjestelmän maksuvalmiutta tarvittaessa muun muassa valuuttavarannon avulla.

Suomen Pankki sijoittaa ja hallinnoi rahoitusvarallisuuttaan keskuspankkitalvoitteiden mukaisesti ottaen huomioon sijoitustoiminnan riskit ja sijoitustoimintaan liittyvät vastuullisuusnäkökohdat.

Suomen Pankin vastuullisuusnäkökohdat sijoittamisessa pohjautuvat yhtäältä tavoitteeseen vastata sijoitustoimintaa koskeviin vastuullisuusvaateisiin ja toisaalta tavoitteeseen hallita paremmin riskejä.

Vastuullisuus on osa Suomen Pankin salkunhoitoa

Suomen Pankin johtokunta hyväksyi joulukuussa 2020 sijoitustoimintaa ohjaavat julkiset [vastuullisen sijoittamisen periaatteet](#). Yksinkertaisimmillaan vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ESG- tekijöiden (environmental, social, governance) eli ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintotapoihin liittyvien tekijöiden huomiointia sijoituspäätöksissä.

Eri omaisuuslajeilla on erilaisia ominaispiirteitä. Kunkin sijoittajan tulee valita omaan sijoitusstrategiaansa ja -salkkuunsa soveltuvat lähestymistavat ja työkalut.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus koostuu pääosin sijoituksista valtioiden ja valtiosidonnaisten liikkeeseenlaskijoiden joukkovelkakirjalainoihin, katettuihin velkakirjoihin ja yrityslainoihin.

Lisäksi Suomen Pankki sijoittaa ulkoisten varainhoitajien kautta osakkeisiin ja kiinteistöihin.

Suomen Pankin vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat

Suomen Pankille tärkeimmät vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat ovat ESG-integrointi, teemasijoittaminen ja normipohjainen tarkastelu.

Kuvio 21.

Lähestymistavat vastuulliseen sijoittamiseen

Suomen Pankin salkunhoitajat integroivat ESG-tekijöitä mukaan salkunhoitoon ja sijoituspäätöksentekoon. Vastuullisuutta ei siten ole siirretty salkunhoidon ulkopuolisille asiantuntijoille tai palveluntarjoajille.

Suomen Pankki vaatii vastuullisuuden huomioimista myös ulkopuolisilta varainhoitajilta. Lisäksi se kiinnittää vastuullisuuteen huomiota sijoituksen aikana tehtävässä varainhoitajan ja rahaston seurannassa.

Teemasijoitukset ovat yksi Suomen Pankin vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista. Jotta sijoitus voidaan laskea osaksi kestävän kehityksen teemasijoituksia, on sillä oltava ulkopuolisen tahon antama varmennus.

Suomen Pankki edellyttää suorilta sijoituskohteiltaan kansainvälisten normien noudattamista. Suomen Pankki ei sijoita arvopapereihin, joiden liikkeeseenlaskijat eivät noudata esimerkiksi YK:n Global Compact -aloitteessa määriteltyjä vastuullisen yritystoiminnan periaatteita.

Suomen Pankki ei myöskään tee suoria sijoituksia yhtiöihin, jotka valmistavat kansainvälisissä sopimuksissa kiellettyjä aseita.

Päätökset liikkeeseenlaskijan poissulkemiseksi tekee Suomen Pankin sisäinen vastuullisen sijoittamisen työryhmä. Työryhmä raportoi johtokunnalle säännöllisesti sijoitussalkun vastuullisuudesta ja poissuljetuista liikkeeseenlaskijoista.

Ulkoisten varainhoitajien vastuullisuusseuranta kehittyi vuonna 2020

Suomen Pankin osake- ja kiinteistösijoitukset ovat ulkopuolisten varainhoitajien hallinnoimissa rahastoissa.

Näin ollen vastuullisuustyössä korostuvat varainhoitajien seuranta esimerkiksi omistaja-aktiivisuudessa, ympäristöraportoinnissa ja kansainvälisissä vertailuissa suoriutumisessa.

Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki kehitti ulkoisten varainhoitajien vastuullisuustekijöiden seurantaan erillisen vastuullisuuskyselyn avulla.

Lisäksi se laajensi normipohjaisesta tarkastelusta saatavan tiedon koskemaan valitsemiaan ulkoisia varainhoitotaloja ja oman sijoitustoiminnan arvopaperikaupan vastapuolia.

Ilmastotavoitteet kehitystyön kohteena

Suomen Pankki on tehnyt ensimmäisiä salkun hiilijalanjälkilaskentoja ja skenaarioanalyyskejä selvittääkseen nykytilaa, tunnistaakseen ilmastoon liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia sekä rakentaakseen uusia ilmastotavoitteita.

Tehtyjen laskentojen avulla Suomen Pankki on esimerkiksi selvittänyt suurimmat päästölähteet suorissa sijoituksissaan.

Tarkoituksena on saada ilmastotavoitteet osaksi vastuullisen sijoittamisen periaatteita vuoden 2021 aikana.

Noudatimme vastuullisen sijoittamisen periaatteita (PRI) sijoitus-toiminnassamme. Uudistimme omat vastuullisen sijoittamisen periaattemme.

Kansainvälinen ja kotimainen yhteistyö tukevat vastuullisten työtapojen vakiintumista

Suomen Pankki on allekirjoittanut YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen PRI-periaatteet (Principles for Responsible Investment).

Periaatteet allekirjoittaneet tahot sitoutuvat raportoimaan vastuullisen sijoittamisen toimistaan yhteisen raportointikehikon mukaisesti. Suomen Pankki käyttää raportointikokemuksiaan kehittääkseen vastuullisuuden huomiointia pankin varallisuuden hoidossa.

Periaatteiden allekirjoittamisen lisäksi Suomen Pankki on kansainvälisen NGFS-verkoston ja kotimaisen Finsif ry:n jäsen.

NGFS eli Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System on kansainvälinen keskuspankkien ja valvojien yhteistyöverkosto ja Finsif eli Finland's Sustainable Investment Forum puolestaan kotimainen vastuullisen sijoittamisen yhdistys. Molempien organisaatioiden tavoitteena on edistää vastuullista sijoittamista ja vastuullisuusteemojen huomioon ottamista.

Lisäksi Suomen Pankki on vuoden 2020 aikana toiminut aktiivisesti vastuullisen sijoittamisen kotimaisissa ja ulkomaisissa työryhmissä, osallistunut aiheeseen liittyvään keskusteluun ja kirjoittanut artikkeleja eri julkaisuihin.

Suomen Pankki on tutkinut kansainvälisiä TCFD-raportointisuosituksia. [TCFD eli Taskforce on Climate-related Financial Disclosure](#) on raportointikehikko, joka auttaa organisaatioita tuottamaan vertailukelpoista informaatiota ilmastonmuutokseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista.

TCFD-suositusten noudattamisesta kysytään myös edellä mainitussa YK:n vastuullisen sijoittamisen vuosittaisessa [PRI-raportointikehikossa](#).

Kaikki TCFD-suositukset eivät vielä ole vakiintuneet Suomen Pankin toimintaan ja raportointiin, mutta ne huomioidaan kehitystyössä.

[Aiheesta voi lukea lisää Eurojalous.fi -verkkosivuilta.](#)

Suomen Pankin taloudellisten riskien hallinta

Rahapolitiikan toimeenpano sekä rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaaminen ovat keskuspankin ydintehtäviä. Tehtävien toteuttaminen aiheuttaa taloudellisia riskejä, joihin Suomen Pankki varautuu huolehtimalla taseensa vahvuudesta. Vuonna 2020 rahapolitiikan riskit kasvoivat.

Riskejä syntyy sekä sijoitustoiminnassa että rahapolitiikan toteuttamisessa

Vuoden 2020 lopussa [Suomen Pankin rahoitusvarallisuus oli noin 10 mrd. euroa](#). Se koostui kulta- ja valuuttavarannosta, euromääräisistä korkosijoituksista sekä osake- ja kiinteistöisijoituksista.

Valuuttavarannon koko on mitoitettu keskuspankkitehtävien edellyttämälle tasolle.

Vuoden 2020 tammikuussa Suomen Pankki myi pois rahoitusvarallisuuteensa sisältyneet euromääräiset korkosijoitukset. Koronapandemian negatiivisten talousvaikutusten lieventämiseksi Suomen Pankki osti kotimaisia yritystodistuksia, mikä kasvatti uudelleen euromääräistä korkosijoitusvarallisuutta maaliskuusta alkaen.

Merkittävä osa Suomen Pankin varallisuudesta on velkakirjoja, jotka on ostettu rahapoliittisista syistä, sekä rahapolitiikan toimeenpanossa syntyneitä lainasaatavia pankeilta.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimet toteutetaan hajautetusti eri jäsenmaiden ja EKP:n kesken, ja niiden riskit ja tuotot jaetaan suurelta osin kansallisten keskuspankkien kesken.

Rahapoliittisten saatavien riski vastaa lähtökohtaisesti niin sanotun [pääoma-avaimen](#) mukaista osuutta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien rahapoliittisista kokonaissaatavista. Vuoden 2020 lopussa Suomen Pankin osuus oli 1,837 %. Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman valtionlainojen sekä pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP, pandemic emergency purchase programme) valtionlainojen aiheuttamat riskit kansalliset keskuspankit kantavat kuitenkin itse.

Eurojärjestelmän rahapoliittisten saatavien määrä kasvoi vuoden 2020 aikana noin 2 200 mrd. euroa ja oli vuoden lopussa noin 5 500 mrd. euroa. Kasvu johtui erityisesti pandemiaan liittyvässä osto-ohjelmassa toteutetuista velkakirjaostoista sekä kohdennetuissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa (TLTRO, targeted longer-term refinancing operations) myönnettyistä lainoista. Lisäksi vuonna 2019 uudelleen aloitetut omaisuuserien osto-ohjelman (APP, asset purchase programme) netto-ostot jatkuivat edelleen vuonna 2020 kasvattaen eurojärjestelmän rahapoliittisia saatavia.

Suomen Pankin osuus rahapoliittisista saatavista kasvoi noin 37 mrd. euroa ja oli vuoden lopussa noin 90 mrd. euroa. Rahapoliittisten saatavien kasvun vuoksi myös niihin liittyvät riskit kasvoivat vuoden aikana.

Taulukko 7.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja osuus rahapoliittisista saatavista	31.12.2020 Milj. euroa	31.12.2019 Milj. euroa
Rahoitusvarallisuus	10 010	11 055
Kulta	2 434	2 135
Valuuttavaranto	6 261	6 694
Euromääräiset korkosijoitukset	61	1 017
Osakesijoitukset	1 135	1 082
Kiinteistösijoitukset	119	127
Osuus rahapoliittisista saatavista	90 022	52 741
Rahoitusoperaatiot	32 939	11 395
Kohdennetut luotto-operaatiot ¹	32 423	11 169
Muut rahoitusoperaatiot ¹	515	225
Omaisuserien osto-ohjelman velkakirjat	43 842	40 524
Suomen valtiolainat ja valtiosidonnaiset lainat	29 822	28 630
Yhteiseurooppalaisten instituutioiden lainat ¹	4 580	4 110
Katetut lainat ¹	4 841	4 416
Yrityslainat ¹	4 600	3 368
Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman velkakirjat ²	12 747	-
Lopetetut ohjelmat	494	822
Arvopaperimarkkinaohjelma ¹	484	807
Katettujen lainojen osto-ohjelmat	10	15
Yhteensä	100 032	63 796

¹ Pääoma-avainosuus (1,837 % 1.2.2020 alkaen) kansallisten keskuspankkien yhteismäärästä.

² Pandemiaan liittyvän osto-ohjelman kohdalla taulukossa on esitetty Suomen Pankin taseessa oleva saatava.

Taulukossa 7 esitettyjen saatavien lisäksi Suomen Pankin taseessa oli 57 mrd. euron suuruinen eurojärjestelmän sisäinen saatava, joka koostui pääosin [Target2-erästä](#). [Suomen Pankin saatavien kokonaismäärä eli taseen loppusumma oli vuoden 2020 lopussa 156 mrd. euroa.](#)

Riskienhallintaa hajauttamalla

Suomen Pankin taloudelliset riskit muodostuvat markkina-, luotto- ja likviditeettiriskeistä. [Markkinariskit ovat esimerkiksi valuuttakurssien, korkojen ja osakehintojen epäsuotuisia muutoksia.](#)

Valuuttariski aiheuttaa eniten vaihtelua rahoitusvarallisuuden arvoon. Suomen Pankki hajauttaa riskiä sijoittamalla Yhdysvaltain dollareiden lisäksi Englannin puntaan ja Japanin jeniin. Kansainväliseltä valuuttarahastolta olevien saamisten kautta Suomen Pankin valuuttariski hajautuu myös Kiinan juaniin.

Neutraali sijoitusjakauma määritetään strategisen vertailuindeksin avulla. Se ohjaa sijoitustoiminnan korko- ja luottoriskin ottamista yhdessä hienojakoisen rajoitekehikon kanssa. Näin Suomen Pankki varmistaa sijoitustensa hyvän likviditeetin sekä riittävän hajautuksen omaisuuslajien, maiden, maturiteettien ja liikkeeseenlaskijoiden välillä. Sijoitukset painottuvat korkean luottokelpoisuuden velkakirjoihin.

Suomen Pankki sijoittaa osan rahoitusvarallisuudestaan kansainvälisille osake- ja kiinteistömarkkinoille. Sijoitukset tehdään rahastojen kautta, ja ne hajauttavat taseen muita riskejä.

Rahapolitiikan osto-ohjelmien toteuttamisessa keskuspankit noudattavat koko eurojärjestelmää koskevia vakuuksien ja vastapuolten kelpoisuusvaatimuksia sekä muita riskienhallintaan liittyviä linjauksia.

[Suomen Pankki hallinnoi rahoitusvarallisuuttaan vastuullisesti.](#) Pankki rajaa suoria korkosijoituksia vastuullisuuskriteerien avulla. Palveluntarjoajien vastuullisuus- ja luotettavuusarvioinnit korostuvat myös epäsuorassa sijoitustoiminnassa.

Rakenteellinen korkoriski

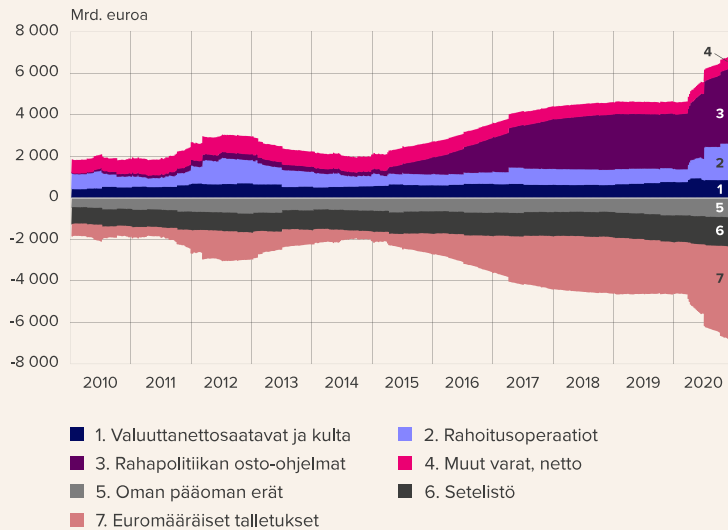
Eurojärjestelmä päättää talletuksille maksettavan korkotason rahapoliittisin perustein. Korkopäätös vaikuttaa välittömästi Suomen Pankin korkokustannuksiin. Rahapoliittiset saatavat ovat sen sijaan pääosin kiinteäkorkoisia. Täten talletuksille maksettavan koron nosto heikentää Suomen Pankin korkokatetta. Tämä ero taseen varojen ja velkojen korkosidonnaisuudessa aiheuttaa rakenteellisen korkoriskin Suomen Pankin taseeseen.

Osto-ohjelmilla ja luotto-operaatioilla luotu likviditeetti näkyy taseen vastattavaa-puolella keskuspankkitalletusten kasvuna. Taseen rakenteellinen korkoriski pienenee kiinteäkorkoisten rahapolitiikkasijoitusten eräntymisten myötä.

Osto-ohjelmiin liittyvien netto-ostojen jatkuessa rakenteellinen korkoriskiasema kasvaa. Myös erääntyvien velkakirjojen uudelleen sijoittaminen ylläpitää omalta osaltaan rakenteellista korkoriskiasemaa.

Kuvio 22.

Eurojärjestelmän tase-erien kehitys

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Neljännesvuosittaiset päivitykset taloudellisiin riskilukuihin ovat saatavilla suomenpankki.fi-sivuston [riskienhallinnan ja -valvonnan](#) sivulla.

Kokonaisriskiarvio: rahapolitiikan riskit kasvoivat

Rahapolitiikan riskit kasvoivat vuoden takaisista pääasiassa rahapoliittisten saatavien määrän sekä niihin liittyvän riskitason kasvun vuoksi. Kasvuun vaikuttivat etenkin rahapoliittiset elvytystoimet sekä yleisen taloustilanteen heikkeneminen. Samanaikaisesti rahoitusvarallisuuteen liittyvät riskit pienentyivät hieman.

Suomen Pankki mittaa taseen kokonaisriskejä vakiintuneita tilastollisia menetelmiä käyttäen. Riskiarviota täydentävät stressitestit, jotka kuvaavat mahdollisten mutta epätodennäköisten skenaarioiden aiheuttamia tappioita.

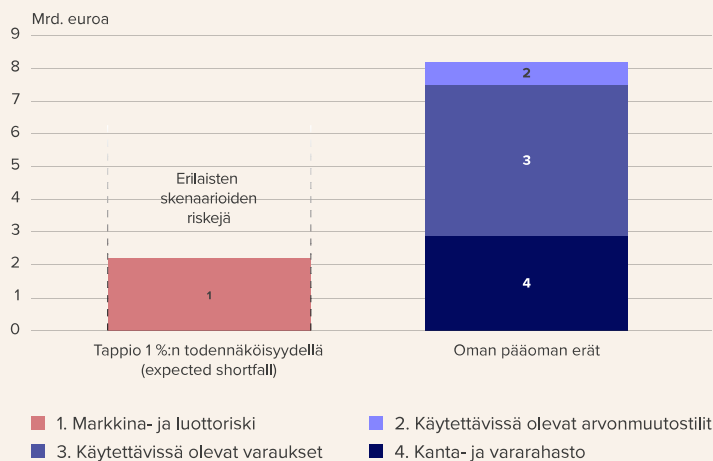
Rahapolitiikan luottoriskin arviointi perustuu Euroopan keskuspankin tuottamaan riskiraportointiin, jota kehitetään jatkuvasti eurojärjestelmän riskienhallintakomitean johdolla.

Suomen Pankki käyttää kokonaisriskiarviona seuraavan vuoden aikana 1 prosentin todennäköisyydellä tapahtuvaa tappiota (niin sanottu expected shortfall).

Vuoden 2020 lopussa kokonaisriskiarvio oli 2,2 mrd. euroa. Kokonaisriskiarvio ei sisällä kullan hintariskiä, koska kullan arvonmuutostili kattaa merkittävän arvon laskun. Kullan riskin huomioon ottaminen kasvattaa kokonaisriskiarvion 2,6 mrd. euroon.

Kuvio 23.

Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvonmuutostilejä

Lähde: Suomen Pankki.

Vuoden 2020 lopussa tappioihin oli käytettävissä arvonmuutostilejä 0,7 mrd. euroa ja varauksia 4,7 mrd. euroa. Kanta- ja vararahaston määrä oli 2,9 mrd. euroa (kuvio 23).

Riskipuskurit heikkenivät vuonna 2020 pääasiassa valuuttojen arvonmuutosten vuoksi.

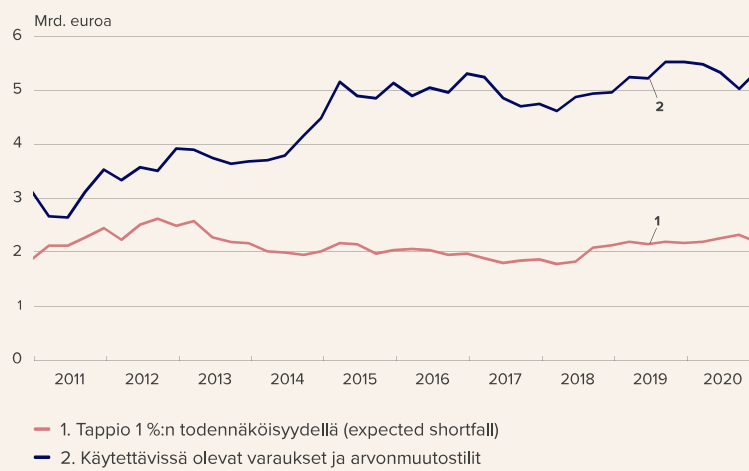
Suomen Pankin vakavaraisuus riittää kattamaan sen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat riskit (kuvio 24).

Huolehdimme vahvasta taseesta ja tilitimme Suomen valtiolle 100 miljoonaa euroa tuloksesta.

Kuvio 24.

Riskien ja riskipuskurien kehitys ilman kultaa ja kullan arvonmuutostiliä

Lähde: Suomen Pankki.

Vaikuttaminen ja yhteistyö

- 141 Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa vuonna 2020
- 145 Korona ajoi Suomen syvään taantumaan vuonna 2020
- 152 Suomen Pankin tutkimus vuonna 2020
- 156 Suomen Pankin kansainvälinen yhteistyö vuonna 2020
- 160 Korona lisäsi viestintätarpeita ja keskitti toimenpiteet verkkoon vuonna 2020

Vaikuttaminen ja yhteistyö

26.3.2021

Suomen Pankin vaikuttavuus perustuu asiantuntemukseen ja tutkimustoimintaan. Pankki osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja edistää talousosaamista Suomessa.

Suomen Pankin talouspoliittisten kannanottojen tavoitteita ovat viime kädessä hintavakaus, tasapainoinen talouskasvu ja rahoitusjärjestelmän vakaus.

Vuonna 2020 Suomen Pankin kannanotot kotimaiseen talouspolitiikkaan liittyivät pitkälti koronapandemian taloudellisiin vaikutuksiin.

Kannanotot korostivat tarvetta reagoida voimakkaasti akuuttiin kriisiin ja vahvistaa talouskehityksen pidemmän aikavälin näkymiä.

Koronapandemia kasvatti rakenteellisten uudistusten tarvetta

Koronapandemian alkaessa Suomen Pankki korosti, että talouspolitiikassa on tärkeää auttaa kotitalouksia ja yrityksiä selviämään kriisin vaikeimman vaiheen yli.

Euroopan keskuspankin rahapolitiikka tuki voimakkaasti talouskasvua, ja rahoitusjärjestelmä pystyi hoitamaan tehtävänsä ilman suuria ongelmia.

Euroalueen yhteisen rahapolitiikan lisäksi Suomen Pankki vahvisti suomalaisten rahoitusmarkkinoiden toimintaa kansallisin toimenpitein.

Ilman nopeita ja mittavia talouspolitiikan toimia pandemian aiheuttamat taloudelliset vauriot olisivat olleet huomattavasti suuremmat.

Koronapandemia on muistutus siitä, että hyvässä kunnossa oleva julkinen talous on korvaamaton suoja vaikeuksissa.

Koronapandemia vaikeutti ennusteiden tekemistä

Suomen talous supistui poikkeuksellisen paljon vuonna 2020. Talousennusteita hallitsivat koronapandemia ja sen aiheuttama poikkeuksellisen suuri epävarmuus.

Huhtikuussa julkaistiin poikkeuksellisesti kaksi vaihtoehtoista skenaariota Suomen talouden kehityksestä lähivuosina. Koronapandemian taloudelliset vaikutukset riippuvat siitä, miten nopeasti virus saadaan hallintaan niin Suomessa kuin muuallakin.

Joulukuun ennusteen mukaan Suomen talous toipuu, mutta hitaasti. Vaikka koronapandemian aiheuttama taantuma on jäänyt pelättyä pienemmäksi, se heikentää talouden kasvuedellytyksiä.

Suomen Pankki alkoi vuonna 2020 julkaista kokonaistaloudellisten ennusteiden lisäksi kaksi kertaa vuodessa väliennusteita, joissa julkaistaan BKT:tä, inflaatiota ja työllisyysastetta koskevat näkymät.

Suomen Pankin tutkimus tukena Euroopan keskuspankin strategian uudelleenarvioinnissa

Kansainvälinen yhteistyö on tärkeä osa Suomen Pankin toimintaa.

Suomen Pankki osallistuu kansainvälisten ja eurooppalaisten instituutioiden ja komiteoiden toimintaan ja tekee tiivistä yhteistyötä muiden maiden keskuspankkien kanssa.

Euroopan keskuspankki aloitti vuonna 2020 strategiansa uudelleenarvioinnin. Suomen Pankin tutkimus on ollut merkittävänä apuna strategiaa pohjustavassa arvioinnissa.

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa vuonna 2020

Suomen Pankin kannanotot kotimaiseen talouspolitiikkaan liittyivät vuoden 2020 aikana pitkälti koronapandemian taloudellisiin vaikutuksiin. Suomen Pankki korosti tarvetta sekä reagoida voimakkaasti ja nopeasti akuuttiin kriisiin että vahvistaa talouskehityksen ja julkisen talouden pidemmän aikavälin näkymiä.

Suomen Pankki analysoi vuonna 2020 aiempien vuosien tapaan talouden kehitystä ja osallistui kotimaiseen talouspoliittiseen keskusteluun.

Kannanotot keskittyvät ongelmien tunnistamiseen ja vaihtoehtojen arvointiin

Kotimaista talouspolitiikkaa koskevat kannanotot perustuvat Suomen Pankille laissa ja EU:n perussopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin ja itsenäiseen asemaan.

Ensisijainen tavoite on hintavakaus, ja muihin tavoitteisiin kuuluvat tasapainoinen talouskasvu ja rahoitusjärjestelmän vakaus. Keskeisiä edellytyksiä tavoitteiden saavuttamiseksi ovat julkisen talouden kestävyys ja kotimaisen kustannustason tasapainoinen kehitys.

Suomen Pankin kannanotot pohjautuvat asiantuntemukseen. Ne keskittyvät ongelmien tunnistamiseen ja toimintavaihtoehtojen vaikutusten arviointiin.

Talouspolitiikan perimmäisten tavoitteiden asettaminen ja päätösten tekeminen sen sijaan ovat vaaleilla valittujen edustajien tehtäviä.

Suomen Pankki perusti makrotalouden kriisiryhmän vuonna 2020

Maaliskuussa 2020 Suomen Pankin johtokunta asetti Suomen Pankin sisäisen työryhmän organisoimaan koronaviruksen makrotaloudellisia vaikutuksia ja niihin liittyvää talouspolitiikkaa koskevaa valmistelutyötä.

Ryhmä asetettiin toimimaan Suomen Pankin kotimaisen talouspoliittisen vaikuttamisen prosessin puitteissa.

Tämä makrotalouden kriisiryhmä sai tehtäväkseen vastata siitä, että Suomen Pankin johtokunnalla on käytössään ajantasaiset tiedot makrotalouden tilasta ja näkymistä COVID-19 -pandemian aikana koskien etenkin Suomen taloutta.

Lisäksi kriisiryhmälle annettiin vastuu valmistella arvioita tarvittavista talouspolitiikan toimista pandemian aiheuttaman kriisin hoidossa erityisesti kotimaan politiikan osalta.

Kotitalouksia ja yrityksiä on tuettava vaikeimman vaiheen yli

Kun koronapandemia levisi Euroopassa keväällä 2020, Suomen Pankki korosti, että ensi sijassa on pidettävä huolta ihmisten terveydestä. Pandemiaa torjuvat toimet ovat keskeisiä myös talouden kannalta.

Talouspolitiikassa tärkeää on auttaa kotitalouksia ja yrityksiä selviämään kriisin vaikeimman vaiheen yli. Näin torjutaan sekä välittömiä ongelmia että pidemmän aikavälin seurauksia.

Yritysten konkurssiaalto ja suurtyöttömyys olisivat talouden pidemmän aikavälin näkymien kannalta erityisen vahingollisia.

Koronapandemian levitessä julkinen valta tuki yrityksiä ja kotitalouksia taloudellisesti monin tavoin eri maissa, myös Suomessa. Keskuspankit sekä pankki- ja makrovakauserävalvojat ylläpitivät rahoituksen saatavuutta. Euroopan keskuspankin voimakkaasti kasvua tukeva rahapolitiikka tuki Suomessakin taloutta, ja rahoitusjärjestelmä pystyi hoitamaan tehtäväänsä ilman suuria ongelmia.

Euroalueen yhteisen rahapolitiikan lisäksi Suomen Pankki vahvisti suomalaisten rahoitusmarkkinoiden toimintaa kansallisin toimenpitein. Se osti kotimaisia yritystodistuksia sijoitustoiminnassaan ja teki helpotuksia keskuspankkirahoituksen vakuusvaatimuksiin.

Vuoden 2020 aikana moni suomalainen menetti työpaikkansa joko väliaikaisesti tai pysyvästi ja useiden yritysten toiminta oli suurissa vaikeuksissa.

Ilman nopeita ja mittavia talouspolitiikan toimia pandemian aiheuttamat taloudelliset vauriot olisivat olleet vielä huomattavasti suuremmat.

Keväällä 2020 Suomen Pankki toi esiin, että julkisen vallan tuen muodoissa ja julkisen talouden hoidossa tarvittiin erilaisia lähestymistapoja koronakriisiin eri vaiheissa.

Akuutin kriisin aikana julkisen velan kasvu oli seurausta välttämättömistä menoista. Suomen Pankki totesi myös, että julkisen talouden finanssipoliittista tukea taloudelle tarvittaisiin vielä akuutin kriisin jälkeenkkin.

Vahva julkinen talous auttaa kriisissä

Suomen Pankki korosti, että kun olosuhteet normalisoituvat, on aiempaakin suurempi tarve vahvistaa julkisen talouden puskureita.

Koronapandemia on muistutus siitä, että hyvässä kunnossa oleva julkinen talous on korvaamaton suoja, jos vaikeuksia syntyy.

Kriisin varjolla ei ole syytä tehdä sellaisia pysyviä julkisten menojen lisäyksiä, jotka entisestään syventävät muutenkin mittavaa kestävyysvajetta.

Vaikka Suomen talous selvinnee koronakriisistä paremmin kuin useimmat muut kehittyneet taloudet, ovat kriisin jälkeen edessä samat pidemmän aikavälin ongelmat kuin aiemminkin, nyt vain entistä pahempina.

Joulukuussa 2020 Suomen Pankin [arvio julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajesta](#) heikkeni entisestään, ja uusi arvio oli 5,5 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Koronapandemia kasvatti uudistusten tarvetta

Suomen Pankki korosti, että koronakriisi kasvatti entisestään tarvetta toteuttaa sellaisia rakenteellisia uudistuksia, jotka kohentavat työllisyyttä, julkisen talouden näkymiä ja työn tuottavuuden kasvun edellytyksiä.

Tuottavuuden kannalta suuri merkitys on tutkimus- ja kehitystyöllä sekä muilla tuotannollisilla investoinneilla. Julkinen valta voi kohentaa olosuhteita, joissa innovoidaan ja joissa otetaan käyttöön muualla syntyneitä innovaatioita. Innovaatiopolitiikan kokonaisuudessa osaamisen kehittämisellä on keskeinen rooli.

Suomen Pankki piti tärkeänä yhteisten eurooppalaisten ratkaisujen löytämistä koronakriisin hoitamisessa ja Euroopan tulevaisuuden näkymien vahvistamisessa.

Suomen talouden kannalta on suuri merkitys sillä, että tärkeimmän vientialueemme Euroopan unionin talous on vakaalla pohjalla.

EU:n elpymispaketti ja muut yhteiset ratkaisut parantavat mahdollisuuksia tukea Euroopan talouskasvua ja pidemmän aikavälin näkymiä.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen ja digitalouden vauhdittaminen edellyttävät merkittäviä investointeja ja uudistuksia, joiden toteutumista voidaan edesauttaa yhteisillä ratkaisuilla.

Työmarkkinoiden toiminnalla kriisissä on suuri merkitys

Suomen Pankki korosti työmarkkinoiden toiminnan merkitystä koronakriisin talousvaikutusten kannalta.

Kriisin alkuvaiheessa työmarkkinaosapuolet ottivat tärkeällä tavalla vastuuta tukemalla nopeutettuja lomautusmenettelyjä. Niiden avulla todennäköisesti estettiin yritysten ongelmia ja vältyttiin monilta irtisanomisilta.

Suomen Pankki alleviivasi tarvetta seurata työn hinnan muutoksia suhteessa muihin maihin ja suhteessa työn tuottavuuteen. Tämän kehityksen ennustamiseen ja arvioimiseen liittyi koronakriisin aikana suurta epävarmuutta.

Kriisin jälkeisen työllisyyskehityksen kannalta on tärkeää, ettei kustannuskilpailukyky oleellisesti heikkene.

Korona ajoi Suomen syvään taantumaan vuonna 2020

Suomen talous supistui poikkeuksellisen paljon vuonna 2020. Talousennusteita hallitsivat koronapandemia ja sen aiheuttama poikkeuksellinen suuri epävarmuus. Ennusteiden laatiminen on erityisen haasteellista, koska talouden taantuma ja siitä toipuminen ovat riippuvaisia epidemiatilanteen kehittymisestä. Epävarmuuden kuvaamiseksi Suomen Pankki julkaisi varsinaisen ennusteen lisäksi useita vaihtoehtoisia talouden kehityskulkuja.

Koronapandemia on aiheuttanut suurta epävarmuutta talouskehitykseen ja hallinnut niin Suomen talouden kuin koko eurojärjestelmän ennusteiden laadintaa. Talousennusteiden rooli on korostunut entisestään koronakriisin isettyä talouteen.

Rahapolitiikan valmistelu edellyttää talousennusteita

Rahapoliittiset toimenpiteet vaikuttavat inflaatioon ja muihin kansantalouden ilmiöihin usein viiveellä. Siksi rahapolitiikkaa varten tarvitaan kuva siitä kuukausien tai jopa vuosien kuluttua vallitsevasta talouden tilasta, johon nyt tehtävät päätökset vaikuttavat.

Euroalueen rahapolitiikan valmistelu ja sen vaikutusten arviointi edellyttää siis riippumatonta lähivuosien talouskehityksen analyysiä.

Suomen Pankki laatii ennusteita ensisijaisesti euroalueen yhteisen rahapolitiikan valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Suomen talouden ennuste laaditaan osana eurojärjestelmän ennustetta yhteistyössä Euroopan keskuspankin (EKP) ja muun eurojärjestelmän kanssa.

Kokonaistaloudelliseen ennusteeseen liittyvät keskeisesti myös julkisen talouden ennuste ja lyhyen aikavälin inflaatioennuste.

Suomen Pankki aloitti väliennusteiden laatimisen

Suomen Pankki alkoi vuonna 2020 julkaista kokonaistaloudellisten ennusteiden lisäksi väliennusteita kaksi kertaa vuodessa. Maalis- ja syyskuussa julkaistavat väliennusteet ovat suppeampia kuin eurojärjestelmässä laadittavat ennusteet.

Väliennusteessa julkaistaan BKT:tä, inflaatiota ja työllisyysastetta koskevat näkymät. Arvioiden pohjana käytetään EKP:sta saatavia oletuksia muun muassa Suomen vientimarkkinoiden kehityksestä ja koroista.

Maaliskuun väliennustetta sävytti korona

Maaliskuussa julkaistun väliennusteen mukaan Suomen talouden arvioitiin supistuvan vuoden 2020 aikana 1,5 prosentista 4 prosenttiin. Koronapandemian oletettiin jäävän lyhytaikaiseksi ja Suomen talouden alkavan toipua vuoden 2020 loppupuolella.

Suomen Pankki korosti, että pandemian vaikutukset talouteen riippuvat olennaisesti toteutettavien politiikkatoimien laajuudesta ja ripeydestä. Lisäksi ennusteraportissa varoitettiin työttömyyden ja konkurssien määrän voivan alkaa kasvaa, mikäli pandemia ja sen rajaamistoimet pitkittyvät.

Strategiana viruksen tukahduttaminen vai hidastaminen?

Koronakriisin pahennuttua kevään aikana Suomen Pankki julkaisi huhtikuussa poikkeuksellisesti kaksi vaihtoehtoista näkemystä eli skenaariota Suomen talouden kehityksestä lähivuosina. Skenaarioiden nimet tukahduttamisstrategia ja hidastamisstrategia viittaavat vaihtoehtoisin tapoihin hoitaa koronaepidemia.

Tukahduttamisstrategiassa tiukkojen rajoitustoimien oletettiin olevan voimassa kaksi kuukautta. Talous supistuisi jyrkästi, mutta toipuminen olisi nopeampaa.

Kaiken kaikkiaan taloudelliset tuotantotappiot, kuten konkurssit ja työttömyyden kasvu, jäisivät tässä skenaariossa pienemmiksi eikä pysyviä arpia talouteen jäisi lainkaan. BKT olisi tässä laskelmassa supistunut 5 % vuonna 2020 ja toipunut täysin jo vuonna 2021, jolloin sen kasvu ylittäisi 7 prosenttiin.

Hidastamisstrategiassa rajoitustoimia jouduttaisiin ylläpitämään lievempinä selvästi pidempään. Tuotannon tappiot olisivat tässä laskelmassa huomattavasti suuremmat.

Hidastamisstrategiassa talouteen jäisi myös pysyviä jälkiä eikä aikaisempaan tuotannon tasoon enää päästäisi. BKT supistuisi vuonna 2020 jopa 13 %. Palautuminen olisi hidasta ja työttömyys kasvaisi suureksi, jos konkurssit lisääntyisivät. BKT yltäisi vain 4 prosentin kasvuun vuonna 2021.

Suomen Pankki korosti laskelmiin sisältyvän epävarmuutta. Koronapandemian taloudelliset vaikutukset riippuvat siitä, miten nopeasti virus saadaan hallintaan ja milloin rajoitukset voidaan poistaa niin Suomessa kuin muuallakin.

Laskelmien valossa tukahduttamisstrategia näyttäisi kansantaloudelle selvästi vähemmän vahingolliselta kuin hidastamisstrategia.

Laskelmien mukaan talouden nopeaa toipumista pidettiin yhä mahdollisena, jos rajoitustoimet eivät olisi voimassa kovin pitkään ja jos yritysten konkurssiaalto ja suurtyöttömyys onnistutaan välttämään talouspoliittisin tukitoimin.

Koronan vaikutukset näkyivät taloustilastoissa vasta viipeellä

Koronan vaikutus alkoi näkyä toden teolla Suomessa eri indikaattoreissa vasta loppukeväästä, vientimarkkinoilla tosin hieman aikaisemmin.

Pandemia teki ilmeiseksi taloustilastojen laadinnan hitauden. Suomen Pankki alkoi seurata tarkasti eräitä tiheäjaksoisia indikaattoreita, kuten kuluttajien korttimaksamista ja maantiekuljetuksia koskevia tietoja.

Lähes kaikki indikaattorit viittasivat keväällä 2020 talouden erittäin jyrkkään supistumiseen.

Kesäkuun eurojärjestelmän ennuste viittasi yhä vahvemmin hitaaseen toipumiseen

Kesäkuun kokonaistaloudellisessa ennusteessa Suomen Pankki korosti, että Suomi toipuu talouden äkkijarrutuksesta vähitellen. Ennusteen mukaan talous supistuisi 7 % vuonna 2020. Toipuminen koronakriisistä olisi suhteellisen hidasta, ja talous kasvaisi 3 % vuosina 2021 ja 2022.

Kesäkuun ennusteessa oletettiin, että koronakriisin akuutti vaihe väistyy vuoden 2021 aikana, kun virukseen löydetään toimiva hoitomuoto. Talous alkaisi hitaasti toipua yksityisen kulutuksen johdolla, kun kotitaloudet uskaltaisivat jälleen kuluttaa ja työttömyys hellittäisi.

Suomen viennin arvioitiin kasvavan hitaasti, sillä poikkeuksellisen suuren epävarmuuden vallitessa yritykset investoivat vähän.

Koronapandemian ennustettiin vahingoittavan Suomen taloutta pysyvästi, koska kaikkien yritysten ei oletettu selviävän syvästä taantumasta. Myös osa työpaikkojen menetyksistä jäisi pysyviksi.

Kesäkuun ennusteeseen liittyvän poikkeuksellisen suuren epävarmuuden vuoksi julkaistiin myös kaksi vaihtoehtoista talouden kehityskulkua eli skenaariota.

Niiden mukaan talouden supistuminen voisi jäädä 5 prosenttiin tai syventyä jopa 11 prosenttiin riippuen siitä, miten epidemiatilanne Suomessa etenisi ja miten sitä onnistuttaisiin hallitsemaan. Talouden supistumisen ja siitä toipumisen korostettiin riippuvan paljon epidemian hallinnasta.

Syyskuun väliennusteessa talouden odotettiin toipuvan hitaasti

Talouden pahimmat taantumapelot eivät toteutuneet vuonna 2020, mutta toipuminen on hidasta. Suomen Pankin syyskuun ennusteessa arvioitiin, että BKT supistuu 4,7 % vuonna 2020.

Vuosina 2021 ja 2022 BKT kasvaisi 2–3 prosentin vauhtia. Vaikka taantuma näytti syyskuussa jäävän keväällä pelättyä pienemmäksi, se on silti syvä ja toipuminen on hidasta.

Väliennusteessa korostettiin, että työllisyys uhkaa heiketä pitkäksi aikaa ja viennin näkymiä synkistää maailmanlaajuinen taantuma. Koronan aiheuttama epävarmuus pysyy suurena niin maailmantaloudessa kuin kotimaassakin.

Suomen Pankki toi myös esiin, että ennakoitua heikomman kehityksen riski on edelleen suuri, etenkin jos ei onnistuta estämään viruksen leviämistä. Mitä pidempään tämä huoli on läsnä, sitä hauraampaa talouskasvu on.

Joulukuun ennusteen mukaan Suomen talous toipuu, mutta hitaasti

Joulukuun ennustetta tarkistettiin aikaisempaa paremmaksi ja talouden ennustettiin supistuvan 3,8 % vuonna 2020. Suomen Pankki toi esille, että talouden taantuma vuonna 2020 on jäämässä Suomessa pienemmäksi kuin muualla euroalueella, mutta talvi on vielä vaikea pandemian toisen aallon levitessä nopeasti.

Taloukasvu kiihtyy 2,2 prosenttiin vuonna 2021, kun koronaviruspandemia vähitellen väistyy rokotusten myötä. Kasvu vahvistuu 2,5 prosenttiin vuonna 2022.

Ennustejakson lopussa vuonna 2023 talous palaa hitaaseen 1,5 prosentin kasvuun. Tämä kuvastaa pitkän aikavälin vaimeita kasvuedellytyksiä, joihin vaikuttavat väestön ikääntyminen ja hidas tuottavuuden kasvu.

Taloukasvu on ennustevuosina yksityisen kulutuksen varassa. Kotitalouksien tulot kasvavat vakaasti, ja kuluttajien luottamus vahvistuu sitä mukaa, kun pandemian uhka väistyy.

Suomen ulkoisen toimintaympäristön toipuminen vie aikansa, ja erityisesti investoinnit Suomen vientimarkkinoilla jäävät selvästi jälkeen pandemiaa edeltäneistä arvioista.

Suomen vienti alkaa toipua asteittain vuoden 2020 romahduksen jälkeen, kun vientimarkkinat elpyvät. Nettovienti eli viennin ja tuonnin erotus ei kuitenkaan juurikaan tue kasvua ennustevuosina.

Myös yksityiset investoinnit jäävät lähivuosina heikoiksi, sillä epävarmuus talouskehityksestä on saanut yritykset Suomessakin lykkäämään tai perumaan tuotannollisia investointejaan.

Vaikka koronapandemian aiheuttama taantuma on jäänyt pelättyä pienemmäksi, se heikentää talouden kasvuedellytyksiä. Joulukuun ennusteessa työmarkkinoiden arvioitiin toipuvan koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista verkkaisesti. Myös inflaation arvioitiin olevan hidasta.

Joulukuun ennusteen pääviestit kiteyttää myös ennustejulkaisuun lisätty kuvio 25. Kuviossa esitetään tiivistettynä talouden toipumiseen vaikuttavia tekijöitä.

Kuvio 25.

Talouden toipuminen vie aikaa

Epävarmuus talouskehityksestä oli joulukuussa 2020 edelleen suurta, ja ennusteissa nostettiin esille sekä odotettua heikomman että odotettua paremman kehityksen riskejä.

Riskit liittyivät erityisesti siihen, miten pandemia saadaan hallintaan. Ennusteeseen liittyvää epävarmuutta arvioitiin kahden vaihtoehdoisen skenaarion avulla.

Hyvässä tapauksessa lääketieteellinen ratkaisu eli rokote koronavirukseen saadaan käyttöön ja jaettua tehokkaasti väestön keskuudessa jo vuoden 2021 alkupuolella. Siinä tapauksessa talouskasvu vauhdittuisi selvästi ennustettua enemmän.

Heikomman kehityksen skenaariossa ei ole poissuljettua, että talvella 2020–2021 epidemia laajenee ja kansalaisia joudutaan suojelemaan talouden laajalla sulkemisella.

Jos epidemia pitkittyisi, talous supistuisi vielä vuonna 2021.

Ennusteiden laadinnan ja seurannan tukena analyysejä Suomen taloudesta

Ennustejulkaisun tukena Suomen Pankki julkaisee säännöllisesti talouden suhdanneraporttia, joka kuvaa Suomen talouden viimeaikaista kehitystä.

Suomen Pankki tuotti vuonna 2020 myös ennustetyötä ja talouden seurantaan tukevia ajankohtaisia artikkeleita. Artikkeleiden aiheet liittyivät suurelta osin koronapandemian vaikutusten analysointiin.

Ennustejulkaisujen lisäksi Suomen Pankki välitti vuoden 2020 aikana Suomen taloutta koskevaa informaatiota aktiivisesti sekä eri tiedotusvälineille että sosiaaliseen mediaan.

Kiinnostus Suomen Pankin ennusteita kohtaan oli suurta. Ennusteet olivat vuoden aikana laajasti esillä sekä valtakunnallisissa tiedotusvälineissä että sosiaalisessa mediassa.

Merkittävä rooli taloustiedon jakamisessa ja näkyvyyden lisäämisessä vuonna 2020 oli myös monilla Suomen taloutta koskevilla esitelmillä, joita pidettiin kotimaisille ja ulkomaisille sidosryhmille.

Suomen Pankki hyödyntää kokonaistaloudellisten makroennusteiden laatimisessa dynaamista yleisen tasapainon mallia eli [Aino-mallia](#).

Aino-malli on talousteoriasta johdettu ja Suomen tilinpidon tiedoilla estimoitu niin sanottu stokastinen yleisen tasapainon malli, joka kuvaa Suomen kansantalouden toimintaa. Malli on matemaattiseen muotoon muunnettu ja tietokoneelle koodattu yhtälöiden ryhmä. Yhtälöt kuvaavat Suomen talouden keskeisten taloudellisten muuttujien välisiä riippuvuuksia.

Lisäksi Suomen Pankilla on käytössään useita niin sanottuja lyhyen aikavälin indikaattorimalleja, joiden avulla arvioidaan BKT:n lähineljännesten kehitystä.

Suomen Pankin tutkimus vuonna 2020

Euroopan keskuspankki aloitti vuonna 2020 strategiansa uudelleen arvioinnin. Suomen Pankin tutkimus on ollut merkittävänä apuna strategiaa pohjustavassa arvioinnissa. Myös vuonna 2020 alkanut pandemia vaikutti Suomen Pankin tutkimusteemoihin.

Vuonna 2020 Suomen Pankin tutkimuksia julkaistiin arvostetuissa tieteellisissä aikakausjulkaisuissa. Suomen Pankki järjesti myös useita kansainvälisiä tieteellisiä verkkotapahtumia.

Tutkimuksen painopisteitä vuonna 2020 olivat raha- ja makrovakauspoliitikka, makrotalous, nousevat taloudet ja pandemia

Suomen Pankin rahapolitiikka- ja tutkimusosasto osallistui aktiivisesti Euroopan keskuspankin vuonna 2020 alkaneeseen strategia-arvioon.

Eurojärjestelmän alaisten komiteoiden ja työryhmien kautta osasto tarjosi tutkimuksia strategia-arvion käyttöön ja tuotti analyyseja erilaisilla rahapolitiikkamalleilla. Pandemian nostamista talouspolitiikan kysymyksistä julkaistiin kirjallisuuskatsauksia ja analyyseja.

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksessa jatkettiin muun muassa analyysia Kiinan rahoitusjärjestelmän kasvavista riskeistä. Lisäksi kauppasodan ja pandemian vaikutuksia tutkittiin monesta näkökulmasta. Vuoden 2021 alusta yksikön nimi on Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos, mikä vastaa paremmin seurattavien talouksien luonnetta.

Suomen Pankin keskustelualoitteita vuonna 2020

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos ja tutkimusyksikkö julkaisivat yhteensä 45 keskustelualoitetta.

Tutkimusyksikön useissa keskustelualoitteissa käsiteltiin rahapolitiikan strategia-arvioon liittyviä kysymyksiä, joista seuraavassa kolme esimerkkiä:

1. **Maritta Paloviita, Markus Haavio, Pirkka Jalasjoki, Juha Kilponen ja Ilona Vänni** tutkivat EKP:n rahapoliittisten julkilausumien sävyjä tekstianalyysin avulla. Saatua tietoa käytettiin EKP:n rahapolitiikan tavoitteiden arviointiin julkaisussa [Reading between the lines - Using text analysis to estimate the loss function of the ECB](#).
2. **Francesco D'Acunto, Daniel Hoang, Maritta Paloviita ja Michael Weber** toteuttivat keväällä 2020 kyselytutkimuksen. Yhdistettynä suomalaisiin rekisteriaineistoihin se tuotti kansainvälisestäikin merkittävää uutta tietoa keskuspankin rahapoliittisen viestinnän tehokkuudesta. Tutkimuksen nimi oli [Effective Policy Communication: Targets versus Instruments](#).
3. Alhaisten korkojen olosuhteissa monia askarruttaa yrityssektorin uudistumiskyky. **Satu Nurmi, Juuso Vanhala ja Matti Virén** tarjosivat tästä uutta tietoa suomalaisella yritysaineistolla tehdyllä tutkimuksellaan [The life and death of zombies – evidence from government subsidies to firms](#).

Rahapolitiikkaan ja sen vaikutuksiin vain välillisesti liittyvistä tutkimuksista mainittakoon **Aino Silvon** ja **Fabio Veronan** esittelemä Suomen talouden makromallin uusi versio [The Aino 3.0 model](#). Sen avulla voidaan tarkastella asunto- ja rahoitusmarkkinoiden sekä makrotalouden vuorovaikutuksia, mikä mahdollistaa monipuolisen makrovakausta- ja rahapolitiikan analyysin.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen tutkimushankkeista moni keskittyi Kiinan rakennemuutoksiin sekä maan vaikutusvaltaan maailmantaloudessa. Osa tutkimushankkeista liittyi Suomen Pankin kansainvälisen talouden prosessiin.

Karlo Kauko arvioi kiinalaisten pankkien raportoivan todellista tilannetta parempia tietoja järjestämättömistä luotoistaan tutkimuksessa [The vanishing interest income of Chinese banks](#).

Risto Herrala ja **Fabrice Orlandi** osoittavat tutkimuksessaan [Win-Win? Assessing the global impact of the Chinese economy](#), että Kiinan talouskasvu on myös haitannut muiden maiden talouden kasvua. Kiinan nopea talouskasvu esimerkiksi nostaa raaka-aineiden hintoja, mikä puolestaan hidastaa monien maiden talouskehitystä.

Zuzana Fungáčová, Koen Schoors, Laura Solanko ja Laurent Weill näyttävät tutkimuksessaan [Political cycles and bank lending in Russia](#), että Venäjällä kaikki pankit, niin yksityiset kuin valtion omistamatkin, lisäävät lainanantoa ennen presidentinvaaleja.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen Policy Brief -sarjassa julkaistiin 14 selvitystä.

BoF Economics Review -julkaisuja vuonna 2020

Ajankohtaisiin talouspolitiikan ja talouden teemoihin keskittyvässä BoF Economics Review -sarjassa ilmestyi kahdeksan julkaisua.

Gene Ambrocion ja Mikael Juseliuksen tutkimus on nimeltään [Dealing with the costs of the COVID-19 pandemic – what are the fiscal options?](#) ja Juha Kilposen [Koronaviruskriisi leikkaa syvän loven Suomen talouteen](#). Niissä tarkastellaan pandemian vaikutuksia talouteen ja politiikkavaihtoehtoja niiden torjunnassa.

Gene Ambrocion tutkimus [European household and business expectations during COVID-19: Towards a v-shaped recovery in confidence?](#) tarkasteli kotitalouksien ja yritysten talousodotusten kehittymistä pandemian aikana Euroopan eri maissa.

Suomen Pankin tieteellisiä julkaisuja kansainvälisissä lehdissä

Suomen Pankin tutkimustoiminnan yhtenä keskeisenä tavoitteena on julkaista Suomen Pankissa tehtyjä tutkimusartikkeleita vertaisarviomenettelyä käyttävissä arvostetuissa kansainvälisissä tieteellisissä aikakauslehdissä.

Esimerkkejä vuonna 2020 julkaistuista tutkimuksista:

Nigel McClung tarkasteli tutkimuksessaan vakaan ja alhaisen inflaation edellytyksiä korkojen alarajan läheisyydessä. E-Stability vis-a-vis Determinacy in Regime-Switching Models julkaistiin *Journal of Economic Dynamics and Control* -lehdessä.

Eero Tölön tutkimus Predicting systemic financial crises with recurrent neural networks julkaistiin *Journal of Financial Stability* -lehdessä.

Zuzana Fungáčová, Paul-Olivier Kleinin ja Laurent Weillin Kiinan pankkisektorin tehostomuutta käsittelevä tutkimus Persistent and transient inefficiency: Explaining the low efficiency of Chinese big banks julkaistiin *China Economic Review* -lehdessä.

Suomen Pankin tutkimusten esittely pankin ulkopuolella

Suomen Pankin tutkimuksia esiteltiin vuonna 2020 eurojärjestelmän mallinnus- ja ennustetyöryhmissä sekä tutkimusverkostossa, Kansainvälisen järjestelypankin johtamassa työryhmässä, Pohjoismaiden keskuspankkien tutkimuspäälliköiden kokouksessa sekä lukuisissa muissa tilaisuuksissa Suomessa ja ulkomailla.

Suomenpankkilaiset julkaisivat kuusi blogia talouspoliittisen keskustelun kannalta keskeisellä [VoxEU-sivustolla](#).

Kansainvälisiä ja kotimaisia kokouksia

Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki järjesti ja oli mukana järjestämässä seuraavia tieteellisiä tapahtumia ajankohtaisista politiikkakysymyksistä:

Elokuussa järjestettiin tutkimustyöpaja [Workshop on Finance and Politics](#) yhteistyössä Strasbourgin yliopiston ja Fordham Universityn kanssa.

Osana European Finance Association vuosikokousta pidettiin Banking, Safe Assets, and Monetary Policy -teemaistunto elokuussa.

Osana keskuspankkien tutkimusverkoston (CEBRA) vuosikokousta oli Future of EMU: Developing Institutions and Reviewing Macroeconomic Policies -teemaistunto syyskuussa.

Vuosittainen tutkimustyöpaja yhdessä Euroopan talouspoliittisen tutkimusverkoston (CEPR) kanssa pidettiin aiheesta [Monetary Policy Tools and Their Impact on the Macroeconomy](#) syyskuussa.

Pääjohtaja **Olli Rehnin** isännöimä [The Bank of Finland Monetary Policy webinar: New Challenges to Monetary Policy Strategies](#) -tapahtuma toteutui 24.11.

Pohjoismaisten keskuspankkien tutkimuspäälliköiden kokous joulukuussa keskittyi pääosin pandemian talousvaikutuksia koskeviin teemoihin.

Konferenssi nimeltään [China and World Economy Under the Cloud of Trade Disputes: New Challenges](#) järjestettiin yhteistyössä City University of Hong Kongin ja Fordham Universityn kanssa marras- ja joulukuun vaihteessa.

Suomen Pankissa järjestettiin vuoden 2020 aikana myös lukuisia lyhyitä seminaareja, joissa pankin omat ja vierailevat tutkijat esittelivät tutkimuksiaan. Pandemian alettua seminaarit toteutuivat verkkotapahtumina.

Suomen Pankin kansainvälinen yhteistyö vuonna 2020

Kansainvälinen yhteistyö on tärkeä osa Suomen Pankin toimintaa. Suomen Pankki osallistuu kansainvälisten ja eurooppalaisten instituutioiden ja komiteoiden toimintaan ja tekee tiivistä yhteistyötä muiden maiden keskuspankkien kanssa.

Kuvio 26.

Eurojärjestelmä ja Euroopan keskuspankkijärjestelmä

EU:n toimielimet ja komiteat

Kansainväliset järjestöt

Pohjoismaiset keskuspankit

Suomen Pankki on arvostettu kansainvälinen vaikuttaja ja kumppani.

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankki on mukana lukuisissa Euroopan keskuspankin (EKP) ja muissa kansainvälisissä elimissä. [Kaikki tehtävät on katsottavissa Suomen Pankin -verkkosivustolla.](#)

Suomen Pankki vastaa Suomen suhteista Kansainväliseen valuuttarahastoon

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF (International Monetary Fund) on 190 jäsenmaasta koostuva järjestö. Sen tehtävänä on edistää kansainvälistä yhteistyötä, avointa ja sääntöihin perustuvaa ulkomaankauppaa, kestäväää talouskasvua ja rahoitusvakautta.

Suomen Pankin pääjohtaja **Olli Rehn** toimii Suomen edustajana IMF:n korkeimmassa päättävässä elimessä, hallintoneuvostossa.

Suomen Pankki vaikuttaa IMF:n toimintaan myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirissä, jota IMF:ssä edustaa maiden yhteinen johtokunnan jäsen. Vuonna 2020 tehtävässä aloitti **Mika Pösö**, jonka kolmivuotinen kausi jatkuu vuoteen 2022.

Politiikkakannat IMF:n johtokunnassa käsiteltäviin aiheisiin sovitaan vaalipiirin maiden kesken.

Vuosina 2020–2022 politiikkakantojen valmistelun vetovastuu on Suomella. Suomen Pankki ja valtiovarainministeriö valmistelevat politiikkakannat yhteistyössä.

Vaalipiirin toimintaa ohjaa Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea NBMFC (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee), jonka jäsenenä on Suomen Pankin varapääjohtaja **Marja Nykänen**.

Vuonna 2020 Kansainvälisen valuuttarahaston kokoukset jouduttiin järjestämään virtuaalisesti

Koronapandemian vuoksi myös IMF:n kevät- ja vuosikokousten yhteydessä järjestettävät kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (International Monetary and Financial Committee, IMFC) kokoukset pidettiin virtuaalisesti.

Keväällä Pohjoismaiden ja Baltian maiden IMFC-jäsenenä oli Suomen valtiovarainministeri **Katri Kulmuni** ja syksyllä Norjan valtiovarainministeri **Jan Tore Sanner**.

IMF:n kevät- ja vuosikokousten keskustelut keskittyivät pandemian aiheuttamaan globaaliin talouskriisiin sekä kansainvälisen yhteisön toimenpiteisiin kriisin vaikutusten vähentämiseksi.

IMF:n toimitusjohtaja **Kristalina Georgieva** korosti puheenvuoroissaan taloutta tukevien ja ketterien politiikkatoimien roolia luottamuksen palauttamisessa sekä köyhimpien maiden tukemista sekä muistutti valtioiden velkaongelmien syventymiseen liittyvistä riskeistä.

[Lue IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokousten tunnelmista pääjohtajan blogista.](#)

Suomen Pankki on mukana Euroopan unionin instituutioiden ja komiteoiden työssä

Suomen Pankki on mukana Euroopan unionin talous- ja rahoituskomiteassa (Economic and Financial Committee, EFC). Komitean tehtävänä on edistää jäsenmaiden talouspoliittista koordinaatiota ja osallistua unionin talous- ja rahoitusneuvosto Ecofinin työn valmisteluun.

Vuonna 2020 talous- ja rahoituskomitea piti 16 kokousta laajassa kokoonpanossa, jossa keskuspankit ovat mukana.

Komitea keskusteli muun muassa pandemian vaikutuksista talouteen ja rahoitusmarkkinoihin, eurooppalaisen rahoitusjärjestelmän tilasta, pankki- ja pääomamarkkinaunionin kehittämisestä, rahanpesun estämisestä, rahoitusmarkkinoiden innovaatioista sekä globaalin rahoitusarkkitehtuurin kehittämistarpeista. Lisäksi komitea valmisteli yhteisiä politiikkakantoja kansainvälisiä kokouksia varten.

Suomen Pankki osallistui vuonna 2020 EU:ssa myös useiden pankki- ja rahoitusjärjestelmän vakautta edistävien komiteoiden ja toimielinten työhön. Näistä keskeinen on Euroopan järjestelmäriskikomitea ESRB (European Systemic Risk Board), jonka hallintoneuvostossa Suomen Pankin pääjohtaja on jäsenenä.

Vuonna 2020 komitea käsitteli koronakriisin takia kasvaneita EU:n rahoitusvakauden riskejä ja haavoittuvuuksia sekä kiireellisiä makrovakaustoimenpiteitä kriisin aiheuttamissa poikkeusoloissa.

Suomen Pankin yhteistyössä Euroopan järjestelmäriskikomitean ja Hankenin ja Arcadan yhteisen RiskLab Finland -tutkimusryhmän kanssa järjestämä rahoitusmarkkinoiden systeemisten riskien analyysiin keskittyvä konferenssi jouduttiin pandemian vuoksi siirtämään ensi vuoteen.

Kansainvälinen järjestelypankki edistää keskuspankkien välistä yhteistyötä ja dialogia

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu Kansainvälisen järjestelypankin (Bank for International Settlements, BIS) säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajien tapaamisiin.

Tapaamisissa keskustellaan maailmantalouden ja rahoitusmarkkinoiden kehityksestä ja ajankohtaisista kysymyksistä sekä keskuspankkien toiminnan kannalta keskeisistä aiheista.

Vuonna 2020 tapaamiset järjestettiin virtuaalisesti. Teemat keskittyivät pitkälti koronakriisin talousvaikutuksiin, mutta pääjohtajat keskustelivat myös suurten tilastoaineistojen käytöstä ennustamisessa sekä rahoitusmarkkinoiden kyberturvallisuusriskeistä.

Suomen Pankki yhteistyössä muiden Pohjoismaiden keskuspankkien kanssa

Suomen Pankilla on tiiviit yhteydet muiden Pohjoismaiden keskuspankkeihin. Keskuspankkien pääjohtajat kokoontuvat vuosittain käsittelemään ajankohtaisia aiheita.

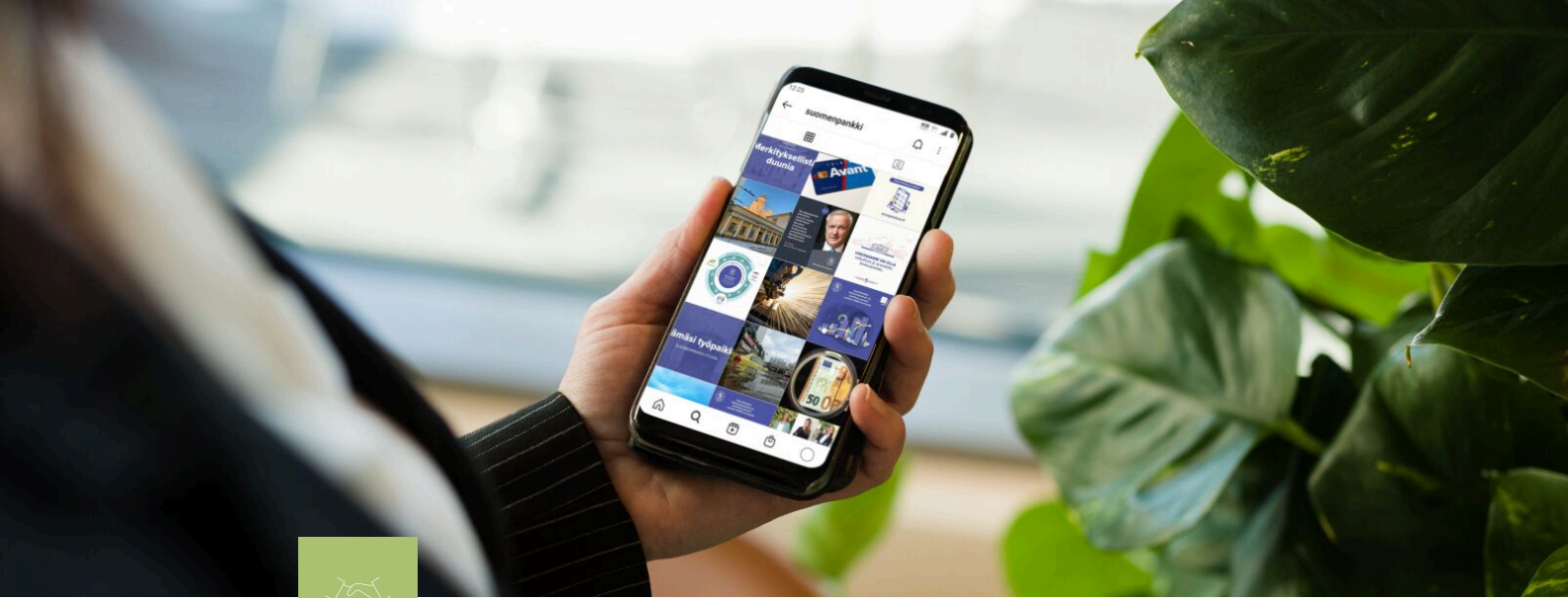
Perinteisen tapaamisen sijaan vuonna 2020 pääjohtajille ja varapääjohtajille järjestettiin virtuaalisia tapaamisia. Tilaisuuksissa keskusteltiin muun muassa maksujärjestelmä- ja rahanpesukysymyksistä, digitaalisesta keskuspankkirahasta, EKP:n strategiauudistuksesta, vastuullisesta sijoittamisesta sekä alhaisten korkojen vaikutuksista.

Vuonna 2020 Suomen Pankin ja muiden pohjoismaisten keskuspankkien asiantuntijoiden yhteistyötä edistettiin virtuaalisilla tapaamisilla, jotka kattoivat laaja-alaisesti eri osastojen toimintoja.

Koulutusyhteistyö Venäjän keskuspankin kanssa

Suomen Pankki on tehnyt pitkään koulutusyhteistyötä Venäjän keskuspankin kanssa.

Yhteistyömuotoina ovat olleet Venäjän keskuspankin asiantuntijoille järjestetyt koulutusvierailut Suomen Pankkiin ja joissakin tapauksissa myös Suomen Pankin asiantuntijoiden Venäjällä pitämät luennot. Vuonna 2020 pandemia esti näiden koulutustapahtumien järjestämisen.

Korona lisäsi viestintätarpeita ja keskitti toimenpiteet verkkoon vuonna 2020

Vuonna 2020 Suomen Pankki keskitti viestintätoimet, kuten tiedotustilaisuudet sekä sidosryhmä- ja kansalaistapaamiset, verkkoon. Sosiaalisen median rooli tiedonvälittäjänä korostui entisestään. Vuoden alussa aloitettu hanke talousosaamisen edistämiseksi eteni poikkeusoloista huolimatta hyvin. Sen tuloksena tehtiin ehdotus kansallisen talousosaamisen strategiaksi.

Alkuvuodesta 2020 alkanut koronaviruspandemia vaikutti merkittävästi myös Suomen Pankin viestintätoimiin.

Henkilöstön turvallisuus ja hyvinvointi sekä toiminnan jatkuvuus häiriö- ja poikkeustilanteissa ovat Suomen Pankille ensisijaisen tärkeitä. Niiden varmistamisessa viestintä oli keskeisessä roolissa. Keskuspankin koronapandemiaan liittyvistä toimista viestittiin muun muassa ylimääräisissä tiedotustilaisuuksissa ja julkaisuissa.

Suomen Pankki hyödynsi sisäisessä viestinnässään muun muassa Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistä intranetiä, sähköpostia ja tekstiviestejä. Johdon ja kriisitoimintaryhmän organisoimia tiedotustilaisuuksia järjestettiin henkilöstölle säännöllisesti.

Kesällä toteutetun henkilöstökyselyn mukaan Suomen Pankin sisäinen viestintä oli kevään koronatilanteessa avointa ja sitä oli riittävästi.

Poikkeusolojen aikana muun muassa yleisötilaisuudet ja seminaarit peruttiin tai siirrettiin verkkoon –koronapandemian vaikutukset korostuivat sisällöissä

Suomen Pankki on seurannut ja analysoinut koronakriisin vaikutuksia talouteen aktiivisesti alusta alkaen. Niistä on viestitty säännöllisesti tilaisuuksien, haastatteluiden ja puheenvuorojen sekä erilaisten verkkojulkaisujen muodossa.

Erityisen paljon Suomen Pankki viesti vuonna 2020 koronaan liittyvistä kansallisista ja eurojärjestelmän politiikkatoimista.

Suomen Pankin verkkosivuille tuotettiin osio, josta voi helposti seurata [koronapandemiaan liittyviä julkaisuja](#), kuten tiedotteita, puheita, uutisia ja blogikirjoituksia.

Pääverkkopalvelujen [suomenpankki.fi](#) ja [eurojatalous.fi](#) kävijämäärät kolminkertaistuivat vuoden 2020 aikana.

[Euro ja talous -tiedotustilaisuuksissa julkaistavia verkkojulkaisuja](#) tehtiin vuonna 2020 kuusi. Ennalta suunniteltujen julkaisujen lisäksi julkaistiin koronatoimiin ja markkinaoperaatioihin keskittyviä numeroita.

Suomenpankkilaiset osallistuivat aktiivisesti myös blogien tuottamiseen: vuoden 2020 aikana Suomen Pankin Euro & talous -sivustolla julkaistiin 68 blogikirjoitusta.

Verkkolähetyksinä toteutetut tilaisuudet mahdollistivat Suomen Pankin ajankohtaisten tapahtumien seuraamisen ajasta ja paikasta riippumatta. Valtakunnan mediat tukivat Suomen Pankin viestintää osallistumalla vuorovaikutteisesti Suomen Pankin järjestämiin tiedotustilaisuuksiin. Lähetyksiä näytettiin vuonna 2020 myös viittomakielellä tulkattuna.

Suomen Pankki kuuntelee ja keskustelee

Euroopan keskuspankki (EKP) käynnisti tammikuussa 2020 strategiansa uudelleenarvioinnin. Tavoitteena on varmistaa, että rahapolitiikan strategia vastaa tarkoitustaan nyt ja tulevaisuudessa.

Osana strategian uudelleenarviointia euromaiden keskuspankit järjestivät kuuntelutilaisuuksia, joissa haettiin kansalaisyhteiskunnan ja keskuspankkien muiden sidosryhmien näkemyksiä.

Suomen Pankki järjesti rahamuseon tiloissa syksyn 2020 aikana kolme [Suomen Pankki kuuntelee ja keskustelee -tapahtumaa](#), joihin kaikilla oli mahdollisuus osallistua seuraamalla verkkotilaisuuksia suorana tai myöhemmin tallenteina. Suorat lähetykset keräsivät yhteensä lähes 900 seuraajaa.

Suomen Pankin sosiaalisen median strategia uudistui

Suomen Pankki pyrkii olemaan aktiivinen sisällöntuottaja ja keskustelija myös sosiaalisessa mediassa. Suomen Pankin pääasiallinen tehtävä sosiaalisessa mediassa on jakaa tietoa ja olla läsnä.

[Suomen Pankki näkyy sosiaalisessa mediassa monikanavaisesti](#). Pääkanavassaan Twitterissä Suomen Pankki julkaisi vuoden 2020 aikana yli 800 twiittiä.

Suomen bruttokansantuotteen kasvua ennustava [Suomen Pankin robottiekonomisti](#) puolestaan twiittasi ennusteitaan vuoden 2020 aikana lähes sata kertaa.

Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki uusi somestrategiansa. Keskeisin uudistus oli tuottaa uudet ajantasaiset tavoitteet kullekin sosiaalisen median kanavalle. Jatkossa sisältöjä pyritään toteuttamaan aiempaa aktiivisemmin ja kohdennetummin.

Suomen Pankki uusi myös työnantajakuvaviestintäänsä. Se näkyy verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa muun muassa päivitettyinä työnantajailmeenä ja uratarinoina.

Suomenpankkilaisia kannustetaan ja tuetaan näkymään sosiaalisessa mediassa myös ammattiroolissaan. Esimerkiksi Twitterissä vaikuttaa jo kolmannes Suomen Pankin henkilöstöstä.

Laadimme ensimmäisen kansallisen talousosaamisen strategian Suomelle.

Suomeen ensimmäinen talousosaamisen strategia

Vuonna 2020 Suomen Pankki aloitti talousosaamisen edistämiseen liittyvän toiminnan koordinoinnin Suomessa.

Samalla Suomen Pankki käynnisti kansallisen talousosaamisen strategian valmistelun. Tästä sopivat tammikuussa 2020 Suomen Pankki, oikeusministeriö ja muut keskeiset viranomaiset.

Poikkeusolosuhteista huolimatta [talousosaamishanke](#) eteni tehdyn suunnitelman mukaisesti. Hanketyötä tehtiin tutkitun tiedon perusteella ja yhdessä monien eri toimijoiden kanssa.

Hankkeen etenemisestä viestittiin avoimesti ja säännöllisesti muun muassa blogissa, verkkotilaisuuksissa ja sosiaalisessa mediassa.

[Ehdotus Suomen ensimmäisestä kansallisen talousosaamisen strategiasta](#) valmistui vuoden 2020 lopulla. Työ sen käytäntöön viemiseksi jatkuu vuoden 2021 aikana.

Rahamuseo

Vuonna 2020 Suomen Pankin rahamuseon opastukset peruttiin ja museo suljettiin kuudeksi kuukaudeksi koronapandemien vuoksi. Kevään yleisötilaisuudet peruttiin kokonaan, ja loppukesästä lähtien tapahtumia toteutettiin verkkotilaisuuksina.

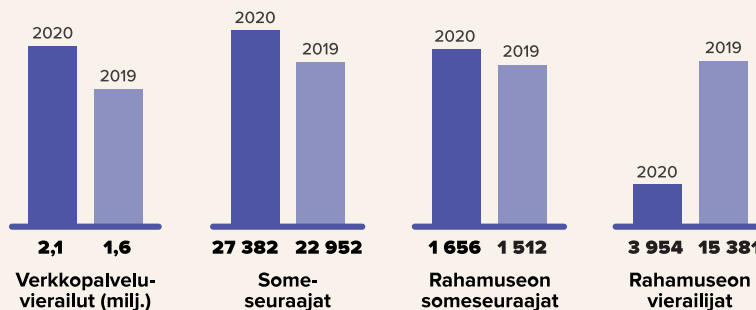
Syksyn ohjelmistokausi aloitettiin hybriditilaisuudella, joka oli **Antti Heinosen** jo viidennen seteliaiheisen tietokirjan julkistamistilaisuus.

Muutoin ohjelmiston aiheet liittyivät tiiviisti pandemiaan ja sen vaikutuksiin.

Museo päästiin avaamaan yleisölle syyskuussa, mutta joulukuussa se oli jälleen suljettava koronatilanteen huononnutta. Yleisö on kuitenkin löytänyt verkkotilaisuudet hyvin.

Kuvio 27.

Vuonna 2020 reilut kaksi miljoonaa ihmistä hyödynsi Suomen Pankin tietotarjontaa

Lähde: Suomen Pankki

Vastuullisuus Suomen Pankissa

Keskuspankin vastuullisuus lähtee sen ydintoiminnasta. Pankin toiminta-ajatus pohjautuu kestävän taloudellisen vakauden rakentamiseen ja sitä kautta ihmisten hyvinvoinnin edistämiseen.

Pankin tehtävänä on huolehtia osaltaan, että hintataso on vakaa, maksujärjestelmät turvallisia ja saavutettavia ja rahoitusjärjestelmä luotettava. Suomen Pankilla on roolinsa myös sosiaalisesti ja ekologisesti kestävän yhteiskunnan rakentamisessa.

Hoitamalla tehtävänsä tavoitteiden mukaisesti Suomen Pankki antaa parhaalla mahdollisella tavalla panoksensa suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Pankki on myös sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseen ydintoiminnassaan.

[Vastuullisuusohjelmassa](#) painottuvat kestävän kasvun ja hyvinvoinnin edistäminen, tiedon ja yhteistyön avulla vaikuttaminen sekä ilmatoriskien hallinta.

Suomen Pankki raportoi vastuullisuusohjelmansa tavoitteiden toteutumisesta vuosikertomuksessa ja henkilöstötilinpäätöksessä.

Vastuullisuusohjelman toimeenpanoa ohjaa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan yhteinen vastuullisuusverkosto. Se kokoontui vuonna 2020 neljännesvuosittain verkkoseminaareissa. Verkostossa on runsas 40 jäsentä, ja sen ohjausryhmää vetää johtokunnan varapuheenjohtaja Marja Nykänen. Seminaareissa käsiteltyjä teemoja olivat 1) Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan ilmastotyö, 2) kestävän kehityksen periaatteiden mukaiset työskentelytavat ja 3) mukaan ottava rahoitusjärjestelmä sekä talousosaamisen edistäminen.

Suomen Pankin vastuullisuus faktoina

Vastuullinen sijoittaminen pohjautuu vastuullisuustavoitteisiin ja riskienhallintaan

Vastuullinen sijoittaminen on olennainen osa Suomen Pankin varallisuuden hoitoa. Suomen Pankin johtokunta hyväksyi joulukuussa sijoitustoimintaa ohjaavat julkiset vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki uudisti vastuullisen sijoittamisen toimintatapoja.

[Lue lisää vastuullisesta sijoittamisesta](#)

Rahoitussektorin ilmatoriskien kartoittaminen etenee

Ilmastonmuutos aiheuttaa riskejä myös rahoitussektorille. Suomen Pankki osallistuu eri työryhmissä kansainväliseen yhteistyöhön, jossa kehitetään analyysimenetelmiä ja seurantaa riskien arvioimiseksi.

[Lue lisää ilmatoriskeihin varautumisesta](#)

Suomen Pankin taloudellisten riskien hallinta

Rahapolitiikan toimeenpano sekä rahoitusjärjestelmän vakauden ja toimivuuden turvaaminen ovat keskuspankin ydintehtäviä. Tehtävien toteuttaminen aiheuttaa taloudellisia riskejä, joihin Suomen Pankki varautuu huolehtimalla taseensa vahvuudesta. Vuonna 2020 rahapolitiikan riskit kasvoivat.

[Lue lisää taloudellisten riskien hallinnasta](#)

Koronapandemia vähensi Suomen Pankin päästöjä

Vuonna 2020 Suomen Pankin päästöjä vähensi erityisesti koronapandemian aiheuttama muutos työtapoihin ja matkustamiseen. Lisäksi päästöjä on vähennetty muuttamalla toimintatapoja ja uudistamalla teknologiaa. Suomen Pankki tekee laajaa yhteistyötä ilmastonmuutosta vastaan.

[Lue lisää Suomen Pankin oman toiminnan ympäristövastuusta](#)

Rahahuollon ympäristövaikutukset vuonna 2020: kuljetuskilometrit vähentyneet

Rahahuolto on eräs keskuspankkien operatiivisimpia tehtäviä, minkä vuoksi siitä seuraa myös päästöjä. Rahahuolto ei ole kuitenkaan koko kansantaloudessa erityisen merkittävä hiilidioksidipäästöjen lähde.

[Lue lisää rahahuollon ympäristövaikutuksista](#)

Henkilöstö: vahva asiantuntemus on vakauden valuuttaa

Vuosi 2020 oli haastava kaikille työnantajille ja työntekijöille koronapandemian vuoksi. Pitkittyneen pandemian aikana Suomen Pankki tuki henkilöstönsä kriisinkestävyttä monin eri tavoin. Vuoden 2020 aikana Suomen Pankki myös uudisti työnantajailmettään ja laati työnantajan arvolupauksen.

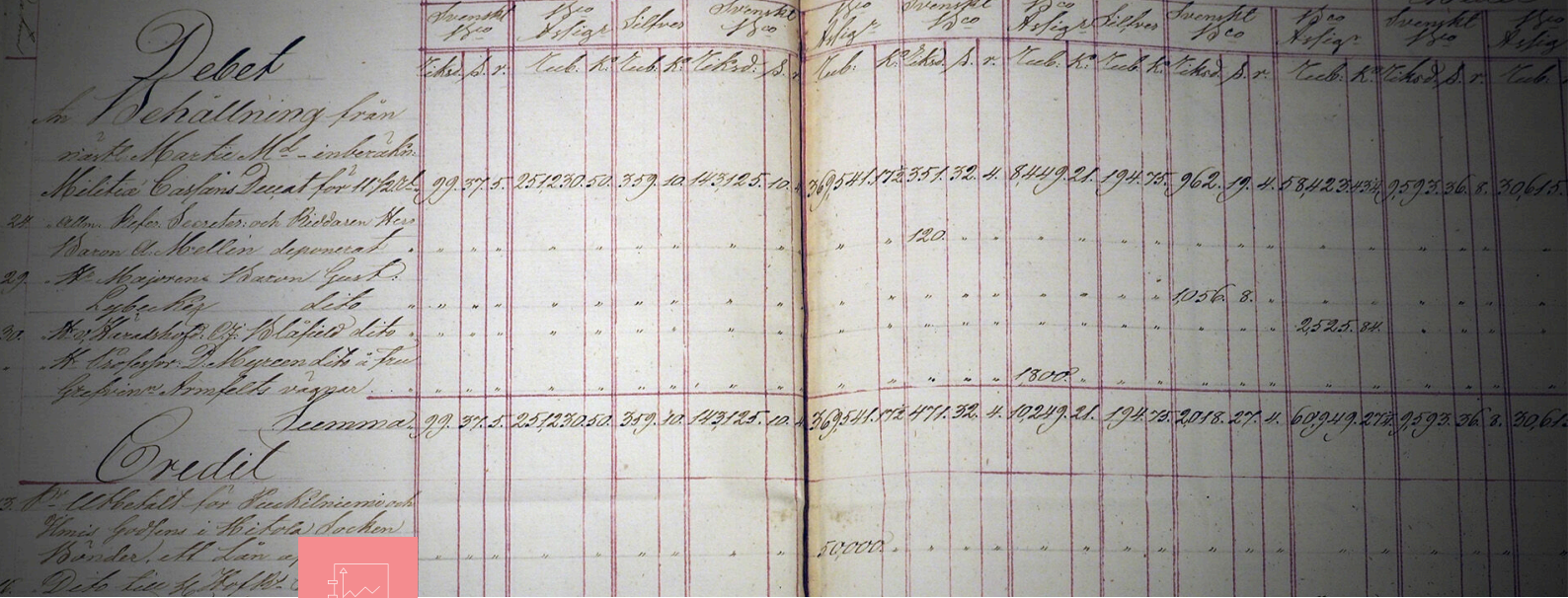
[Lue lisää Suomen Pankin sosiaalisesta vastuusta](#)

Suomeen ensimmäinen talousosaamisen strategia

Vuoden alussa aloitettu hanke talousosaamisen edistämiseksi eteni poikkeusoloista huolimatta hyvin. Sen tuloksena tehtiin ehdotus kansallisen talousosaamisen strategiaksi.

Ehdotus tähtää siihen, että suomalaiset ovat maailman parhaita talousosaajia vuonna 2030. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni ymmärtää talousosaamisen tärkeyden omassa elämässään ja pystyy tekemään taloudenpitonsa kannalta hyviä päätöksiä.

[Lue lisää Suomen Pankin työstä talousosaamisen kehittämiseksi](#)

Tase

31.12.2020

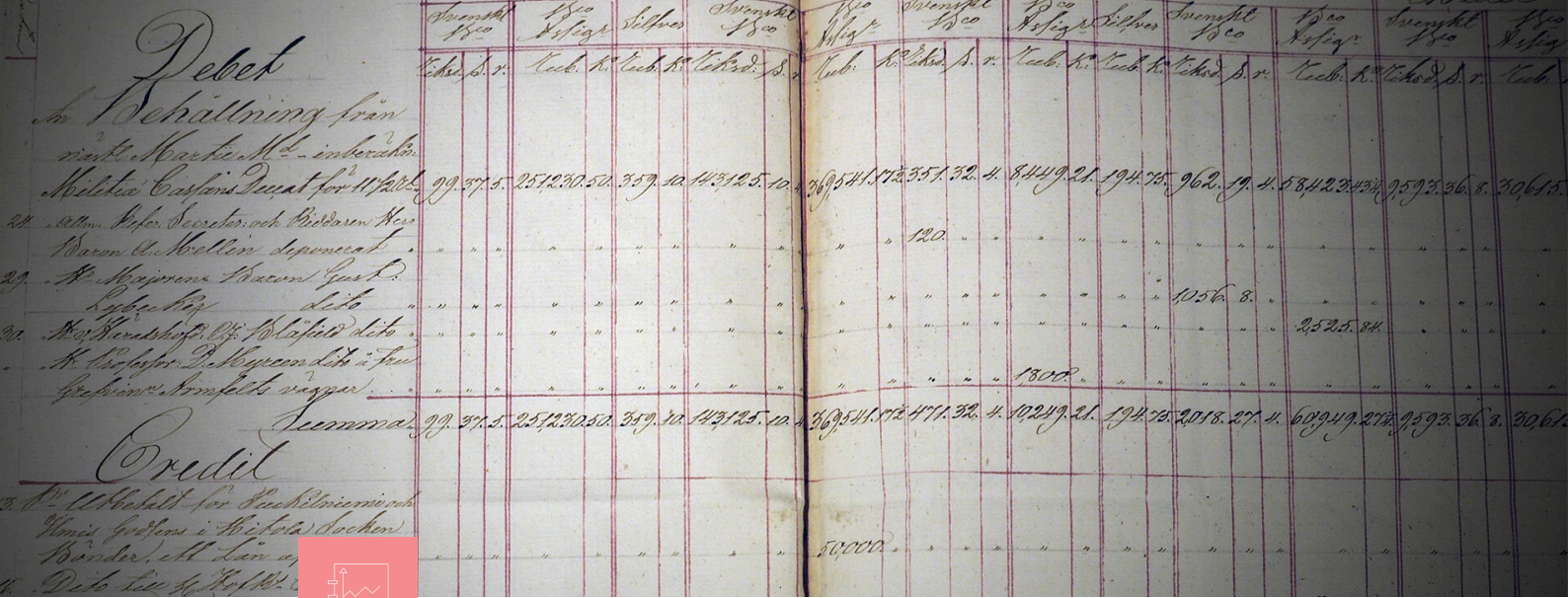
Milj. euroa		31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA			
1	Kulta ja kultasaamiset	2 434	2 135
2	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	8 461	7 932
	Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)	1 973	1 961
	Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset	6 488	5 971
3	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	295	325
4	Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	–	227
5	Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	21 779	4 648
6	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	0	1
7	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	65 657	47 789
	Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit	65 477	45 946
	Muut arvopaperit	180	1 843

Milj. euroa		31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA			
8	Eurojärjestelmän sisäiset saamiset	56 871	62 604
	Osuudet EKP:ssä	165	159
	Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset	741	736
	Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	6 872	4 908
	Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	49 093	56 800
9	Muut saamiset	625	591
	Euroalueen metallirahat	45	33
	Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus	101	111
	Muu vaihto-omaisuus	35	36
	Muut	445	411
	Yhteensä	156 121	126 250

Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Milj. euroa		31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA			
1	Liikkeessä olevat setelit	24 243	21 712
2	Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	110 864	90 403
	Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	89 190	65 127
	Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)	21 674	25 276
3	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	–	1
4	Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	5 608	158
5	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	2 743	1 376
6	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	–	–

Miij. euroa		31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA			
7	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	–	–
8	IMF:n myöntämien erityisten nosto-oikeuksien vastaerä	1 402	1 468
9	Eurojärjestelmän sisäiset velat	–	–
10	Muut velat	133	47
11	Arvonmuutostilit	2 876	3 268
12	Varaukset	5 237	4 757
13	Oma pääoma ja rahastot	2 873	2 741
	Kantarahasto	841	841
	Vararahasto	2 032	1 900
14	Tilikauden voitto	142	320
Yhteensä		156 121	126 250

Tuloslaskelma

31.12.2020

Milj. euroa		1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
1	Korkotuotot	857	797
2	Korkokulut	-126	-41
3	KORKOKATE	731	755
4	Valuuttakurssierot	36	3
5	Arvopapereiden hintaerot	311	26
6	Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot	-16	-3
7	Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos	-331	-24
	RAHOITUSKATE	731	757
8	Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista	-4	-4
9	Rahoitustulon netto-osuus	-397	-292
10	Osuus EKP:n voitosta	17	7
11	Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista	23	29
	KESKUSPANKKIERIEN KATE	371	497
12	Muut tuotot	46	42
	Toimintakulut	-118	-114

Mijj. euroa		1.1.–31.12.2020	1.1.–31.12.2019
13	Henkilöstökulut	-57	-54
14	Eläkerahastomaksu	-10	-10
15	Hallinnolliset kulut	-33	-35
16	Poistot käyttöomaisuudesta	-9	-9
17	Setelien hankintakulut	-9	-6
18	Muut kulut	-0	-0
	TOIMINNALLINEN TULOS	299	425
	Eläkerahaston tulos	–	–
19	Eläkerahaston tuotot	31	30
20	Eläkerahaston kulut	-31	-30
21	Varausten muutos	-157	-105
22	TILIKAUDEN TULOS	142	320

Valuutta	31.12.2020	31.12.2019
Yhdysvaltain dollari	1,2271	1,1234
Japanin jeni	126,4900	121,9400
Ruotsin kruunu	10,0343	10,4468
Sveitsin frangi	1,0802	1,0854
Englannin punta	0,8990	0,8508
Kanadan dollari	1,5633	1,4598
Eryiiset nosto-oikeudet (SDR)	0,8485	0,8104
Kulta	1 543,8840	1 354,1040

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Joukkovelkakirjalainojen hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan niiden juoksuajalle. Joukkovelkakirjalainojen hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvomuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvomuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myyty arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät joukkovelkakirjalainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

Muut kuin rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohtaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2020 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2020.

Jälkimarkkinakelpoiset sijoitusrahastot arvostetaan markkinahintaan nettoperusteisesti (rahastokohtaisesti) eikä niiden sisältämien omaisuuserien perusteella, mutta edellytetään, että ne täyttävät tietyt ennalta määritetyt kriteerit, jotka liittyvät lähinnä Suomen Pankin vaikutusvaltaan rahaston päivittäisessä toiminnassa, rahaston oikeudelliseen asemaan ja sijoituksen kehityksen arviointiin. Eri jälkimarkkinakelpoisten sijoitusrahastojen arvostustuloksia ei nettouteta keskenään.

Kiinteistörahastot arvostetaan viimeisimmän saatavilla olevan hinnan mukaan ja hinnan oikeellisuutta tarkastellaan vielä tilinpäätöksen jälkeen tammikuussa, jolloin rahastot toimittavat tilinpäätöspäivän hinnat.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensierro suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensierro suoritetaan TARGET2-järjestelmässä.¹⁾ Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden.

TARGET2-järjestelmään liittyvät EKP:hen kohdistuvat Suomen Pankin saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)” tai ”Muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuudet EKP:ssä”. Tähän tase-erään sisältyvät i) kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n merkitystä pääomasta, ii) nettomäärät, jotka kansalliset keskuspankit ovat maksaneet, koska niiden osuudet EKP:n oman pääoman arvosta²⁾ ovat suurentuneet kaikkien EKP:n pääoman jakoperusteen aiempien tarkistusten vuoksi, ja iii) EKPJ:n perussäännön artiklan 48.2 mukaiset osuudet sellaisten jäsenvaltioiden keskuspankeilta, joita koskeva poikkeus on kumottu.

Eurojärjestelmään liittymisen yhteydessä Suomen Pankki siirsi valuuttavarantoja EKP:lle. Siirrosta syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset.”

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- tietokoneet, niihin liittyvät laitteet ja ohjelmistot sekä autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja euroalueen kansalliset keskuspankit, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.³⁾ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.⁴⁾ EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset⁵⁾ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset/-velat”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta.

7. EKP:n ennakovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo, joka kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo a) arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (SMP), b) kolmannen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (CBPP3), c) omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osto-ohjelman (ABSPP), d) julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelman (PSPP) ja e) pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP) mukaisesti ostetuista arvopapereista jaetaan tilikautta seuraavan vuoden tammikuussa ennakovoitonjakona, ellei EKP:n neuvosto muuta päätä.⁶⁾ Tulo jaetaan kokonaisuudessaan, mikäli se ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta tai EKP:n neuvosto ei päätä, että tulo siirretään kokonaan tai osittain taloudellisten riskien varalta tehtävään varaukseen.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että euroseteleiden liikkeeseenlaskuun ja käsittelyyn liittyvät kulut vähennetään liikkeessä olevista euroseteleistä saaduista tuotoista, jotka jaetaan tammikuussa ennakovoitonjakona. Kansallisille keskuspankeille jaettu määrä ilmoitetaan tuloslaskelman erässä ”Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista”.

8. Eläkerahasto

Suomen Pankin eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseeseen ja sille laaditaan erillinen vuosikertomus.

Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonkorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonkorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

9. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen. Tilinpäätöksessä voidaan tehdä myös pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

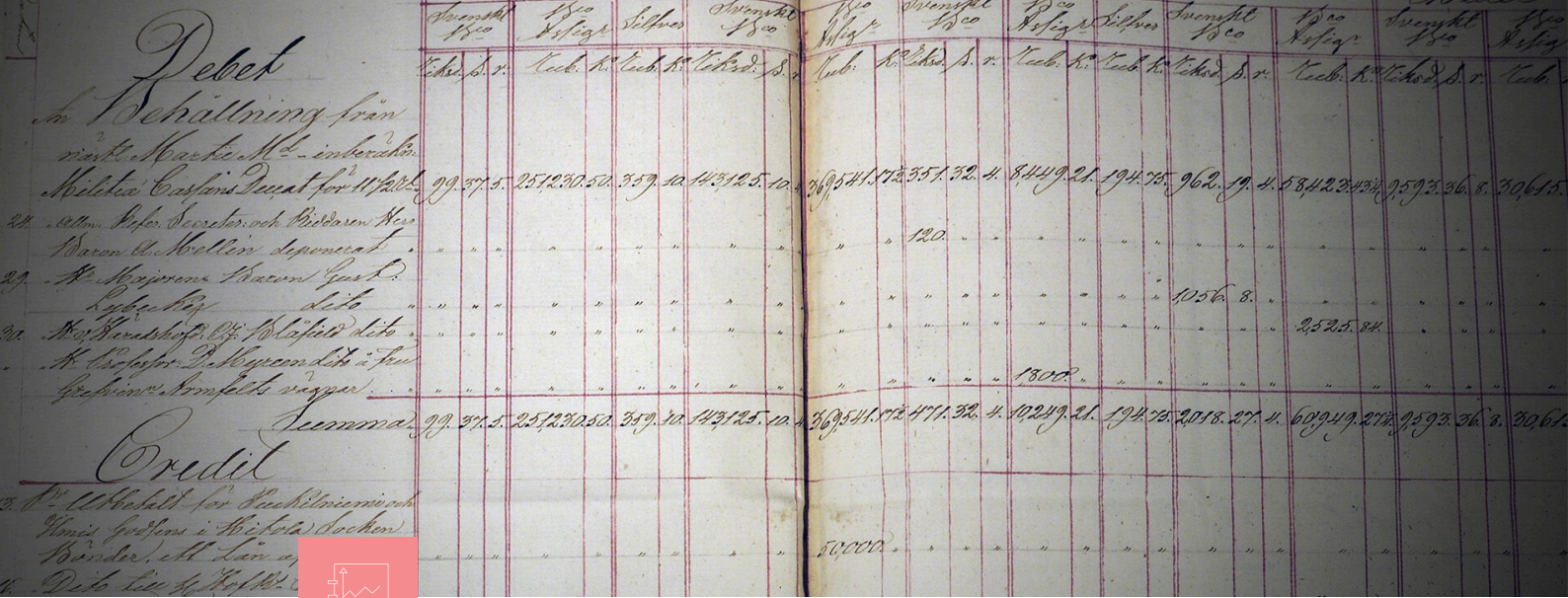
10. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

11. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2020 aikana.

- 1) Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer).
- 2) Oman pääoman arvolla tarkoitetaan EKP:n vararahastojen, arvonmuutostilien sekä vararahastoja vastaavien varausten kokonaismäärää, josta vähennetään mahdolliset edellisiltä tilikausilta siirretyt tappiot. Jos pääoman jakoperustetta tarkistetaan tilikauden aikana, oman pääoman arvoon sisältyy myös tarkistukseen mennessä kertynyt EKP:n nettovoitto tai -tappio.
- 3) Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26, sellaisena kuin se on muutettuna.
- 4) Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.
- 5) Euroopan keskuspankin päätös, annettu 3. päivänä marraskuuta 2016, niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien, joiden rahayksikkö on euro, rahoitustulon jakamisesta (uudelleenlaadittu) (EKP/2016/36), EUVL L 347, 20.12.2016, s. 26.
- 6) EKP:n päätös, annettu 15. päivänä joulukuuta 2014, EKP:n tulon väliaikaisesta jakamisesta (uudelleenlaadittu) (EKP/2014/57), EUVL L 53, 25.2.2015, s. 24, sellaisena kuin se on muutettuna.

Taseen liitetiedot

31.12.2020

Vastaavaa

1. Kulta ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 487 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kulta	31.12.2020	31.12.2019
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	1 543,9	1 354,1
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	2 433,9	2 134,7
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	299,2	367,5

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Saamiset kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF)

Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF) eriteltyinä	31.12.2020		31.12.2019	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	576,0	488,7	494,5	400,7
Erityiset nosto-oikeudet	1 326,5	1 125,5	1 387,5	1 124,5
Muut saamiset IMF:ltä	70,7	60,0	79,0	64,3
Yhteensä	1 973,3	1 674,2	1 961,0	1 589,5

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2019 ja 2020	2020	2019
Maaliskuun loppu	0,8025	0,8092
Kesäkuun loppu	0,8143	0,8186
Syyskuun loppu	0,8318	0,7996
Joulukuun loppu	0,8485	0,8104

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 2 410,6 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 326,5 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 1 973,3 milj. euroa.

2.2 Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset talletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	41,8	101,5	-59,7
Kuponkipaperit	4 579,4	4 954,4	-375,0
Diskonttopaperit	–	2,9	-2,9
Rahastosijoitukset	1 134,6	–	1 134,6
Muut saamiset	732,0	911,8	-179,8
Yhteensä	6 487,9	5 970,6	517,3

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2020		31.12.2019	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	432,5	9,4	490,1	9,9
Yhdysvaltain dollari	3 896,0	85,1	4 279,9	86,3
Japanin jeni	250,9	5,5	187,2	3,8
Yhteensä	4 579,4	100,0	4 957,3	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääraisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2020		31.12.2019	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	889,9	19,4	759,0	15,3
Yli 1 vuosi	3 689,5	80,6	4 198,3	84,7
Yhteensä	4 579,4	100,0	4 957,3	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	32,2	–	32,2
Kuponkipaperit	270,9	332,8	-62,0
Muut saamiset	-8,4	-8,1	-0,3
Yhteensä	294,7	324,7	-30,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääraisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2020		31.12.2019	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	182,4	67,3	185,8	55,8
Yhdysvaltain dollari	88,5	32,7	147,0	44,2
Yhteensä	270,9	100,0	332,8	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääraisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika				
	31.12.2020		31.12.2019	
Maturiteetti	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	96,9	35,8	124,6	37,4
Yli 1 vuosi	174,0	64,2	208,2	62,6
Yhteensä	270,9	100,0	332,8	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2020 euromääräisiä saamia euroalueen ulkopuolelta. Vuonna 2019 tase-erässä oli euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja arvopapereita.

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	–	–	–
Kuponkipaperit	–	226,8	-226,8
Muut saamiset	–	–	–
Yhteensä	–	226,8	-226,8

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika				
	31.12.2020		31.12.2019	
Maturiteetti	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	–	–	47,0	20,7
Yli 1 vuosi	–	–	179,8	79,3
Yhteensä	–	–	226,8	100,0

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeettitarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 1 793 194 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 21 779,0 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	–	–	–
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	21 779,0	4 648,3	17 130,7
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	21 779,0	4 648,3	17 130,7

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Ne toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksesta.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2020 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä 3–48 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

EKP:n neuvosto päätti vuonna 2016 toisesta kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjasta (TLTRO II), johon sisältyi neljä operaatiota. Operaatioiden maturiteetti on neljä vuotta, ja rahoitusta oli mahdollista alkaa maksaa takaisin kahden vuoden jälkeen. Lisäksi EKP:n neuvosto päätti vuonna 2019 kolmannesta kohdennettujen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjasta (TLTRO III), johon sisältyy seitsemän¹⁾ neljännesvuosittain toteutettavaa operaatiota. Niiden maturiteetti on kolme vuotta, ja rahoitusta on mahdollista alkaa maksaa takaisin kahden vuoden jälkeen. Syyskuusta 2021 alkaen rahoitusta on mahdollista alkaa maksaa takaisin vuoden kuluttua kunkin operaation suorituspäivästä. EKP:n neuvoston alkuperäisten päätösten mukaan kolmannen sarjan rahoitusoperaatioihin sovellettava lopullinen korko voisi olla alimmillaan kunkin operaation voimassaoloajalta laskettu keskimääräinen talletuskorko. Lisäksi EKP:n neuvosto vastasi vuonna 2020 koronaviruspandemian aiheuttamaan sokkiin päättämällä, että 24.6.2020–23.6.2021 eli *erityisellä korkojaksolla*²⁾ korko voi olla alimmillaan samalta ajanjaksolta laskettu keskimääräinen talletuskorko vähennettynä 50 peruspisteellä mutta ei kuitenkaan alle –1 %. Koska todelliset korot selviävät vasta kunkin operaation erääntymispäivänä eivätkä ole luotettavasti arvioitavissa ennen sitä, TLTRO III -operaatioiden korko erityiseltä korkojaksolta on laskettu varovaisuusperiaatteen mukaisesti vähentämällä talletuskorosta 50 peruspistettä (alimmillaan korko on kuitenkin –1 %) ja TLTRO III -operaatioiden jäljellä olevan voimassaoloajan koron laskennassa käytetään talletusmahdollisuuden korkoa.

Lisäksi EKP:n neuvosto päätti 30.4.2020 pandemiaan liittyvästä uudesta pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjasta (pandemic emergency longer-term refinancing operations, PELTRO). Siinä toteutetaan seitsemän operaatiota, jotka erääntyvät vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Operaatioilla tuetaan euroalueen rahoitusjärjestelmän likviditeettiä ja ylläpidetään rahamarkkinoiden sujuvaa toimintaa varautumisjärjestelyn avulla maaliskuusta 2020 alkaen toteutettujen ylimääräisten pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden (LTRO) päättymisen jälkeen. PELTRO-operaatiot toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Niiden korkona on kunkin operaation voimassaoloajalta laskettu eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskikorko vähennettynä 25 peruspisteellä.³⁾

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeetitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Käänteiset rakenteelliset operaatiot

Käänteiset rakenteelliset operaatiot ovat vakiohuutokauppoina toteutettavia käänteisiä avomarkkinaoperaatiota, joiden avulla eurojärjestelmä voi säädellä rakenteellista likviditeetti-asemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä ennalta määrättyllä korolla hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritettut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnyksarvon eli avoinna olevista rahapoliittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa.

Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit	0,0	0,6	-0,5
Takaisinmyyntisopimukset	–	–	–
Hätärahoituksena annettu maksuvalmiusapu	–	–	–
Muut saamiset	–	–	–
Yhteensä	0,0	0,6	-0,5

EKP:n neuvosto päätti 17.5.2017 julkistaa hätärahoitusta koskevan sopimuksen EKP:n verkkosivuilla avoimuuden lisäämiseksi. Sopimus korvaa verkkosivuilla hätärahoitusta koskevan menettelykuvauksen, joka julkistettiin lokakuussa 2013. Sopimuksen julkistamisesta kertova lehdistötiedote on luettavissa osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ecb.pr170619.en.html>.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

31.12.2020 erään sisältyivät arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana kolmea katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa ⁴⁾, arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa (SMP) ⁵⁾, julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa (PSPP) ⁶⁾, yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmaa (CSPP) ⁷⁾ ja pandemiaan liittyvää osto-ohjelmaa (PEPP).

	Alkamispäivä	Päätymispäivä	EKP:n päätös	Ostetut arvopaperit ¹
Päätyneet ohjelmat				
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (CBPP1)	Heinäkuu 2009	Kesäkuu 2010	EKP/2009/16	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (CBPP2)	Marraskuu 2011	Lokakuu 2012	EKP/2011/17	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
Arvopaperi-markkinoita koskeva ohjelma (SMP)	Toukokuu 2010	Syyskuu 2012	EKP/2010/5	Euroalueella liikkeeseen laskettuja yksityisen ja julkisen sektorin velkapapereita

1) Lisätietoa eri osto-ohjelmissa sovellettavista kelpoisuusehdoista on EKP:n neuvoston päätöksissä.

	Alkamispäivä	Päätymispäivä	EKP:n päätös	Ostetut arvopaperit ¹
Omaisuserien osto-ohjelma (APP)				
Kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (CBPP3)	Lokakuu 2014	käynnissä	EKP/2020/8 (uudelleen-laadittu)	Katettuja joukkolainoja euroalueelta
Omaisuus-vakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma (ABSPP)	Marraskuu 2014	käynnissä	EKP/2014/45 sellaisena kuin se on muutettuna	Ylimpään etuoikeusluokkaan kuuluvia ja taattuja mezzanine-luokan omaisuusvakuudellisia arvopapereita euroalueelta
Julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma (PSPP)	Maaliskuu 2015	käynnissä	EKP/2020/9 (uudelleen-laadittu)	Euroalueen keskus-, alue- tai paikallishallinnon, tunnustettujen valtiosidonnaisten laitosten taikka euroalueella sijaitsevien kansainvälisten organisaatioiden tai kansainvälisten kehityspankkien liikkeeseen laskemia joukkolainoja
Yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma (CSPP)	Kesäkuu 2016	käynnissä	EKP/2016/16 sellaisena kuin se on muutettuna	Euroalueelle sijoittautuneiden, pankkisektorin ulkopuolisten yritysten liikkeeseen laskemia joukkolainoja
Pandemiaan liittyvä osto-ohjelma (PEPP)				
Pandemiaan liittyvä osto-ohjelma (PEPP)	Maaliskuu 2020	käynnissä	EKP/2020/17	Kaikki APP-ohjelmassa ² hyväksyttävät omaisuuslajit

1) Lisätietoa eri osto-ohjelmissa sovellettavista kelpoisuusehdoista on EKP:n neuvoston päätöksissä.

2) Ohjelmassa ostetaan poikkeuksellisesti myös Kreikan valtion liikkeeseen laskemia velkapapereita

Vuonna 2020 eurojärjestelmä jatkoi omaisuuserien osto-ohjelmassa (APP) ⁸⁾ arvopaperien nettomääräisiä ostoja keskimäärin 20 mrd. eurolla kuukaudessa. Maaliskuussa 2020 nettomääräisiä omaisuuseräostoja päätettiin lisätä määräaikaisesti 120 mrd. eurolla vuoden loppuun asti. EKP:n neuvosto odottaa ostojen jatkuvan niin kauan kuin on tarpeen ohjauskorkojen elvyttävän vaikutuksen vahvistamiseksi ja päättyvän hieman ennen kuin ohjauskorkoja aletaan nostaa. Myös pääoman uudelleensijoituksia aiotaan jatkaa täysimääräisesti vielä pidemmän aikaa sen jälkeen, kun EKP:n neuvosto alkaa nostaa EKP:n ohjauskorkoja, ja joka tapauksessa niin kauan kuin on tarpeen suotuisan likviditeettitilanteen ja vahvasti kasvua tukevan rahapolitiikan ylläpitämiseksi.

Maaliskuussa 2020 eurojärjestelmä käynnisti pandemiaan liittyvän tilapäisen osto-ohjelman (pandemic emergency purchase programme, PEPP) ⁹⁾, johon varattiin 750 mrd. euroa. Ohjelman avulla kevennetään rahapolitiikan linjaa ja puututaan koronaviruspandemiasta aiheutuviin vakaviin riskeihin. Erityisesti halutaan suojata rahapolitiikan välittymismekanismien toimintaa ja euroalueen talousnäkyviä. Ohjelmassa ostetaan kaikkia APP-ohjelmaan hyväksytyjä omaisuuslajeja, ja ostojen oli alun perin määrä päättyä vuoden 2020 lopussa. Kesäkuussa 2020 EKP:n neuvosto kuitenkin laajensi PEPP-ohjelmaa 600 mrd. eurolla ja joulukuussa 2020 vielä 500 mrd. eurolla eli yhteensä 1 850 mrd. euroon. Netto-ostoja päätettiin jatkaa vielä ainakin maaliskuun 2022 loppuun ja joka tapauksessa niin kauan, kunnes EKP:n neuvosto katsoo koronaviruspandemian kriisivaiheen päättyneen. Lisäksi EKP:n neuvosto aikoo sijoittaa PEPP-ohjelmassa hankittujen omaisuuserien erääntyessä takaisin maksettavan pääoman uudelleen ainakin vuoden 2023 loppuun saakka. Erääntyvistä arvopapereista luovutaan vähin erin niin, että rahapolitiikka pysyy asianmukaisesti mitoitettuna.

Osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit arvostetaan jaksotetun hankintahinnan perusteella ja vähennettynä mahdollisella arvon alentumisella (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Seuraavassa on esitetty Suomen Pankin hallussa olevien arvopaperien jaksotettu hankintahinta sekä vertailun vuoksi myös niiden markkina-arvo, jota ei kirjata taseeseen eikä tuloslaskelmaan. ¹⁰⁾

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)

	31.12.2020		31.12.2019		Muutos	
	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo	Tasearvo	Markkina-arvo
CBPP2	10,0	10,4	15,0	16,2	-5,0	-5,8
SMP	413,2	438,4	617,4	668,5	-204,2	-230,1
CBPP3	9 668,7	9 915,2	7 409,2	7 563,2	2 259,6	2 352,0
PSPP - julkisen sektorin velkapaperit	29 822,5	31 793,8	28 629,7	30 038,8	1 192,8	1 755,0
PSPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	2 664,1	2 917,4	3 017,0	3 176,6	-352,9	-259,2
CSPP	10 151,4	10 587,4	6 257,9	6 491,5	3 893,5	4 095,9
PEPP - katetut joukkolainat	95,3	96,9	–	–	95,3	96,9
PEPP - julkisen sektorin velkapaperit	10 784,7	10 926,4	–	–	10 784,7	10 926,4
PEPP - yrityssektorin velkapaperit	1 866,8	1 991,0	–	–	1 866,8	1 991,0
Yhteensä	65 476,7	68 676,8	45 946,2	47 954,8	19 530,5	20 722,0

EKP:n neuvosto arvioi osto-ohjelmissa hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään vuoden lopun tietojen perusteella, ja ne hyväksyy EKP:n neuvosto. Testeissä arvioidaan ohjelmakohtaisesti tapahtumia, jotka voivat johtaa arvopaperien arvon alentumiseen.

SMP-, CBPP3- ja CSPP-ohjelmissa, PSPP-ohjelman ostoissa monikansallisilta laitoksilta (ns. supra) sekä PEPP-ohjelman katettujen joukkolainojen ja yrityssektorin velkapapereiden ostoissa hankituista arvopapereista mahdollisesti aiheutuvat tappiot jaetaan toteutuessaan EKP:n perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti kokonaan eurojärjestelmän keskuspankkien kesken suhteessa niiden maksamiin osuuksiin EKP:n pääomasta.

Edellä mainituissa osto-ohjelmissa hankituille rahapolitiikan arvopapereille 31.12.2020 tilanteesta tehtyjen arvonalentumistestien perusteella EKP:n neuvosto päätti, että arvopapereista odotetaan saatavan kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat. Seuraavassa taulukossa esitetään ohjelmakohtaisesti eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva ostettujen arvopaperien määrä ja niistä Suomen Pankin taseessa oleva osuus.

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit (milj. EUR)	Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa		Suomen Pankin taseessa	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
SMP	26 334,6	44 215,8	413,2	617,4
CBPP3	263 535,9	241 933,8	9 668,7	7 409,2
PSPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	249 316,6	225 169,2	2 664,1	3 017,0
CSPP	250 403,2	184 505,4	10 151,4	6 257,9
PEPP - katetut joukkolainat	2 814,7	–	95,3	–
PEPP - monikansallisten laitosten velkapaperit	47 796,1	–	–	–
PEPP - yrityssektorin velkapaperit	43 153,6	–	1 866,8	–
Yhteensä	883 354,6	695 824,2	24 859,6	17 301,5

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää rahasto-osuuksia euroalueelta. Lisäksi erään sisältyvät kotimaiset yritystodistukset, joita Suomen Pankki osti koronapandemian negatiivisten talousvaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2019 tase-erässä oli myös euroalueella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Kuponkipaperit	–	528,7	-528,7
Diskonttopaperit	60,9	110,0	-49,1
Rahastosijoitukset	119,5	1 204,0	-1 084,5
Yhteensä	180,4	1 842,7	-1 662,3

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika	31.12.2020		31.12.2019	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Maturiteetti				
Alle 1 vuosi	60,9	100,0	233,2	36,5
Yli 1 vuosi	–	–	405,4	63,5
Yhteensä	60,9	100,0	638,7	100,0

Suomen Pankki luopui vuonna 2020 euromääräisestä sijoitusvarallisuudestaan, mistä johtuen tase-erä pieneni huomattavasti tilikauden aikana.

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuudet EKP:ssä

EKPJ:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKPJ:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKPJ:n perussäännön artiklan 29 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi tai aina, kun EKPJ:n kokoonpano muuttuu.

Suomen Pankin taseessa tähän erään sisältyvät i) kansallisten keskuspankkien maksamat osuudet EKP:n merkitystä pääomasta, ii) nettomäärät, jotka Suomen Pankki on maksanut, koska sen osuus EKP:n oman pääoman arvosta on suurentunut kaikkien EKP:n pääoman jakoperusteen aiempien tarkistusten seurauksena, ja iii) EKPJ:n perussäännön artiklan 48.2 mukaiset osuudet.

Pääoma-avaimeen tehdyt muutokset

Ison-Britannian erottua Euroopan unionista 31.1.2020 Englannin pankki ei ole enää osa EKPJ:tä, joten kansallisten keskuspankkien osuudet EKP:n pääoman jakoperusteessa muuttuivat. Muutokset on esitetty jäljempänä olevassa taulukossa, ja ne tulivat voimaan 1.2.2020. Suomen Pankin osuus EKP:n pääomasta kasvoi 1,2708 prosentista 1,4939 prosenttiin ja tase-erä 8.1 ”Osuudet EKP:ssä” kasvoi 159,1 milj. eurosta 165,3 milj. euroon.

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste	31.1.2020 asti, %	1.2.2020 alkaen, %
Belgian keskuspankki	2,5280	2,9630
Saksan keskuspankki	18,3670	21,4394
Viron keskuspankki	0,1968	0,2291
Irlannin keskuspankki	1,1754	1,3772
Kreikan keskuspankki	1,7292	2,0117
Espanjan keskuspankki	8,3391	9,6981
Ranskan keskuspankki	14,2061	16,6108
Italian keskuspankki	11,8023	13,8165
Kyproksen keskuspankki	0,1503	0,1750
Latvian keskuspankki	0,2731	0,3169
Liettuan keskuspankki	0,4059	0,4707
Luxemburgin keskuspankki	0,2270	0,2679
Maltan keskuspankki	0,0732	0,0853
Alankomaiden keskuspankki	4,0677	4,7662
Itävallan keskuspankki	2,0325	2,3804
Portugalin keskuspankki	1,6367	1,9035
Slovenian keskuspankki	0,3361	0,3916
Slovakian keskuspankki	0,8004	0,9314
Suomen Pankki	1,2708	1,4939
Eurojärjestelmä yhteensä	69,6176	81,3286
Bulgarian keskuspankki	0,8511	0,9832
Tšekin keskuspankki	1,6172	1,8794
Tanskan keskuspankki	1,4986	1,7591
Kroatian keskuspankki	0,5673	0,6595
Unkarin keskuspankki	1,3348	1,5488

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste	31.1.2020 asti, %	1.2.2020 alkaen, %
Puolan keskuspankki	5,2068	6,0335
Romanian keskuspankki	2,4470	2,8289
Ruotsin keskuspankki	2,5222	2,9790
Englannin Pankki	14,3374	–
Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä	30,3824	18,6714
Yhteensä	100,0000	100,0000

EKP:n oma pääoma

EKP:n merkitty pääoma on 10 825 milj. euroa. Merkityn pääoman määrä ei muuttunut Englannin pankin lähdettyä EKPJ:stä. Englannin pankin 14,3 prosentin merkintäosuus EKP:n pääomasta on jaettu euroalueen ja sen ulkopuolisten kansallisten keskuspankkien kesken.

EKP:n maksetun pääoman määrä ei sekään muuttunut vuonna 2020 vaan oli edelleen 7 659 milj. euroa, sillä kansalliset keskuspankit velvoitettiin kattamaan Englannin pankin aiemmin maksama pääoma (58 milj. euroa). Suomen Pankki maksoi 3.2.2020 EKP:lle 1,7 milj. euroa. Euroalueen kansallisten keskuspankkien merkintäosuudet EKP:n pääomasta kasvoivat Englannin Pankin lähdettyä EKPJ:stä. Ne maksavat osuutensa kokonaisuudessaan kahdessa vuosierässä. ¹¹⁾ Suomen Pankin siirtosummat EKP:lle ovat 11,2 milj. euroa vuosina 2021 ja 2022.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden. Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. EKPJ:n perussäännön artiklan 30.2 nojalla valuuttavaranto-osuudet vahvistetaan suhteessa keskuspankin osuuksiin EKP:n merkitystä pääomasta. Saamisille maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa, joka lasketaan päivittäin, lukuun ottamatta korotonta kultavarantoa.

Suomen Pankin siirtämiä valuuttavarantoja vastaavat saamiset muuttuivat hieman, kun a) euroalueen kansallisten keskuspankkien (jotka ovat siirtäneet valuuttavarantoja EKP:lle) osuus EKP:n merkitystä pääomasta kasvoi Englannin keskuspankin lähdettyä EKPJ:stä ja b) EKP:n neuvosto päätti supistaa näiden keskuspankkien siirrettäväksi tulevaa määrää suhteessa pääomaosuuteen niin, että siirrettyjen valuuttavarantojen kokonaismäärä jää ennalleen. Suomen Pankin saaminen siis kasvoi hieman, 736,4 milj. eurosta 741,1 milj. euroon, ja ero maksettiin EKP:lle 3.2.2020.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Tase-erä sisältää saamisen, joka syntyy, kun Suomen Pankin setelistön määrä oikaistaan pääoma-avaimen mukaiseksi, ja velan, joka liittyy EKP:lle kohdistettuun 8 prosentin osuuteen setelistöstä. Sekä saamisen että velan vastakirjaukset ovat taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. ¹²⁾

Tase-erän koko oli tilikauden lopussa 6 871,6 milj. euroa (4 908,0 milj. euroa vuonna 2019). Erän kasvu johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 3,4 % liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärän kasvaessa 11,7 % vuodesta 2019. Näille saamisille kertyy päivätasolla laskettavaa, viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot)	49 467,7	57 067,1	-7 599,4
Rahoitustulon netto-osuus	-398,3	-292,9	-105,4
EKP:n ennakkovoitonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	23,1	26,1	-3,0
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	49 092,6	56 800,3	-7 707,7

Erän suuruus oli 49 092,6 milj. euroa 31.12.2020, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKPJ:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat EKP:n ennakkovoitonjaosta ja mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä nettosaaminen vuoden lopussa oli 49 467,7 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa -398,3 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

EKP:n neuvoston päätöksellä EKP jakoi euroalueen kansallisille keskuspankeille ennakkovoitonjakona 1 260 milj. euroa vuodelta 2020 (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”EKP:n ennakkovoitonjako”). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 23,1 milj. euroa 31.12.2020 (ks. tuloslaskelman erä ”Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista”).

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät, siirtosaamiset ja muut saamiset sekä eläkerahaston omaisuuserät, jotka koostuvat kokonaisuudessaan kiinteistöistä.

Aineellinen käyttöomaisuus			
Kirjanpitoarvo	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Maa-alueet	7,2	8,5	-1,3
Rakennukset	75,2	83,9	-8,7
Koneet ja kalusto	10,9	11,1	-0,3
Taide- ja numismaattinen kokoelma	0,6	0,6	-
Yhteensä	93,8	104,0	-10,2

Aineeton käyttöomaisuus			
Kirjanpitoarvo	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Tietojärjestelmät	6,8	7,0	-0,2
Yhteensä	6,8	7,0	-0,2

Muu omaisuus ja saamiset (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Euroalueen metalliraha	44,5	33,4	11,1
Osakkeet ja osuudet	22,6	22,7	-0,0
Eläkerahaston kiinteistöt	12,1	12,8	-0,8
Siirtosaamiset	425,6	379,6	46,0
Taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät	18,0	28,9	-10,9
Muut saamiset	1,1	2,3	-1,1
Yhteensä	524,0	479,7	44,3

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2020 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 11,7 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2020 lopussa arvoltaan 24 243,3 milj. euroa (vuoden 2019 lopussa 21 711,6 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeeseen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 3,4 % eli 17 371,6 milj. euroon vuonna 2020 (edellisvuonna 16 803,6 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo ja erotus eli 6 871,6 milj. euroa (4 908,0 milj. euroa vuonna 2019) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

Liikkeessä olevat setelit (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
5 euroa	74,9	77,9
10 euroa	-101,9	-94,1
20 euroa	3 281,1	3 263,6
50 euroa	12 285,6	11 661,3
100 euroa	-1 163,0	-1 117,2
200 euroa	738,3	654,5
500 euroa	2 256,6	2 357,5
Eurosetelit yhteensä	17 371,6	16 803,6
ECB issue -luku	-2 108,0	-1 887,8
CSM-luku	8 979,6	6 795,9
Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä olevat setelistö	24 243,3	21 711,6

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	31.12.2020 Milj. EUR	31.12.2019 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	89 190,3	65 126,6	24 063,7
Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)	21 673,8	25 276,1	-3 602,3
Määräaikaistalletukset	–	–	–
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	–	–	–
Yhteensä	110 864,1	90 402,7	20 461,4

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa. Kesäkuusta 2014 lähtien vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävillä pankkien varantotalletuksille on maksettu joko nollakorkoa tai talletusmahdollisuuden korkoa sen mukaan, kumpi näistä on matalampi.

EKP:n neuvosto päätti 30.10.2019, että varannoille maksettava korko on kaksiportainen. Päätöksen mukaan osa luottolaitosten ylimääräisestä likviditeetistä – eli vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävistä varantotalletuksista – jätetään talletusmahdollisuuteen sovellettavan negatiivisen koron soveltamisalan ulkopuolelle. Tälle osalle maksettava vuosikorko on 0 %. Negatiivisesta talletuskorosta vapautettujen vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten määrä vuoden lopussa – eli vapautettava osa – laskettiin kertomalla pankin vähimmäisvarantovelvoitteet kertoimella 6. ¹³⁾ Vapauttamattoman osan korko on edelleen joko nollakorko tai EKP:n talletuskorko sen mukaan, kumpi niistä on matalampi.

2.2 Yön yli -talletukset (talletusmahdollisuus)

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Yksi tapa toteuttaa likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita on kerätä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnyksarvon.

3. Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2020 euromääräisiä velkoja euroalueen luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille (5 600,0 milj. euroa) ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille (8,0 milj. euroa).

5. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa (2 523,4 milj. euroa) sekä repoluottoja (219,9 milj. euroa).

6. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2020 valuuttamääräisiä velkoja euroalueelle.

7. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Suomen Pankilla ei ollut 31.12.2020 valuuttamääräisiä velkoja euroalueen ulkopuolelle.

8. IMF:n myöntämien erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2020 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR, joka pysyy muuttumattomana. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna 31.12.2020 kurssiin (1 402,0 milj. euroa).

9. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa.

10. Muut velat

Tase-erä muodostuu siirtovelloista, ostovelloista ja muista velloista. Siirtovelkoihin lasketaan mm. tilinpäätöksen yhteydessä kirjattavia siirtyviä eriä sekä repoluottojen ja pitkäaikaisten rahoitusoperaatioiden korkovelkoja. Muissa velloissa on mm. arvonlisäverotilityksiin ja ennakonpidätyksiin liittyviä velkoja sekä maksuun menossa olevia palkkoja ja eläkkeitä.

Muut velat (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Siirtovelat	132,7	47,6	85,1
Ostovelat	0,0	1,3	-1,3
Muut velat	0,3	-1,8	2,1
Yhteensä	133,0	47,1	85,9

11. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

Arvonmuutostilit (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Kulta	2 044,9	1 745,7	299,2
Valuutat:			
USD	335,9	865,7	-529,7
GBP	17,9	59,9	-42,0
JPY	95,5	123,6	-28,2
SDR	–	12,4	-12,4
Muut valuutat	0,2	0,2	0,0
Arvopaperit	130,9	81,1	49,8
Rahastosijoitukset	109,6	229,2	-119,6
Muut arvonkorotukset	141,2	150,1	-8,8
Yhteensä	2 876,1	3 267,9	-391,7

12. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2020 lopussa varausten yhteismäärä on 5 236,5 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit tekivät vuonna 2018 rahapoliittisiin operaatioihin sisältyvien luottoriskien varalta varaukset, joita muutettiin vuonna 2019. Varauksista käytettiin 64 milj. euroa kattamaan tappioita sen jälkeen, kun vuonna 2020 oli myyty erään eurojärjestelmän kansallisen keskuspankin hallussa olleet, yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa (CSPP) hankitut arvoltaan alentuneet arvopaperit. Tästä summasta 1,1 milj. euroa katettiin Suomen Pankin vuonna 2019 tekemästä varauksesta.

Kansallisten keskuspankkien tekemistä varauksista jäi realisoituneen tappion kattamisen jälkeen käyttämättä yhteensä 26 milj. euroa. Summa on kirjattu keskuspankkien tuloslaskelmiin suhteessa niiden merkitsemiin osuuksiin EKP:n pääomasta vuonna 2018 (vuosi, jolloin ensimmäinen arvonalentuminen tapahtui). Suomen Pankin osuus summasta oli 0,5 milj. euroa.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 556,0 milj. euroa, ja tästä on katettu 104,7 % eli 582,4 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos tilikauden aikana koostuu tehdystä arvонkorotusrahaston purusta, -0,4 milj. euroa, ja eläkerahaston tappiosta, -6,4 milj. euroa, joka katettiin eläkevarausta purkamalla. Vuoden 2020 lopussa eläkevarauksen katteeksi oli korvamerkitty kiinteistöjä 12,1 milj. euron arvosta (ks. taseen liitetietojen kohta ”Muut saamiset”). Eläkevarauksen muun osan katteeksi (570,3 milj. euroa) ei ole korvamerkitty määrättyjä varoja, vaan niitä hallinnoidaan osana pankin rahoitusvarallisuutta.

Varaukset (Milj. EUR)	Varaukset yhteensä 31.12.2018	Varausten muutos 2019	Varaukset yhteensä 31.12.2019	Varausten muutos 2020	Varaukset yhteensä 31.12.2020
Valuuttakurssi- ja hintaerovaraus	809	24	833	331	1 164
Yleisvaraus	1 795	50	1 845	100	1 945
Reaaliarvovaraus	1 433	55	1 488	57	1 545
Eläkevaraus	596	-7	589	-7	582
Varaus rahapoliittisista operaatioista johtuvien tappioiden varalta	3	-1	2	-2	-
Yhteensä	4 636	120	4 757	480	5 237

13. Oma pääoma ja rahastot

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Kantarahasto	840,9	840,9	-
Vararahasto	2 031,8	1 900,0	131,8
Yhteensä	2 872,7	2 741,0	131,8

14. Tilikauden voitto

Tilikauden 2020 voitto oli 142,0 milj. euroa.

Tilikauden tulos (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Voitonjako valtiolle	100,0	188,0	-88,0
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	42,0	131,8	-89,7
Yhteensä	142,0	319,8	-177,7

Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuoliset vastuut (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Futuurisopimukset		
Ostosopimusten nimellisarvo	–	69,4
Myyntisopimusten nimellisarvo	–	–
FX-swap-sopimusten markkina-arvo	-0,0	3,8
Kiinteistörahastoihin tehdyt sijoitussopimukset	50,0	50,0
Arvopaperilaina	744,6	37,0

Suomen Pankki lainaa EKP:n neuvoston päätösten mukaisesti osto-ohjelmaomistuksiaan. Lainattavissa ovat Suomen Pankin omistukset katetuissa velkakirjoissa sekä yrityssektorin ja julkisen sektorin velkakirjoissa. Lisäksi Suomen Pankki lainaa myös omaan sijoitusvarallisuuteensa kuuluvia arvopapereita. Arvopaperilainaus tapahtumat, joissa ei ole käteisvakuuksia, kirjataan vuoden lopussa taseen ulkopuolisille tileille.¹⁴⁾ Tällaisia lainaus tapahtumia oli avoinna 745 milj. euron arvosta 31.12.2020 (37 milj. euroa 31.12.2019).

-
- 1) EKP:n neuvosto lisäsi 10.12.2020 kolmanteen sarjaan kolme uutta operaatiota, jotka toteutetaan vuoden 2021 kesä- ja joulukuun välisenä aikana.
 - 2) EKP:n neuvosto päätti 30.4.2020, että erityinen korkojakso alkaa 24.6.2020 ja päättyy 23.6.2021. EKP:n neuvosto päätti 10.12.2020 pidentää tätä jaksoa 12 kuukaudella eli 23.6.2022 saakka.
 - 3) EKP:n neuvosto päätti 10.12.2020 myös lisätä pandemiaan liittyvään pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden sarjaan neljä uutta operaatiota vuonna 2021.
 - 4) Päätös EKP/2009/16, annettu 2. päivänä helmikuuta 2009, katettujen joukkovelkakirjalainojen osto-ohjelman toteutuksesta (EUVL L 175, 4.7.2009, s. 18); päätös EKP/2011/17, annettu 3. päivänä marraskuuta 2011, katettujen joukkovelkakirjalainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta (EUVL L 297, 16.11.2011, s. 70) sekä päätös EKP/2014/40, annettu 15. päivänä lokakuuta 2014, katettujen joukkovelkakirjalainojen kolmannen osto-ohjelman toteutuksesta (EUVL L 335, 22.11.2014, s. 22), sellaisena kuin se on muutettuna.
 - 5) Päätös EKP/2010/5, annettu 14. päivänä toukokuuta 2010, arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman perustamisesta (EUVL L 124, 20.5.2010, s. 8).
 - 6) Päätös EKP/2015/10, annettu 4. päivänä maaliskuuta 2015, julkisen sektorin omaisuuserien osto-ohjelmasta jälkimarkkinoilla (EUVL L 121, 14.5.2015, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna.
 - 7) Päätös EKP/2016/16, annettu 1. päivänä kesäkuuta 2016, yrityssektorin osto-ohjelman toteutuksesta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna.
 - 8) Omaisuuserien osto-ohjelman muodostavat kolmas katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (CBPP3), omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelma (ABSPP), julkisen sektorin velkapapereiden osto-ohjelma (PSPP) sekä yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelma (CSPP). Osto-ohjelmista kerrotaan tarkemmin EKP:n verkkosivuilla (<https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>).
 - 9) PEPP-ohjelmasta kerrotaan tarkemmin EKP:n verkkosivuilla (<https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/pepp/html/index.en.html>).
 - 10) Markkina-arvot ovat suuntaa-antavia ja perustuvat markkinahintoihin. Jos markkinahintaa ei ole saatavilla, markkina-arvo on arvioitu eurojärjestelmän sisäisiä malleja käyttäen.
 - 11) EKP:n maksettu pääoma kasvaa näin ollen 7 659 milj. eurosta ensin 8 270 milj. euroon vuonna 2021 ja sitten 8 880 milj. euroon vuonna 2022.
 - 12) Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset/nettovelat”.
 - 13) EKP:n neuvosto voi muuttaa kerrointa ylimääräisen likviditeetin määrään muuttuessa.
 - 14) Arvopaperilainauspahtumissa saadut käteisvakuudet kirjataan tasetileille (ks. taseen vastattavaa puolen liitetietojen kohta 3, ”Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille”, ja kohta 5, ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”). Tällaisia lainoja ei ollut 31.12.2020.

Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	91,2	114,2	-23,0
Tuotot diskonttopapereista	0,1	0,2	-0,1
Korkotuotot talletuksista	0,3	2,2	-1,9
Osingot	20,5	–	20,5
Muut korkotuotot	4,3	19,9	-15,6
Yhteensä	116,3	136,5	-20,2

Euromääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	0,0	0,5	-0,5
Korkotuotot talletuksista	0,0	0,0	0,0
Muut korkotuotot	6,4	7,4	-1,0
Yhteensä	6,4	7,9	-1,5

Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	4,7	7,8	-3,1
Korkotuotot talletuksista	3,2	0,3	2,9
Yhteensä	7,9	8,1	-0,2

Euromääräiset korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkotuotot kuponkipapereista	-0,1	-1,9	1,8
Tuotot diskonttopapereista	2,0	-0,4	2,5
Korkotuotot talletuksista	–	0,0	0,0
Osingot eurosijoituksista	8,8	21,8	-13,0
EKPJ-erien korkotuotot	–	–	–
Korkotuotot rahapolitiikan luotoista	–	–	–
Korkotuotot rahapolitiikan arvopapereista	233,3	226,1	7,3
Negatiivisista koroista johtuvat korkotuotot luottolaitosten talletuksista	428,3	387,5	40,7
Muut korkotuotot	53,9	11,1	42,8
Yhteensä	726,2	644,1	82,0

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	116,3	136,5	-20,2
Euromääräiset korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	6,4	7,9	-1,5
Valuuttamääräiset korkotuotot euroalueelta	7,9	8,1	-0,2
Euromääräiset korkotuotot euroalueelta	726,2	644,1	82,0
Yhteensä	856,8	796,7	60,1

2. Korkokulut

Valuuttamääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkokulut talletuksista	-0,0	-0,2	0,2
Muut korkokulut	-3,0	-15,6	12,6
Yhteensä	-3,1	-15,8	12,7

Euomääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkokulut talletuksista	–	-0,0	0,0
Muut korkokulut	-0,0	-0,0	-0,0
Yhteensä	-0,0	-0,0	-0,0

Valuuttamääräiset korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Muut korkokulut	-0,0	–	-0,0
Yhteensä	-0,0	–	-0,0

Euomääräiset korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Korkokulut rahapolitiikan luotoista	-119,4	-24,9	-94,5
Muut korkokulut	-3,2	-0,7	-2,5
Yhteensä	-122,6	-25,6	-97,0

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2020	2019	Muutos
Valuuttamääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-3,1	-15,8	12,7
Euomääräiset korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-0,0	-0,0	-0,0
Valuuttamääräiset korkokulut euroalueelle	-0,0	–	-0,0
Euomääräiset korkokulut euroalueelle	-122,6	-25,6	-97,0
Yhteensä	-125,7	-41,4	-84,3

3. Korkokate

Korkokate (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019	Muutos
Korkotuotot			
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	195,2	183,1	12,1
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	661,6	613,6	48,0
Korkotuotot EKPJ-saamisista	–	–	–
Yhteensä	856,8	796,7	60,1
Korkokulut			
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	-6,3	-16,5	10,2
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-119,4	-24,9	-94,5
Korkokulut EKPJ-veloista	–	–	–
Yhteensä	-125,7	-41,4	-84,3
KORKOKATE	731,1	755,3	-24,2

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot. Vuonna 2020 tällaisia voittoja kirjattiin 36,5 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot. Vuonna 2020 arvopapereista realisoitui 310,7 milj. euroa myyntivoittoa.

6. Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot

Erä sisältää valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia ja valuuttaa tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2020 valuutoista kirjattiin 14,9 milj. euroa arvostustappioita. Arvopapereista kirjattiin arvostustappioita 1,1 milj. euroa.

7. Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 331,2 milj. euroa, kartutettiin valuuttakurssi- ja hintaerovaroja tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

8. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

9. Rahoitustulon netto-osuus

Rahoitustulo (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo	476,5	513,4
Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo	79,3	206,3
Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus	-397,2	-307,1
Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon	-1,1	14,2
Osuus rahapoliittisista operaatioista johtuvien tappioiden varalta tehdystä varauksesta	1,6	1,3
Yhteensä	-396,7	-291,6

Erä sisältää vuoden 2020 yhteenlasketun rahoitustulon netto-osuuden, josta muodostuu 397,2 milj. euron kulut (edellisvuonna 307,1 milj. euron kulut). Erä sisältää myös Suomen Pankin osuuden erään eurojärjestelmän kansallisen keskuspankin hallussa olleisiin, yrityssektorin velkapapereiden osto-ohjelmassa hankittuihin arvopapereihin liittyvistä realisoituneista tappioista sekä osuuden vuonna 2019 rahapoliittisista operaatioista johtuvien tappioiden varalta tehdyn varauksen purkamisesta (ks. taseen liitetietojen vastattavaa-puolen kohta 12, ”Varaukset”).

Kunkin eurojärjestelmän kansallisen keskuspankin rahoitustulon määrä määritetään laskemalla sen velkapohjaa vastaavista yksilöitävistä saamisista kertyvät vuotuiset tuotot. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit; rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille; EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskusta johtuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä; TARGET2-tapahtumista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat; euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset nettovelat; kunkin kansallisen keskuspankin kunkin vuosineljänneksen päättyessä kirjaama korko, joka on kertynyt maturiteetiltaan vähintään vuoden mittaisista rahapoliittisista operaatioista johtuvista veloista; eurojärjestelmälle nettotuottoa tuoviin swap-sopimuksiin liittyviä saamia vastaavat velat EKP:lle. Velkapohjaan kuuluvista veloista maksettavat korot on vähennettävä netto-osuuteen laskettavasta rahoitustulosta.

Yksilöitävät saamiset koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille; rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit; EKP:lle siirrettyjä valuuttavarantosaamia vastaavat eurojärjestelmän sisäiset saamiset; TARGET2-tapahtumista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettosaamiset; euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettosaamiset; eurojärjestelmälle nettotuottoja tuoviin EKP:n ja eurojärjestelmän ulkopuolisten keskuspankkien välisiin valuutanvaihtosopimuksiin liittyvät saamiset euroalueen vastapuolilta; kunkin kansallisen keskuspankin vuosineljänneksen päättyessä kirjaama korko, joka on kertynyt maturiteetiltaan vähintään vuoden mittaisista rahapoliittisista operaatioista johtuvista saamisista; rajoitettu määrä kunkin kansallisen keskuspankin kultavarantoja suhteessa sen osuuteen EKP:n pääoman jakoperusteesta.

Kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulon määrä määritetään laskemalla sen kirjanpitoon kirjatuihin yksilöitävistä saamisista kertyvä todellinen tulo. Tästä poiketen kullasta ei katsota kertyvän tuottoa, ja seuraavista eristä katsotaan kertyvän viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa tuottoa: 1) rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit, jotka on ostettu katettujen joukkovelkakirjalainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen EKP/2009/16 nojalla, 2) rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit, jotka on ostettu katettujen joukkovelkakirjalainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen EKP/2011/17 nojalla, 3) keskus-, alue- tai paikallishallinnon tai tunnustettujen laitosten liikkeeseen laskemat velkapaperit tai julkisten yritysten liikkeeseen laskemat korvaavat velkainstrumentit, jotka on ostettu julkisen sektorin omaisuserien osto-ohjelmasta jälkimarkkinoilla 3.2.2020 annetun päätöksen EKP/2020/9 nojalla tai määräämällisen pandemiaan liittyvän osto-ohjelman toteutuksesta 24.3.2020 annetun päätöksen EKP/2020/17 nojalla. Jos kansallisen keskuspankin yksilöitävien saamisten arvo on suurempi tai pienempi kuin sen velkapohjan arvo, erotus kompensoidaan soveltamalla erotuksen arvoon viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (476,5 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (79,3 milj. euroa).

10. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2019 voittoa 935 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2020 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 17,1 milj. euroa.

11. Tuotot muista kantaosakkeista ja voitto-osuuksista

Erä sisältää Suomen Pankin osuuden EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2020 jakamasta SMP-ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun, laajennetun omaisuuserien osto-ohjelman (APP) ja pandemiaan liittyvän osto-ohjelman (PEPP) tuotoista, 23,1 milj. euroa.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan tuottoja 34,8 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää kiinteistöjen tuotot, 3,8 milj. euroa, ja kiinteistöjen myynnistä saadut luovutusvoitot, 4,1 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Palkat ja palkkiot	45,8	43,9
Työnantajakorvaukset eläkerahastolle	8,9	8,5
Muut henkilösivukulut	1,9	1,5
Yhteensä	56,6	53,9

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2020	2019
	Henkilöä	Henkilöä
Suomen Pankki	355	362
Finanssivalvonta	231	226
Yhteensä	586	588

Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat (EUR)	2020
Olli Rehn	274 550
Marja Nykänen	247 460
Tuomas Välimäki	204 290
Yhteensä	726 300

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 41 522,88 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvien osin julkisten alojen eläkelain (JuEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karenssisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksu

Suomen Pankki suoritti pankkivaltuuston hyväksymänä Suomen Pankin eläkerahastolle 10 milj. euron eläkerahastomaksun vuonna 2020 eläkerahaston tilikauden alijäämän kattamiseksi.

15. Hallinnolliset kulut

Hallinnolliset kulut (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut	0,4	0,5
Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut	7,0	7,1
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	8,5	8,9
Henkilöstösidonnaiset kulut	1,3	4,0
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	13,7	12,8
Muut hallinnolliset kulut	2,1	2,1
Yhteensä	32,9	35,4

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Rakennukset	3,6	3,4
Koneet ja kalusto	2,5	2,7
Yhteensä	6,1	6,1

Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta (milj. EUR)	31.12.2020	31.12.2019
Tietojärjestelmät	2,8	3,2
Yhteensä	2,8	3,2

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 9,0 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksutulosta, yhteensä 12,4 milj. euroa, sekä 10 milj. euron eläkerahastomaksu. Lisäksi erässä on eläkerahaston kiinteistöjen tuotot, 1,7 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

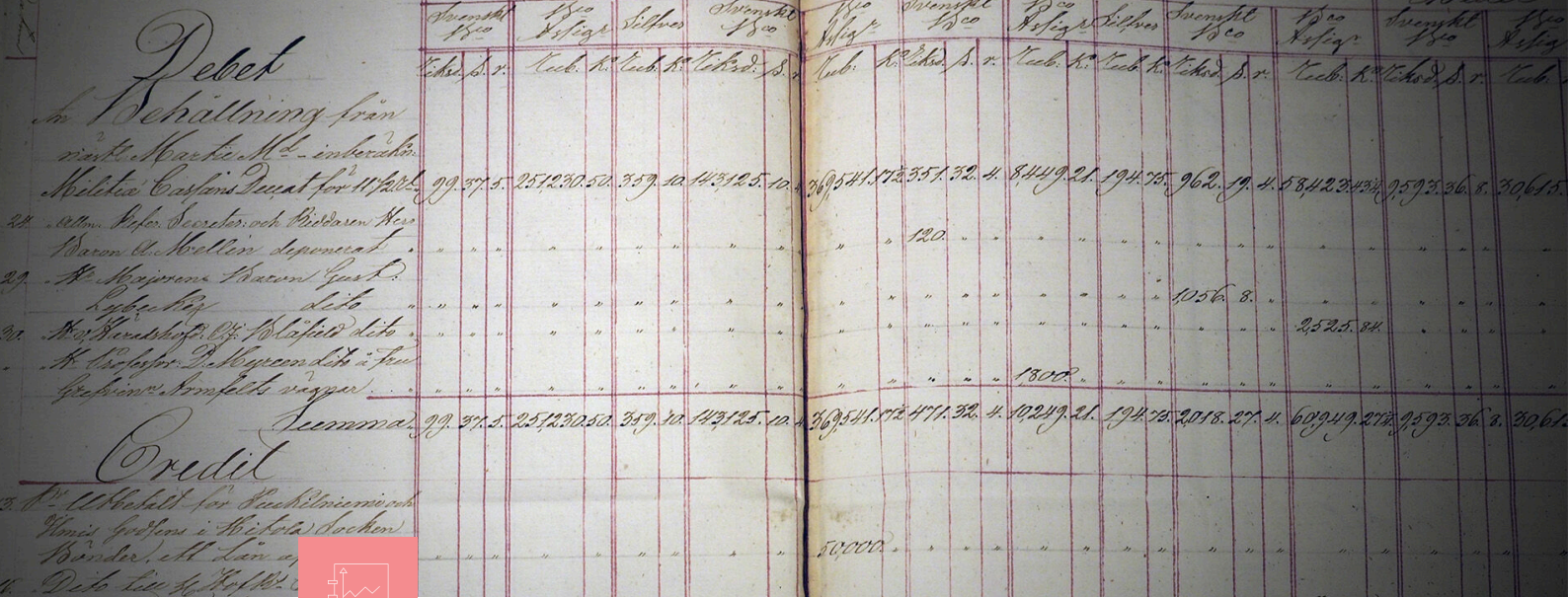
Erään sisältyvät maksetut eläkkeet, 28,8 milj. euroa, hoitokulut ja poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

21. Varausten muutos

Erään sisältyvät reaaliarvovarauksen lisäys, 57 milj. euroa, ja yleisvarauksen lisäys, 100 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2020 tulos oli 142,0 milj. euroa. Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta siirretään 100,0 milj. euroa käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Tilinpäätöksen liitteet

31.12.2020

Milj. euroa	31.12.2020	31.12.2019
Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	0,2	0,2
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,1
Yhteensä	22,6	22,7
Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta		
	0,3	0,3
Eläkesitoumuksista johtuva vastuu		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	556,0	554,9
– tästä varauksilla katettu	582,4	589,2
Suomen Pankin huoltokonttori		
Talletukset	–	0,2
Luotot	–	0,1

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2020 eläkevastussa on mukana 1.1.2021 annettava indeksikorotus eläkkeiden ja vapaakirjojen osalta.

Suomen Pankin kiinteistöt

Kiinteistö	Osoite	Valmistumisvuosi	Tilavuus noin m ³
Helsinki	Rauhankatu 16	1883/1961/2006	52 108
	Rauhankatu 19	1954/1981	40 487
	Snellmaninkatu 6 ¹	1857/1892/2001	23 600
	Snellmaninkatu 2 ¹	1901/2003	3 225
	Ramsinniementie 34	1920/1983/1998	4 800
Oulu	Kajaaninkatu 8	1973	17 230
Vantaa	Turvalaaksontie 1	1979	334 243
Inari	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Riskienhallinnan liitetiedot

31.12.2020

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinta ja riskienvalvonta

Sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan, mittaamaan ja rajoittamaan. Suomen Pankissa käytetään riskienhallinnassa yleisesti sovellettavia menetelmiä, markkina- ja luottoriskimalleja sekä herkkyyksianalyseja.

Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskienhallinnasta vastaavat hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimisto ja markkinaoperaatiot-osasto yhteistyössä. Sijoitustoiminnan riskienvalvonta sekä tuotto- ja riskiraportointi ovat hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimiston vastuulla.

Sijoitustoiminnan riskeistä raportoidaan sijoitustoiminnan operatiiviseen työhön osallistuville päivittäin ja johtokunnalle kuukausittain. Sijoitustuottojen kehityksestä raportoidaan kuukausittain sijoitustoiminnalle ja sijoitustoiminnasta vastaavalle johtokunnan jäsenelle. Markkinatoimikunta käsittelee sijoitustoiminnan tuottokehitystä neljännesvuosittain sijoitustoiminnasta vastaavan johtokunnan jäsenen johdolla. Johtokunta käsittelee riskejä ja tuottoja puolivuositin. Rajoiterikkomuksista raportoidaan välittömästi. Kokonaisrahoitusriskiraportti esitetään johtokunnassa neljännesvuosittain.

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan päätöksentekorakenne sekä erilliset riskikomiteat

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan liittyviä päätöksiä tehdään Suomen Pankin johtokunnassa, markkinatoimikunnassa sekä operatiivisissa kysymyksissä myös sijoitusryhmässä ja riskiryhmässä.

Suomen Pankin johtokunta päättää sijoitustoiminnan päämääristä ja sijoituspolitiikasta sekä riskienhallinnan ja vastuullisen sijoittamisen periaatteista. Johtokunnassa päätettäviä asioita ovat muun muassa oman rahoitusvarallisuuden ja valuuttavarannon koko, valuuttavarannon valuuttajakauma, pitkäaikainen sijoitustoiminta, korkosijoitusvarallisuuden sijoitusluokittainen strateginen allokatio, korkosijoitustoiminnan sijoitusluokittaiset sallitut vaihteluvälit sekä korko- ja luottoriskin taso. Johtokunta määrittää myös luottoriskilimiittien enimmäismäärät.

Markkinatoimikunta päättää johtokunnan asettamissa rajoissa rahoitusvarallisuuden sijoittamiseen ja riskienhallintaan liittyvistä yksityiskohdista. Se päättää muun muassa vastapuoli- ja liikkeeseenlaskijakriteereistä sekä tarkemmista luottoriskilimiitteistä. Markkinatoimikunnan puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii Suomen Pankin omista sijoituksista vastuussa oleva johtokunnan jäsen.

Sijoitusryhmän ja riskiryhmän työskentelyssä pääpaino on asioiden valmistelussa päätöksentekoelinten käsittelyyn. Lisäksi sijoitusryhmä toimii markkinaoperaatiot-osaston sisäisenä päätöksentekoelimenä sekä sijoituslinjan ja riskienvalvontalinjan yhteisten asioiden koordinointielimenä. Uusista kaupankäynnin vastapuolista päätetään pääsääntöisesti sijoitusryhmässä ja joissakin poikkeustapauksissa markkinatoimikunnassa. Markkinaoperaatiot-osaston osastopäällikkö on sijoitusryhmän puheenjohtaja ja päätöksentekijä. Riskiryhmän puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii hallinto-osaston riskienvalvonnan ja ulkoisen laskennan toimiston päällikkö.

Suomen Pankissa on taloudellisten riskien komitea, jonka tehtävänä on rahoituserien hallintatoiminnoista riippumattomasti tukea johtokuntaa valvomalla ja arvioimalla Suomen Pankin taseeseen kohdistuvia taloudellisia riskejä. Komitea ei ole päätöksentekoelin vaan antaa suosituksia ja vie tarvittaessa asioita johtokunnan tiedoksi ja päätettäväksi. Komitean puheenjohtajana toimii riskienvalvonnasta vastaava johtokunnan jäsen.

Taloudellisten riskien komitean lisäksi Suomen Pankissa on myös operatiivisten ja kyberturvallisuusriskien komitea. Tämän komitean tehtävänä on arvioida Suomen Pankin operatiivisten riskien ja kyberturvallisuuden riskienhallinnan tasoa sekä antaa ohjeita ja suosituksia riskienhallinnan kehittämiseksi. Samoin kuin taloudellisten riskien komitea operatiivisten ja kyberturvallisuusriskien komitea ei ole päätöksentekoelin vaan antaa suosituksia ja vie tarvittaessa asioita johtokunnan tiedoksi ja päätettäväksi. Operatiivisten ja kyberturvallisuusriskien komitean puheenjohtajana toimii riskienvalvonnasta vastaava johtokunnan jäsen.

Riskitunnuslukuja ja jakaumia

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen kuuluvien velkakirjojen ja talletusten luottoluokitusjakauma¹

Luottoluokitus	31.12.2020 Milj. euroa	31.12.2019 Milj. euroa
AAA	1 342	1 952
AA+	2 376	2 930
AA	212	453
AA-	111	94
A+	1 296	1 410
A	191	204
A-	67	76
BBB+	60	54
BBB	–	–
BBB-	5	–
Alle BBB-	–	–
Luottoluokittelemattomat	56	–
Yhteensä	5 716	7 173

¹ Katetut joukkolainat on luokiteltu velkakirjan oman luottoluokituksen perusteella, ei liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen perusteella. Japanin keskuspankki käsitellään valtion luottoluokituksen mukaan.

Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

**Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen kuuluvien
velkakirjojen ja talletusten jakautuminen
liikkeeseenlaskijan/vastapuolen kotimaan perusteella
(markkina-arvon mukaan)**

Maa tai alue (milj. euroa)	31.12.2020	31.12.2019
Euroalue	266	917
Alankomaat	67	100
Suomi	61	26
Itävalta	60	74
Saksa	56	501
Ranska	22	215
Muu Eurooppa	832	1 047
Ruotsi	320	466
Iso-Britannia	244	293
Norja	151	155
Tanska	102	111
Sveitsi	16	22
Amerikka	3 102	3 701
Yhdysvallat	2 491	2 920
Kanada	612	781
Aasian ja Tyynenmeren alue	1 153	1 322
Japani	1 087	1 184
Australia	52	130
Etelä-Korea	13	9
Kansainväliset instituutiot	362	186
Yhteensä	5 716	7 173

Pyöristysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden herkkyys markkinamuutoksiin nähden

Milj. euroa	2020	2019
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvonmuutos, jos euron valuuttakurssi vahvistuisi 15 % suhteessa valuuttavarannon valuuttoihin ja kultaan 31.12. tilanteesta	-1 134	-1 150
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvonmuutos, jos korkotaso nousee 1 prosentin 31.12. tilanteesta	-123	-148
Suomen Pankin osakerahastojen arvonmuutos, jos osakerahastojen arvo laskee 25 %	-284	-270

Suomen Pankin korkosijoitusvarallisuuden allokaatio vuoden 2020 lopussa

Korkosijoitusvarallisuus	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden velkakirjat ja keskuspankkitalletukset	56,1
Valtiosidonnaiset velkakirjat	25,7
Katetut velkakirjat	7,0
Yritysten velkakirjat	10,7
Käteinen	0,6
Yhteensä	100,0

Määritelmiä ja käsitteitä

- **Markkinariskissä** kyse on riskistä, että varallisuuden nettoarvo alenee markkinahintojen muutosten johdosta. Markkinahintojen muutokset voivat olla esimerkiksi korkojen, valuuttakurssien, kullan hinnan tai osakkeiden hintojen muutoksia, jolloin vastaavasti puhutaan korkoriskistä, valuuttakurssiriskistä, kullan hintariskistä tai osakeriskistä.
- **Luottoriskillä** tarkoitetaan riskiä taloudellisista menetyksistä, jotka aiheutuvat taloudellisen transaktion vastapuolen tai arvopapereiden liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden muutoksista sekä vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan ajautumisesta maksukyvyttömyystilaan.
- **Likviditeettiriski** on riski, että varoja ei voida tarpeen syntyessä ottaa käyttöön tai niiden muuttaminen rahaksi aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.
- **Operatiivisella riskillä** tarkoitetaan riskiä ylimääräisistä kustannuksista tai tappioista, jotka aiheutuvat riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.
- **Sijoitusvarallisuus** muodostuu valuutta- ja euromääräisestä korkosijoitusvarallisuudesta sekä pitkäaikaisista sijoituksista. Sen tavoitteena on turvata rahoitusvarallisuuden arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä keskuspankkivelvoitteista myös tulevaisuudessa.
- **Valuuttavaranto** koostuu suojaamattomista valuuttamääräisistä sijoituksista ja saamisista. Siihen kuuluvat valuuttamääräinen korkosijoitusvarallisuus sekä nettosaamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).
- **Käteinen** tarkoittaa vakuudellisia ja vakuudettomia lyhytaikaisia pankkitalletuksia.
- **Modifioitu duraatio** on korkoriskin mittari, joka kertoo, kuinka paljon korkosijoituksen tai korkosijoitusten arvo muuttuu, kun korot muuttuvat hieman. Esimerkiksi kun modifioitu duraatio on 2 ja korot nousevat 1 prosentin, korkosijoitusten arvo laskee 2 %.
- **VaR-luku** tietyllä luottamustasolla tarkoittaa sellaista tappiota, jota suurempi tappio toteutuu kyseistä luottamustasoa vastaavalla todennäköisyydellä, valitun ajan päästä. Jos esimerkiksi päivätason VaR 99 prosentin luottamustasolla on 3 milj. euroa, tämä tarkoittaa, että tänään toteutuu 1 prosentin todennäköisyydellä tulos, joka on huonompi kuin 3 milj. euron suuruinen tappio (ja 99 prosentin todennäköisyydellä tulos, joka on parempi kuin 3 milj. euron suuruinen tappio).
- **ES-luku** (Expected Shortfall) tietyllä luottamustasolla kertoo odotettavan tappion suuruuden vastaavan luottamustason VaR-luvun tappiotason ylittyessä. Esimerkiksi ES 99 prosentin tapauksessa voidaan puhua 1 prosentin riskitapahtuman keskimääräisestä tappiosta.

Debet		Swenskt 1800	Kopierg.	Sittnes	Swenskt 1800	Kopierg.	Sittnes	Swenskt 1800	Kopierg.	Sittnes	Swenskt 1800	Kopierg.	Sittnes
In Behållning från													
riktig Kassa utl. - inkomster													
Nöjdetta Casjons Debet för 11/12/20		99	57	5	2572	20	57	10	143	10	5	10	306
Allm. Kassa Debet och Biddaren Kassa													
Waran till Skollens Deponeerat													
K. Sjögrens Kassa Debet													
Lybberij													
K. H. Kassa Debet													
K. H. Kassa Debet i sin													
Kassa Debet													
Summa		99	57	5	2572	20	57	10	143	10	5	10	306
Credit													
Allmänhet för Behållning i													
Kassa Debet i sin													
Kassa Debet													

Tilintarkastuskertomus

12.3.2021

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2020 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Pankin sisäinen tarkastus on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin vuosikertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös on laadittu eduskunnan pankkivaltuuston vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta.

Esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista tarkastamaltamme tilivuodelta. Puollamme tilivuoden tuloksen käyttöä pankin johtokunnan esittämällä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 12. päivänä 2021

Mika Kari

Katri Kulmuni

Jukka Kopra

Lotta Kauppila, KHT

Timo Tuokko, KHT

Markku Koskela, KHT, sihteeri

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia Suomen Pankista niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat Suomen Pankin johtokunnan velvollisuudet

Suomen Pankin johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta pankin tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Suomen Pankin johtokunta vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Suomen Pankin johtokunta on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan pankin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos pankki aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitellamme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon pankin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko Suomen Pankin johtokunnan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä pankin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat lausuntonne antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei pankki pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Helsingissä 28.2.2021
KPMG OY AB
Juha-Pekka Mylén
KHT

Organisaatio

1.3.2021

Pankkivaltuusto

Puheenjohtaja

Antti Lindtman

Varapuheenjohtaja

Toimi Kankaanniemi

Mari Holopainen

Kalle Jokinen

Esko Kiviranta

Markus Lohi

Markus Mustajärvi

Petteri Orpo

Pia Viitanen

Ville Vähämäki

Pankkivaltuuston sihteeri

Lauri Kajanoja

Anne Hedman

Johtokunta

Johtokunnan puheenjohtaja

Olli Rehn

Johtokunnan varapuheenjohtaja

Marja Nykänen

Johtokunnan jäsen

Tuomas Välimäki

Johtokunnan sihteeri

Elisa Newby

Osastot

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto

Juha Kilponen

Ennustetoimisto

Meri Obstbaum

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT)

Iikka Korhonen

Rahapolitiikka ja kansainvälinen talous -toimisto

Hanna Freystätter

Tutkimusyksikkö

Esa Jokivuolle

Rahoitusvakaus- ja tilasto-osasto

Katja Taipalus

Vakausanalyysitoimisto

Paavo Miettinen

Rahoitustilastotoimisto

Elisabeth Flittner

Vakauspolitiikkatoimisto

Mervi Toivanen

Tilastoanalyysi- ja tietopalvelutoimisto

Harri Kuussaari

Markkinaoperaatiot-osasto

Juha Niemelä

Rahapolitiikan toteutus -toimisto

Niko Herrala

Varainhallintatoimisto

Jarno Ilves

Pankkipalvelut-toimisto

Teemu Peltoniemi

Vastapuolet ja vakuudet -toimisto

Marjaana Hohti

Maksujärjestelmät-osasto

Päivi Heikkinen

Rahahuoltotoimisto

Heli Snellman

Yleisvalvontatoimisto

Jussi Terho

Johdon sihteeristö

Elisa Newby

Kansainvälinen toimisto

Satu Kivinen

Viestintäyksikkö

Jenni Hellström

Lakiasiainyksikkö

Jutta Koivisto

Strategia- ja organisaatioryhmä**Johtokunnan assistenttipalvelut**

Hallinto-osasto

Veli-Matti Lumiala

Hallintopalvelutoimisto

Hannu Vesalainen

Riskienvallinnon ja ulkoisen laskennan toimisto

Antti Nurminen

Henkilöstö- ja talousohjaustoimisto

Antti Vuorinen

Kiinteistötoimisto

Paavo Perttu

Kielipalveluryhmä

Eija Puttonen

Turvallisuustoimisto

Marko Lavikkala

Tietohallinto-osasto

Petteri Vuolasto

Finanssivalvonnan IT-palvelut

Kirsti Ikonen

Suomen Pankin IT-palvelut

Petri Salminen

Yhteiset IT-palvelut

Sami Kirjonen

Yhteiset tietohallintapalvelut

Mia Ristimäki

- Asiakirjahallinnon palvelut
- Kirjasto ja tietopalvelut
- Sisällönhallinnan järjestelmät

Sisäinen tarkastus

Helena Rantanen

Suomen Pankin yhteydessä toimii
Finanssivalvonta, jonka johtaja on Anneli
Tuominen.